eē cū casula.i.planeta dicens. Stola innocentie ꝛc. Nota
ergo q̃ si p̃mū fuerit obmissum.i.porrectō calicē p̃parati
totū dz iterari quasi nihil sit factū. Si vero istud fuerit obs
uatuz z aliqd de p̃dictis alijs fuerit obmissum.nullo mō dz
iterari ordinatio.sz qz obmissuz est dz supleri ab eēpo in ali
a ordinatōe.z interim nō celebret.

¶ Forma Sacramenti matrimonij.

DOn est determinata. Est āt forma illa expl̃sio ꝓsen/
sus p̃ vba vni⁹ in alterū ꝓiugū vt accipio te in vxorē
l'accipio te in virū.l'cuz interrogat'.si vult talē in vxorē vl'
virū z rñdz q̃ sic.l'si loq̃ nō p̃t p̃ scripturā.l'alia sig̃ expm̃ē
¶ Explicit.ij.ps.z p̃ ꝓñs tot⁹ tractat⁹ siue ¶ tia ꝓsensuz.
summula de cōfessore cū interrogatōib⁹ fiendis Reueren
dissimi fratris Anthōij. Florētie archiepi. Eiusdē incipit.
c.i.de r̃stitutōib⁹ in genere in quo ponūt.xx.man⁹ rapiētiū
q̃uz q̃libet hz.v.digitos seu modos.ec' sunt cētū mōi in
q̃bus fit restitutō vel errogatio.vt pz in.ij.pte sum.ti.ij.

DE prima manu feneratoria p̃t intelligi illud
qd̄ hētur Apoc.xvij. Vidi mulierē sedētez su
per bestiā coccineā.i.diabolū bñte in manu
e⁹ poclm aureū.hec m'r ē cupiditas q̃ in mānu
.l.ī ope vsure hz diuitias q̃s sitit.sz ñ extinguit' e⁹ sitl.sz so
lum delectat' in videdo.hec āt.v.modos sīt mā⁹ hz.v.digi
tos. Et p̃m⁹ in pignorib⁹.qñ.s.q̃s ,p mutuo alteri fctō reci
pit pign⁹ ab eo rei mobil' vt vestimētū.seu lucrū eq̃ seu bu
lusmōi aut imobil'. vt possessiōz ex q̃ capit fructū seu lucrū
nō ꝓputās in sortē.qd̄ vsura est.nisi in casu cū gener a so
cero quousq̃ hēat ab eo dotes sustinēs onera m'rimōij ac
cipit possessiōz ab eo in pign⁹ .et de vsur'.c.salubriter. Et
de hoc diffuse in.ij.pte sum.ti.i.c. ¶ Secōs digit⁹ seu mod⁹
ē indispōibus.cū.s.q̃s depōit pecūiaz apud mercatorē vel
cāpsorē vt vtat' ea.saluo tñ capitali suo.z cū intētōe p̃nci/
paliter aliqd p̃cipiēdi vltra sortē nulla tñ fctā pactōe sup
hoc.eē vsura est.xiij.q.ij.si feneraueris.z de hoc in.ij. pte
sum.ti.i.c. ¶ Tertiⁿ mod⁹ in emptōib⁹ z vēditis.cū.s.vendit'
merces vltra iustū p̃tiū rōe dilatōis tp̃is in soluēdo p̃ciuz
z hoc in se rē illā intēdebat fuare in futurū qñ tñ quātū
vēdit l'plus sperabat valiturā. Vil'r qñ rē emit min⁹ iusto
eo q̃ ātīcipat tp̃s solutōis p̃tij añq̃z r̃cipiat m̃cē. vt puta

tpe veris triticū recolligēdus. Et hoc nisi dubius eēt vtrū
plus minusue sit res illa valitura. ō hoc est de vsur⁄. c. in ci-
uitate 7. c. nauigāti. Et ō hoc diffuse in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶
Quart⁹ in cāpsōib⁹ 7 fict⁄ assecuratōib⁹ vt in cābijs q̄ dicū
tur p venetias. 7 cābijs q̄ fiūt in rōana curia, p bull' q̄ sunt
de mutua cus vsura 7 cū ipēmet sibi satisdator simulat⁹ 7
ver⁹ mutuator est. ar. xiij. q. iij. c. pleriq̄. Et ō hoc in. ij. pte
sum. ti. i. c. ¶ Quit⁹ in mutuis cus expsis lucri pactōib⁹ siue
in pecūia siue in opib⁹ siue in alijs q̄ ptio pñt estimari. ar.
xiij. q. iij. c. putāt. 7 ō hoc in ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Dā⁹ raptoria
ē q̄ māifeste rapit aliēa mānu violēta. i. raptoria eripit pau
perē. s. de⁹. Th obi. xv. 7 hs. v. digitos seu modos. ¶ Prim⁹
psistit in vsp⁄ dñijs ciuitatū. castrorus. villarus. ex q̄bus
oē emolumētū qd iñ percipit rapina ē. ¶ Secūs est in talijs
iniustis qñ. s. dñs ciuitatis impōit collectas vltra debitus
psuetudinis l' statuti. ſs vitia indebita operarus exigit. 7 ñ
soluit eis de labore. l' si ciuitas est libera qñ nō, p rata im-
ponunt ciuib⁹. ſs nimis aliquos ḡuāt. ¶ Tert⁹ est in peda
gijs seu gabellis illicitis qñ. s. imponunt dñi terrarus vel ci
ues nouā pedagia sine licentia principis. vel etiaus si anti⁄
quata vel noua cum licentia nō ꝓuāt vias suas cum tñ po
ssent. ¶ Quartus in latrocinijs terrestrib⁹ vl' maritinis.
vel piratis. qui discurunt per mare p̄dādo ex naufragio
etiā in mare, plecta sibi accipere ad rapinā pertinet. vl' eē
de ep̄salijs illicit⁄. de quib⁹ in. iij. parte ti. ij. c. ¶ Quint⁹ in
personis capiēdis 7 vēdendis q̄ libē sunt seu cristiane. nā 7
si pagani vel sarraceni capti in bello iusto efficiant' ꝓui ca
piētiū. vñ 7 vendi pñt vt ꝓui 7 emi. nō tñ xpiani. dñt ergo
ista restitui si pñt. vt dic̄ Aug. xiij. q. vi. c. si res. de his bēs
in. ij. parte sum. ti. c. ¶ Dan⁹ furatoria est cū q̄s accipit oc
culte aliena nesciēte dño Apo. Qui furabat iā nō furetur
ſs magⁿ opere' manib⁹ suis Fur videt operari manib⁹ alie
nis in q̄ntum accipit lucum de manib⁹ aliēis. 7 hc mā⁹ hs. v
digitos ¶ Prim⁹ est in inuētorum detētōe. qñ. s. q̄s res alte
ri⁹ inuētas q̄ nō hñtur, p derelicto sibi retinet. xiij. q. iij. c
si q̄d. 7 ō hc bēs i. ij. pte ti. i. c. scōs ē i illicita p̄scptōe. qñ. s.
q̄s p̄scribit aliēa mala fide. sciēs s. illa eē aliēa. 7 aliq̄ iusto
ti. habuisse c. possessor. ō re. iur. in vi. ō hc bēs i. ij. pte iū. ti. i.

¶ Tertius est in rei pignorate ꝓmodate vl disposite vsu. ꝛ
qñ dñs rei nõ ꝓsentit. ꝛ tenet de vtilitate idẽ habita. ꝛ si a
mittẽt ex culpa sua tenet reddẽ. Rai. ò hoc in. ij. pte sum.
ti. i. ¶ Quartus in occulta rerũ vsurpatõe. siue hoc fiat a fi/
lijs de reb⁹ pntuz. siue ab vroze de reb⁹ viri ipo nesciẽte si/
ue a fuis de rebus dñorũ suorũ dispensatoribus, de rebus
pfonorũz suorũ. siue a discipul de reb⁹ mgrorũ suorũ. siue
ab exneis de reb⁹ aliorũ. ec si hoc facerent dãdo iñ elemo/
sinas paupib⁹ nisi in extrema necitate ꝓtitutꝰ. xiij. q. iij. c.
forte. de hoc in. ij. pte ti. i. p totũ. ¶ Quint⁹ in religiosa ap/
ppatione. qñ s. religios⁹ aliqd recipit. l nesciẽte plato suo. l
alteri dat ppinquo l exneo. l cũ occultat ꝛ vt ppria retinz
acqsita p eũ. l data nõ patus supiori libere assigre. xij. q. i. c
nõ dicatꝰ. ꝛ ò hoc bẽs in. iij. pte ti. c. ¶ Man⁹ bellatoria est
vbi s. rapiũt ꝛ furta ꝛ rapine ꝛ sacrilegia. ¶ Manũ suã mi/
sit hostis. s. bellãdo ad oia desiderabilia. desiderabilia ãt
sunt blada pecũie ꝛ edificia vasa aurea tẽpli. ꝛ alia ornamẽ
ta ipm templũ. ad qõ misit manũ exercit⁹. ¶ Nabuchodo/
nosor bellãs ꝓtra hierosolimã rapiẽdo incedẽdo ꝛ destru
endo. ꝛ hec man⁹ bz q̃nq; digitos seu modos. ¶ Primus
est cũ dñs l cõitas aliq assummit iniustũ bellũ. nã q ad hoc
ꝓcurzũt adiuuãbo ꝓsulendo coopando de oib⁹ dãnis illa/
tis aduersarijs etiã si nihil pueniẽt ad eos tenent satisfa
cere. xiij. q. v. c. nõ sane in fi. ¶ Scõs est q tenet de oibus
dãnis ꝛ expent q̃s patiũtur subditi sui q̃ inuolũtarij sunt
ꝛ coacti. nã vltra expen. q̃s faciãt aliqñ ab aduersarijs de
bellãtur ꝛ capiũt ipi ꝛ bõa eorũ. Vari⁹ est. n. belli euẽt⁹. vt
c. si culpa ex de iniu. ꝛ dã da. ¶ Terti⁹ est q: q̃ bz iustũ bellũ
ea q̃ capit ꝛ destruit. l hoc facẽ pmittit suis. sic cõiter fact
unt. satisfacẽ tenet. xiij. q. i. c. militare. bõa aũt capta iuste
ab inimicꝭ q̃ dñt ꝓdiuidi occultãdo ꝛ retinẽdo sibi furatur.
xiij. q. v. c. dicat. ¶ Quart⁹ est cũ iuste bellãs rapit bõa ecc
lesiarũz nõ incastellatarũ. aut bõa clericorũ ꝛrie ptꝰ. l etiã
viatores pegnos ꝛ alios innocẽtes. di. lxxxvi. c. singulis. ¶
Quit⁹ est qñ hñs iustũ bellũ ex sua inertia ꝛ crassa negligẽ
tia non defendit suos cuz posset. pcipue cũ est ꝓducti⁹ mer
cede ad bellãò ꝛ similiter cũ posset debellare inimicos. ꝛ
sic finem facere guerre vt plus lucret ex duratione prelij.
vel quia corruptus ab aduersarijs nõ fideliter gerit nego/

quere vt plus lucretur ex duratione prelij. vl q; corruptus
ab adversarijs nō fideliter gerit negotiū tenet. ex de iniu
ris. z dī. di. c. si culpa. z de his omnib; bēs in. iij. pte ti. j. c.
de bello ¶ Man; dānifica vsatoria dī, pacr. xvi. Si man; ad
manū fuerit nō erit innocēs man;. z qui vna man; nō sufficit ad vnū op; alia iuuat. sic aliqui si vn; nō sufficeret ad ra/
piendū l furādū vel dānificādū aliū. z tūc adhibēs adiuto/
riū alter. z hec est man; ad manū adiūcta. z tal quis non
sit principal vel nil, pueniat de rapina l de dāno ad eū tanī
tenet. Et q; nō est innocēs. sz in cā. z hec bz ānq; digitos.
q; pinet in hoc versu Jussio. psilium. psensus. palpo. recursus.
¶ Primus est cū qs mādat fieri rapinā furtū vsurā l aliō
dānū. z ex hoc sequit effect; dāni. qō alias non fuisz factū
talis tenet insolidū. ec si nil pueniat ad eū ¶ Sic z tuto; cu
rato; z, pcurato; z facto; q; p pupillis l, p alijs faciūt pra
ctus vsurarios tenent. si illi, p quib; fecerī nō satisfaciant
cū sint principaliores. Ecōs qui psuluit. ita q; ex illo sequit
dānī qō alias nō fuisz factū tal ec tenet insolidū ec si nil
pueniat ad eū Si āt fuisz factū ec sine illo psilio z aliquid
pl; fcm est ad illud pl; tenet Inno. z Hosti. Terti; est psen;
sus s. coopatōis. nō mētī tm. puta qī vn; vel plures f. c. ut
aliqō furtū l dānū sit. ita q; vn; nō facet sine altero. tenet
qlibz insolidū. sec; cū ec sine illo fcm fuisz. tū cū alias se re
pit ad dānificādū. tūc. n. tenet solū de dāno illato, p eum
q; ec est mediator sciēter alic; ;ct; fraudulēti. vt sensales
tenet tales de dānis ¶ Quart; est palpo. s. cū qs adulādo
seu laudādo aliquē de furto. l de dāno s. p sit iteru; ex hoc
inducit est ad faciēdū malū q; alias nō fecisz. z idē si detra
hēdo eū ad hoc inducit ¶ Quint; est recursus. i. cū qs recep
tat fures z dānificātes. z ex hoc sequunt dāna vel ec rap/
tā rē cū qrit. z ipe occultat, ppt q; nō pt recupare Offitia
lis ec q; pt sine sue psone periculo obstare ne fiat dānū l ra/
pina l māifestare fures z ablata z nō facit. tenet. hoc tho.
Alb. ¶ De. Ric. in. iij. di. xv. Inno. Rai. z Vul. de his in. ij. p
te sum. ¶ Man; pticipatoria s. de re furata vl vsuraria. z de
hoc pt intelligi illud Jone. iij. Recedat vnusq;q; ab iniqui
tate que in mānu sua est. z hec bz. v. digitos ¶ Primus est
pticipādo de hmōi p donatōnem. tal ei cū donat. cū hoc
scit dz reddē dño ei; rē ablatā. donū āt datū ab vsurario

cum omnia bona sua sint obnoxia restitutioni tenetur eē
reddere l' sibi l' his potiōr qb' vsurari' hz restituē ¶ Scōs ē
p victiatōem Familia. n. raptoris l' vsurarij. l' vxor. l' filij q
nō hīt nisi de rapinis l' vsur' tenēt satisfacē de psumptis
sz habēdo eē alia bona comedēdo l' vtēdo reb' male abla
tis in pma spē tenet de eo q psumit. Rai. ¶ Terci' est per
dotatōem filia ei q dotat p eū q nō hz nisi de vsur' l' alias
male ablatis. marit' qui hoc nouit nō pt recipe dotē z re/
ceptā tenet restituē creditoribus soceri. z ipa etiā filia mor/
tuo marito tenet restituē dotes Rai. de hoc. in scōa pte.
sum. ti. i. c. ¶ Quart' est pticipādo de re rapta vel furata
p emptōem. q eīm emit talia scient. vel ignorātia facti cra
ssa tenet restituē cū inuenit dōm rei l' panpib' erogare. si
illū ignorat. Si eē talia emit, pbabiliter estimās esse vēdi
toris. postea sciēs fuisse ablata tenet nihilomin' dño red/
dē si cognoscit. vel paupib' l' ptiū erogare si non inuenit.
Rai. z de hoc in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Quint' p legatū l' hē/
ditatōem Intelligit eīm hēditas deducto hē aliēo Heres
g' vel legatari' ei' cui' bona sunt obnoxia restitutōi vel ex
ptractu vel ex qsi malefitio furti fraudis z vsure z hmōi. l'
qsi oīa tenet restituē de tali hēditate l' legato extra de
vsur'. c. michael Man' sacrilega. viz vsurpatio circa sacra
z ecclesiastica Io. xv. Tendit aduersus deū man'. i. sacri/
lega. Hec est man' sacrilegi Nichanorus. qz extēdit ō tem
plū dei comitat' ipm fundit' destruē sz ipo occiso suspensa
est lingua auida Machabeo ō tēplū. ij. Macha. xv. z h'
hz. v. digitos Primo est cū aufert sacra vt calices z para/
mēta. cruces reliquie alia z hmōi Scōs est qī auferuntur
aliq. z si nō sacra. tū de loco sacro. vt in ecclia. z de vtroq.
xvij. q. iiij. c. qsquis Terti' est qī fit incēdiū l' effractio in
loco sacro. i. iniuriose. tenet eē satisfacē. l' eē inferunt alia
dāna ecclesiis vel psonis ecclesiastic'. vt exigēdo gabellas z
pedagia. ex de cēsi. c. quaqz in. vi. aut imponētes collctās
ex de iniur. z dā. da. c aduersus. aut faciēdo rēp'salias ō p'
sonas ecclesiasticas c. z si pignorātōes. ex. de iniur ¶ Quar
tus est cū clerici male tractāt bona ecclesiarū vilepidando
indebite. alienādo in pōpas z lasciuias erpēdēdo. psang/
uineos ditādo. xij. q. ij. c. nullus. z bona debita paupib' vel
clericis vel repatōi eccle subtrahēdo hz restituē ¶ Quint'

cum subtrahunt legata facta ecclesijs.xiij.q.ij.c.qr oblatō
nes. vel nō soluunt decime vbi psueuerūt solui. l' cū nō est
legittime in bnfitio pstitut'. sz p intrusiōm l'p simōiā l'bz
aliqō impediūtū i regularitat'. tenet. n. fruct' pceptos resti
tuē. de re. iur. li. vi. de his in. ij. pte sum. ti. i. c. Ut an' iniuste
iudicatoria. Btūs q excutit mā' suas ab oi mūere Isa. xxx
iij. s. oqsequij pecūie z laud'. p mūera. n. freqnt puertit indi
tiū. z hec mā' bz. v. digitos. Prim' est qñ iudex seu qcunq
offitial' dat iniustā sñiā ex certa scia qcunq de causa. siue
odio siue amore siue corruptōe pecūie. z tal' tenet de omni
dāno z int esse pti lese. Rai. ij. q. iij. c. qtuor. Tcōs est qñ ex
ignorātia crassa, pfert iniustā sñiā. nō. n. dēbat se ponē ad
id ad qō nō erat idone' cū pcto alten'. sec' si decept' psilio
assessoris q putabat idone' ex malitia l' ex ignorātia crassa
male psulēt' tūc tenebit assessor pti de expēs. Rai. Ter
ti' est qñ ex notabili negligētia, ptulit iniustā sñiā. puta qr
noluit laborare ad legendō in libr' qō potuisz inuenire. z vi
det eē tenēi. vt. c. si culpa. ex de iniur. Quart' qñ accipit pe
cuniā, p iudicādo l' nō iudicādo a' bñ aut male. Rai. eē ta
lē pecuniā sibi retinē nō pt sz paupib' dare vl' reddē danti
Quint' cū nō vult iudicare z dare sñiam, put pt z bz ne vi
pliceat bñti iustitiā. a' vt dānificz ius bñtē. z tal' tēt si ps
postea amittat iustā cāz. l' si remittat pēas. l' diminuat iu
ste cū ñ possit tēt pitati. si aureit penā iuste tēt ei q solvit.
Tho. z ray. ō his i. ij. pte su. ti. i. c. mā' i iudi' iuste assistoria
ō h'ne iūges manū tuā vt, p ipo dicas fasū testiōiū Exo.
xxiij. z ysa. xxi. Eruite oppssū ō mānu calūniāt'. z h' bz. v. di
gitos. sm q. v. gña hōim ibi pcurāt s. aduocat'. intuscōsul.
actor. z, pcurator. test' z re' Prim' ē g' aduocat' q si scient
assūit ad defēsanō. iustā cāz obtinēs victoriā cāe ō oi dā
no tēt aduersario si clēt tul' ñ satisfec. tho. ij. ij. q Si xo ñ ob
tinz tēt clētio ō expēs. qñ viz dix sibi cāz eē iustā. cū als ille
ñ litigasz. sz si assūit cāz iustā z ex crassa ignorātia. l' nō bi
li negligētia pdit. vt tenēi clēt lo ō dāno. c. si culpa. ex ō in
iur. z dā. Tcōs iuriscōsult'. si scīt pstat malū psiliū. l' frau
dulētū. vñ ius hns pdit cāz. siue sit ille cui psuluit. siue alter
tēt ō dānis. si xo fidēl' psulit vt scit ñ tēt. vt. c. nēo ex cōl. de
reg. iu. li. vi. r ci' ē actor z, pcurator q accusat aliqz falso crīe
l' petit indebitū scient tenet de omni dāno qō lñ recipit eē
aduersari' de expēsis. Tho. scda scde. q.

¶ Quartus est reus si negat veritatem de qua iuridice interrogat negãdo indebitũ pecunie tenet actori. negãdo ãt crimẽ vñ sequit accusatori mors. vel mutilatõ. l' alia pena. vel fatigãdo scienter appellatõib' vel dilatõib' tenetur ad arbitriũ boni viri ¶ Quint' testis si ex falso testimõio ei' sciẽter facto actor vel re' incurrit aliqõ dãnũ iniuste tenet tal' insolidum. ex de iniur. c. si culpa. ⁊ si accipit pecuniam p testimõio ferẽdo ec vẽ tz illã paupib' erogare. xiij. q. v. c. nõ sane. ⁊ de his omnib' in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Danus fraudatoria Job. xiij. In manib'. meis nõ adhesit macula s. fraudis. ⁊ hec hz. v. digitos seu modos ¶ Prim' est in re rũ quidditate. dum s. vna subã vẽdit p alia. vt vinum limphatum p puro. aurum l' argẽtum archimiatum p puro ⁊ hmõi ¶ Secõs est in q̃ntitate. vt cum dant diminute mẽsure l' põdera. puta vncie. ij. p libra. l' in val' de vino. oleo. tritico. ⁊ hmõi. vel in cãnis de panno laneo lineo. ⁊ hmõi Tertius est in q̃litate. vt cum vẽditur res defectuosa. vt vinum l' caro corrupta p bõa. animal vitiosum ⁊ claudicãs p sano. nõ diminuẽdo de ptio. ⁊ multo gũ' essz vẽdẽdo rẽ nociuã ⁊ pictosam hõi Quart' est in pcij inequalitate vt cũ vẽdit res pl'iusto ptio q̃z valeat sciẽter. vel cum multo min' ptio emit. q' vẽditor nõ cognoscit rẽ. l' q' ducit maxima necitate ¶ Quint' est in gabelle debite. vl' pedagij subtractõe. viz q' occulte introducit rẽ ad ciuitatẽ l' asserit eẽ p alio. l' minoris q̃ntitatẽ. vt min' soluat. hi oes tenent satisfacẽ ꝗm Tho. ij. scõe. q. ⁊ Rai. de his omnib' hẽs in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Man' falsificatoria Job. v ¶ Qui dissipat cogitatões malignorum ne possint man' eorum implẽ qõ ceperint manifestãdo s. falsitates eorum. ⁊ hec hz. v. digitos vel modos ¶ Primus est in põderib' ⁊ mẽsurẽ faciendo falsas monetas l' eis vtẽdo fal'. ⁊ diminutẽ in vendendo ⁊ emẽdo mensuris excelsiuis. tenet ec tal' de dãnis insecutis illis talib' ¶ Secõs est in fal' monetis fabricando eas falsas vel incidẽdo. aut falsatis ⁊ diminutis p legitimis sciẽter vtẽdo vltra pctm tenet de dãnis lesis ¶ Tertius est in bull' apostolic' falsatis. l' p surreptõem obtinẽtis. cum s. exp̃ssum est falsum in sup plicatõne obmissum illud de exp̃mẽdo. quo enarrato non obtinuissz Bñfitium. n. vel gratia sic obtenta non vz. vñ tenet satisfacere de emolu/

mento p ipsas obtento ¶ Quartus est instrumētis ⁊ scip̄
turis falsificatis. vt testamētis in quib⁹ scribunt̄ legata alit̄
q̄z disponat̄ a testatore. l' scripture vbi apparent debita ⁊
cassant̄. ⁊ hmōi ¶ Quintus est in fal⁹ partub⁹ vt cū mulier
pcipit p adulteriū vel supponit sibi alienū partū. q̄ tenet̄
de omib⁹ q̄ cōsumit fil⁹ putatiu⁹ de bonis mariti. ⁊ de bis
que vt filio legittimo sibi de hereditate relinq̄rent̄. c. si cul
pa. ex̄ de iniur. ⁊ de his in. ij. pte. sum. ti. i. c. ¶ Manus pdi
tōria. de qua Cristus Luce. xxij. Ecce manus tradent⁹ me
cū est in mēsa Nō em̄ fit pditio nisi p familiares. ⁊ hec hz
v. digitos ¶ Primus est in cautis. populis ⁊ terris q̄ si. s.
q̄s aufert a legittimo dño. ⁊ dat pditore alteri q̄ ibi ius
nō hz. talis tenet̄ de omib⁹ dānis inde secut⁹ ¶ Secūs est
in psonis. q̄ q̄s tradit dōm̄ suū. vl' amicū in man⁹ inimici
occidēdū vel redimēdū. vel impediēdū a negotiis suis te/
net̄ ill' ad oē interesse ¶ Tertius in rebus. q̄ pecūias l'
alia bona sui dōi vel amici pcurat deuenire ad manus ini
micorū. aut cū associat se cū aliquo vt ducat ad locum vbi
spoliet̄ ¶ Quartus est. q̄ secreta reuelat sui dōi vel dā/
nificat̄. l' aduocatus secreta cause quā defendit. aduersa/
rio pādit. vt se possit defend̄. tenet̄ de dānis ex̄. de iniur.
c. si culpa. ⁊ de his in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Quint⁹ s. cū quis
vtit̄ insidijs nō ꝓuādo pacta pmissa. ec̄ si esz hostis. dum/
mō ⁊ ipe ei ꝓuat fidē ⁊ nō alias. vt. xxiij. q. i. c. noli. ¶ Ma/
nus simōiaca Et de hac. iij. re. xiij. Quicūq; volebat imple
bat manū suā s. pecunia quā dabat ⁊ fiebat sacerdos. ⁊ hc
hz. v. digitos. ¶ Primus est accipe pecuniā. l' alia tpalia
p sacramētis aut bēfitijs pferend⁹. vel collatis p modū pcij
nō p modū elemosine. ⁊ talē pecuniā retinē nō pt. sz pauri
bus dz erogare. vel ecclesie in cui⁹ iniuriā data est Tho. ij
scōe. q. 100. ¶ Secūs accipe pecuniā appciatiue p alijs re/
b⁹ sacris. vt ecclesijs. altarib⁹ psecratis. a q̄ baptismal: pse/
crata. oleo sctō. ⁊ reliq̄is sctōrū. sepultur⁹ loci sacri iure pa
tronat⁹. ingressa religiōis ⁊ hmōi. talis pecūia nō pt retine
ri. sz optz eā pauribus erogare l' eccle. p qua est pmissa si/
monia ¶ Tertius est p spūalib⁹ exercitijs ⁊ p pdicando.
orādo. visitādo. eligē do. p̄ firmando. a corruptōe desistēdo
curā animarū excedēdo. psecrando. ⁊ hmōi alia recipiēdo
pecuniā exactiue. vel psonaliter. vel appciatiue o 1

tenetur paupibus erogare. vel ecclesie in cuius iniuria da
ta est. ſ̃ p modū elemosine ſibi retinere ꝓt ſic data ¶ Quar/
tus est qui accipit bñfitiū ſimplex. vel curā aut dignitatem
ſimoniace. q̃ tenet resignare. ⁊ fructꝰ iñ pceptos restituere
et ꝓſumptos deductis expēſis. factis in vtilitate bñfitij illius
et p fructibꝰ colligendis ¶ Quintꝰ est de mediatoribꝰ ad p/
curandū offitiū vel bñfitiū ecclesiasticū vel aliqd ſpūale. hi
tenent pecuniā ꝓpter hoc receptā paupibꝰ erogare ¶ Hec
omnia Tho. ⁊ z. q. 100. Rai. ⁊ Inno. de his in. ij. pte ſum. ti.
i. p totū ¶ Manꝰ impeditoria Ecclesiastic. xij. Ve duplici
corde ⁊ manibꝰ malefaciētibꝰ. i. impediētibꝰ bona aliorum
⁊ hec hz. v. digitos. Primꝰ est qui ꝗs impedit aliquē a ꝓse/
cutōe alicꝰ offitij vel bñfitij. ⁊ ſi iā illud erat ꝓſecutꝰ ⁊ poſſi/
debat ⁊ iniuste ꝓcurauit auferre. ſibi tenet ſatisfacere in to
tum ¶ Si vero nōdū erat ꝓſecutꝰ ſ̃ in via habēdi tenet ad
arbitriū boni viri Tho. ⁊ Ric. in. iiij. di. xv. Secōs est quā/
do impedit fructꝰ puenturos alicꝰ agri vel vinee. viz offē/
dēdo ſemina. deſtruēdo vineas arbores. ⁊ hmōi. q̃ tenebit
ad q̃ntū estimat fructꝰ in illo dubio valituri Tho. in. iiij.
Tenēdo et colūbarias ⁊ nō ſufficienter paſcēdo columbos
vñ dānū infert ſeminibꝰ vel fructibꝰ tenet de dānis Pe. ō
pal. in. iiij. Tertius est de his q̃ faciūt ſtatuta vel capitla.
ne vſure ſolute poſſint repeti vel q̃ poſſint hōies cogi ad
ſoluēdū ⁊ q̃ iudicāt ꝑm ea. vel et ſine ſtatutis dāt ſententiā
q̃ ſoluant vſure. vel ſolute nō repetant. hi tenent ad reſti
tuendū eas ſi vſurarij nō restituāt Impediūt em̄ restitutio
nē. xi. q. iij. c. q̃ ꝓſentit ¶ Quartꝰ est de his q̃ dāt lras emn/
nitorias debitoribꝰ iniuste ne poſſint cogi a creditoribꝰ ad
ſoluēdū eis cū poſſint. hi tenent illis de illis dānis. ¶ Quin/
tus est de iniuste impediētibꝰ ne quis poſſit exercere negotia
ſua honesta occultādo instrumēta vl scripturas p que ma
nifestat ius ſuū. vel impediētes ne ꝗs accedat ad iudicem
ecclesiasticū in cā q̃ ꝓt. vbi ſibi faciet iuſtitiā vel alr iniuste
⁊ malitioſe ſe impediēs inter ſuū ad iuditiū vl ad negotia
ſua. vñ recipit dānū. ⁊ de his tenet ¶ Manus luſoria. de q̃
ꝓt intelligi illud Job. ij. Si. i. nō oſculatꝰ ſum manū meam
in abſcōdito Luſor. n. cū vincit attribuit manꝰ induſtrie.
vñ aliqū oſculat eā. vt cām lucri. ⁊ hec hz. v. digitos ¶ Pri

mus cum decipitur in ludo. viz p falsos taxillos. aut char-
tas dicendo mendatium ⁊ sic vincit. tenetur eim restituere
de pcepto ¶ Secdo est qm vincit alijs q alienare non pnt. vt
sunt fui. filijfamilias. pcipue pupilli. vxores religiosi. ⁊ hu-
iusmodi. hec optet restituē illi q hnt curā illorū ¶ Tertius qm
vincit ei quē induxit ad ludēdū multa importūitate. cū nō
vellz ludere vel volentē a ludo recedē inuitū detinet. tene
tur restituē ¶ Quart⁹ qm vincit in loco vbi phibet lud⁹. ⁊ p
leges mādat fieri restitutio. q nec p dissuetudinē sunt ab-
rogate. ⁊ tūc ec tenet restituē pdenti. Sm T. ho. ij. q. xxxij
ar. vij. Ric. in. iiij. Rai. Inno. ⁊ alios. ¶ Quint⁹ est qm vincit
in loc vbi nō phibet ludus. vel si phibet. leges sunt abro
gate p ꝓriā ꝓsuetudinē. ⁊ tūc dz pauprib⁹ erogaē Vti ūvo
nō necitate l de honestate. vi. in. ij. pte sum. ti. i. c. de ludo.
vbi plene ¶ Man⁹ locatōis ⁊ ꝓductōis vitiatoria. de hac
Deutro xxxij. Videbit q infirmata sit man⁹. i. desitiens
op⁹ in locādo ⁊ ꝓducēdo. ⁊ hec hz. v. digitos. ¶ Prim⁹ qm
q locat alteri rē vitiosam sciēs. vt equū claudicātē. vl domū
ruituā. q tenet de dāno in secuto illi tali ¶ Secdus est
qm nimis notabil⁹ exigit ptiū de re locata. de mo. agro. ⁊
hmōi. vel qm aufert ab eo rē locatā sine cā rōnabili an tps
quētū. tenet eim ei de dāno Rai. ¶ Tertius qm cōducit q
aliū ad opandū nimis paruo ptio notabiliter. vel debitā
mercedē nimis tardat dare cū pt. vm ille recipit damnum
vel loco pecūie debite dat sibi res q optet eū vēdere mi-
nor ptio q hz dz hre ¶ Quart⁹ si ꝓduct⁹ ad opā ex festinātia
vel negligētia nō fideliter est opat⁹ ⁊ h n. vm sequit damnū
sue rei ¶ Quint⁹ qm male tractauit rē sibi locatā. vt domū
vel agrū pmittēdo destruē. vl equos boues ⁊ hmōi nimis
fatigādo ⁊ hmōi tenet talis de hmōi dānis ad arbitrium
boni viri Rai. in sum. Vasallus āt qui bona que hz in feu
dū a dño male tractat ex malitia vel negligētia tenet de
damnis. ⁊ de his in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Man⁹ turpiter lu
cratoria. de q Isa. i. dns ait Man⁹ vre plene sunt sangui-
ne. i. turpibus lucris. ⁊ hec habet. qnq; digitos. ¶ Primus
est lucrum ex opere carnali. vt meretricō. lenocinio. con-
cubinatu. adulterio. ⁊ huiusmodi. ¶ Secundus est ex ar-
et vel actu prohibito lucrari. vt ex arte mutuandi.

vel faciendi cartilios chartas fucos. tornearniēta. histriona
tu turpi. seruiendo vsurario innūerando pecūiam ad vsu/
rā ⁊ scribendo ⁊ hmōi. in faciēdo indiuinatōes incātatio
nes ⁊ hmōi. in scribendo instrumēta in fraudē vsuratum.
Tertius est lucrādo tpe, phibito. vt dieb⁹ festiuis vēdēdo
⁊ emendo sine necēitate. scribendo. vel alia opa ob lucrū fa
ciendo. ¶ Quartus est negociari in loc⁹, phibitis. vt in ec/
clesijs vendēdo l'emēdo. l'eē mittendo ad terras sarracēos
rum l'portando arma l'ligamīa. l'victualia. ⁊ q̄cūq̄ merci
mōia sine licētia pape tenetur illō qō lucrat⁹ est ⁊ tātūdē
de suo mittē in subsidiū terre sctē. ¶ Quint⁹ est ex intētōe
mere cupiditatis vacaē negotiatōi. l'intentōe introducē/
di caristiā. bi oēs dīt acq̄sita paupib⁹ erogaē. magl tū ex
hōestate ⁊ ꝓsilio q̄z ex necēitate. xiiij. q. i. c. q̄ hētis. ⁊ de his
in scda pte sum. ti. i. c. Man⁹ detractoria. ps. Erue s. deus
de mau cāis. i. ōtractor⁹ aiaz meā. i. vitā. puer. viij. Mors
⁊ vita in mānib⁹ detractorie lingue. ⁊ hz q̄nq̄ digitos. pri/
mus est cū q̄s accuset aliquē de f'lo ⁊ ꝓiūct⁹ de crimīe con
dēnatur talis ei tenet satisfacē nō q̄dē detegēdo falsitatē
postq̄z est punit⁹ reus. q̄ sibi imminet pi'lm psone. ⁊ illi iā
punito nō satisfacēt. sz alit ad arbitriū boni viri aū satisfa
cē hz q̄z puniat. debetq̄ detegē falsitatē l'desistē ab accu
satōe. ¶ Secōs est qū ex iudiciū infamat aliq ē de crimine
sciens nō eē verū vl' nesciēs si est verū. ⁊ tenet illis q̄b⁹ dic
it declaraē se f'lm dixisse. nisi sibi ex hoc imminēt maz nū
pēicl'm v. te ⁊ hmōi. nā tūc aliter, put pt hz s. tisfacē. vel cū
libellos famosos sup crimīe de eo ꝓpōit. l'cātilenas. quod
peius est. ¶ Tertius qū aliqō crimē ꝓmissum xe ab alio
auget aliqd aliud notabile. qō est falsum. vt cū dicit se vel
aliū turpia cololqa. l'gest⁹ būisse cū aliq sz eē carnalē copu
lam. l'etiā cū alij dicūt de eo turpitudinē cū aliq agē tacz
studiose. l'aliq sig facit vt ēdāt verū eē qō nō est. ⁊ tal'te
netur ad declarādū falsum esse. ¶ Quart⁹ est cū dic aliqō
crimen alter⁹ referēs se audisse qō occultū est. ⁊ ignorat
si est xm ⁊ tal'quō satisfacē dēat. hēs in c. se. §. iij. ¶ Quī/
tus est cū dicit crimē alteri⁹ xe perpetratū. sz occultū. sed
talis hz eē famā restituē, put pt. l'eē cū dic ꝓtumeliā in pe
nitētia aliorū. ⁊ talis hz petē veniā. vel aliter se cū eis recō
siliare. ¶ Manus psone lesoria. Deut. vij. Vir fratrem

suum venatum ad mortem malum manuum suarum dicit
bonũ. ⁊ hec hz. v. digitos ¶ Prim⁹ est auferẽdo vitã occidẽ
do aliũ iniuste. i. ex iuditiũ ordinariũ. ⁊ talis tenet, put di/
cet in. c. se. §. i. de dãno in secuto ¶ Secũs est mutilãdo mẽ
brũ iniuriose. ⁊ tenet de expẽsa in medic⁹. ⁊ de lucro pdito
⁊ si ex mutilatõe nõ pt laborare ¶ Terti⁹ est vulnerãdo vl
percutiẽdo. cũ scit tollẽdo sospitatẽ. ⁊ tenet ad damna in se
cuta ei ¶ Quart⁹ incarcerãdo. ⁊ sic tollẽdo ei libertatẽ qõ
faciẽdo absq; rõnabili cã tenet de dãno qõ in seqt. sec⁹ si
facit q; ei est debitor. vt sibi citi⁹ soluat ¶ Quint⁹ cũ mittit
in exiliũ. vel pfinia iniuste. ⁊ p hoc aufert ei priam. ⁊ oẽ dã
nũ qõ inde recipit qõ pter est multũ. ⁊ tenet ei satisfacere
¶ Man⁹ aiarũ pdatoria. ⁊ de hac Sap. i. impij manibus
⁊ ꝓbis mote accersiũt. ⁊ hz. v. digitos seu modos ¶ Pri/
mus est qui volẽtes ingẽdi religiõm ad huienõ deo alios re
uocat. vel iã ingressum psuadẽdo educit. tenet ꝑ illũ reducẽ
qntũ in eo est. vel se. vel aliũ ponẽ in religiõm fm Pe. de
pal. ¶ Secũs qui qs psuadz alicui aliqõ criminale blãdien/
do. vt decipiat. ⁊ multo magis qui qs aufert alicui ꝓgini/
tatẽ ex mrimõiũ. ⁊ dz eã ducẽ in vxorẽ. vel eã dotare si pt.
de hoc infra ¶ Terti⁹ est qui qs suo fmõe trahit ad erroꝛẽ
fidei. vt faciũt hẽtici disseminantes falsam doctrinã. ⁊ hij
tenent reuocandi ¶ Quart⁹ est cũ plati ⁊ pfessfamilias ex sua
negligẽtia pmittũt suũ gregẽ pire nõ corrigẽtes ⁊ admo/
nẽtes. ⁊ multo pl⁹ cũ suis malis exempl⁹ eos ad mala pnocãt
tenent. n. eos corrigẽ. ij. q. i. c. scel⁹ ¶ Quint⁹ cũ hõies suis
prauis actib⁹ alios scãdalizat vt mlieres suis ornatibus. ⁊
alijs tripudijs ac ludis riris ac blasphemijs ⁊ hi dñt satisfa
cẽ pnia ⁊ bonis actib⁹ edificãdo quos pus scãdalizauerãt
¶ Capitulũ Secũm de restitutõib⁹ in q oñditur qd qntũ.
⁊ qbus sit restituendũ ⁊ quo ordine

Circa ãt ipam restitutõem sunt. viij. videnda. q in hoc ꝓ
su ptinent ¶ Quis. qd. vbi. p quos. cui. cur. quõ. qn. ⁊
q; de pmo dcm est sup. c. i. §. ij. ⁊ se. iõ pmo omisso. videndũ
est de alijs ¶ Quãtũ igit ad fm. s. qd sit restituendũ ⁊ qntũ
Dicendũ q; ablatũ si pt. xiiij. q. vi. c. si res. ⁊ si est aliqd fructi
ficãs et fruct⁹ eius. vel aliter satisfaciẽdũ. qn id restitui nõ
pt. sz, p hmõi declaratione sciendũ q; damnũ pt qdruplici
ter inferri ¶ Primo quo ad animam auferendo o iij

ei virtutes infusas ⁊ morales ¶ Secō quo ad corpus infe/
rēdo ei lesiōes corpales ¶ Tertio q̄ ad honorē ⁊ famā per
vitupatōes ꝓbales. ¶ Quarto q̄ ad subām per actōs crimi
nales ¶ Quātū ad pmū notādū est q̄z nuis nemo possit esse
causa sufficiēs peccati alteri⁹. nec per ꝓnis ei auferre ꝓtutes
directe. ⁊ efficaciter qz volūtas cogi nō pt vbi psistit pctm
ppter qd dic Amb. ¶ Nō est q cuiq̄z nrām ascribā⁹ erūnaz
nemo. n. tenet ad culpā. nisi ppa volūtate def lexerit. xv. q
i. c. nō est ¶ Pōt tm aliq̄s esse alteri occasio mag̃ peccati. ⁊
decretal dic Qui occasiōem dāni dat dānū cp dedisse vi
det. c. si culpa. et. de iniur. ⁊ dā. da. ¶ Pōt āt aliq̄s esse occa
sio dāni alteri⁹ q̄druplr. pmo ꝓbo suo inducēdo aliū ad pec
catū. ⁊ sic q̄ inducit aliū ad malū suadēdo psulēdo pcipien
do id qd est mortale. est occasio pditōis illi⁹. qz p hoc aufe
runt illi gra ⁊ ꝓtutes ab aia. Unde Aug. si fratri tuo male
psuades. occidis. s. illū q̄ ad animā. de pe. di. i. c. noli. Et tal
dānificās pm Sco. in. iiij. tenet restituē dānā mō possibili
s. inducēdo eū efficacit ad pniam. ⁊ ad virtutes siue actus
ꝓtuosos. ⁊ si sola inductio p ꝓba nō sufficit. qz facili⁹ est p
uertē q̄z puertē tenet q̄ntū pt p orōs suas ⁊ ab alijs pcu/
ratas. ⁊ per aliorū suasiōs efficaces dū tm illis nō pdat pec
catū occultū pdicti ¶ Quātū ad scōm s. reuocādo aliquem
a meliori pposito fit hoc dānū alteri cū reuocat eū a reli/
giōe in q̄ pfecti⁹ viuit q̄z in scl'o. ⁊ tal dānificās tenet ipm
reuocatū ab eo reducē ad ingssum l' reuersiōm ad religio
nē. Nā pm Pe. de pal. in. iiij. nō. solū ille q̄ inducit pfessuz
ad egssum religiōis tenet ad inducēdū ipm ad ingssum re
ligiōis l' ad reuertenō. sz ec q̄ trahit illū q volebat ingredi
nec tm intrauerat tenet ducē ad ingrediendō. q si ille nollet
intrare. tenet akū eq̄ idoneū pcurare. qd si nō possit tenet
ipe intrare. qd intelligēs Rai. ordi. pdic. q̄ auerterat q̄ndā
ab ingssu religiōis. postea pro eo intrauit. rō est qz abstulit
dno puū suum nouitiū l' intraturū Hec Pe. Sz Sco. dic
hoc esse ꝓm de obligato ad religiōm obligatōne pfessiōis
nō āt de eo q erat dsposit⁹ ad intrādū nc dum intrauerat
Rō diuersitat est qz int est int bre ⁊ ppe esse bre. vñ nō te
net ad tāt restitutōm religiōm. ad q̄ntā tenet si suiss in
religiōe. sz tenet ad aliq̄lē restitutōem. s. aliq̄lē inductōem
illius vel alterius equiualētis. ad ingressum religionis. hec

Sco. Idem videtur dicēdum de eo qui auertit nouitium
in religiōm iā ingressū aīo permanēdi sic de pfesso. nā tal'
obligat religiōi saltē in gene ⁊ hoc intelligendō est si retrax
erit illū intētōe dānificādi religiōis. tc. n. tenet religiōi Si
āt hoc fecit intētōe psulēdi ppe vtilitati sine fraude nō te
net religiōi. q ad eū q nōdū intrauit. sz ipi psone qz retrax
psuasiōib⁹ ⁊ alijs bōis spuālib⁹ ad equalētiā eorum in qb⁹
dānificauit Si āt qs auertēt aliquē a religiōis ingssu non
simplr. sz ab ea vbi dissolute viuit intēdēs puide saluti illi
us in nullo tenet. ar. xriij. q. v. de occidēdis. Et ex his patz
Fm Io. de rip. in quodā tractatu de ꝛctib⁹ qd dicendō sit de
bis q scolares retrahūt ⁊ subtrahunt doctoribⁿ cū qb⁹ au
diunt. qr a hoc faciunt in odiū doctorum. l' volētes sibi p
uide. l' alijs puide l' volētes scolarib⁹ puide Si pmo mō a
subtrahit scolarē qui iā intrabat scolas. ⁊ tc tenet doctori
ad restitutōm salarij ⁊ honoris sibi subtracti Si ec doctor
cui tal' subtrahit sit melior qz ille cui eū pcurat tenentur
tali p qnto vtilitatē scie sibi subtraxit Si āt nōdum scolas
intrauit. sz intrae disponebat. nō tn tenet. sz obliget scola
rē inducē vt redeat ad pmū Si āt hoc facit volēdo sibi p
uide puta ē doctor. ⁊ vult sibi ō scol' puide si hoc sine fzau
de fec. ⁊ scolar nōdū se debit alicui doctori. nō ēdo eum i
aliq obligari. cum cuilz sit licitum mō licito ⁊ debito pcu
rare vtilitatē suā. alr nō ēdo sibi licē Si āt hoc facit volēs
alij puide sic qn scolaēs alic⁹ doctor subtrahe cōaret scō
lares alijs doctoribⁿ vt intrēt cum doctore suo. in hoc solū
bonorē ⁊ vtilitatē sui doctor intēdēs si sōtrahat intrātē
cum alio doctoē ēdo ipm obligari. n⁹ forte illi⁹ doctor cui
subtrahit eum in sufficiētia ⁊ scolar aliq spāli cura q sibi
tēt excusz Si āt retrahat intrae volētē eū ex hoc nullum
ius doctor sit acqsitum. ⁊ hoc fac sine fraude nō ēdo eum
doctori in aliq obligari Obligat āt scolari. si eum retra
hat ne audiat meliorē Si āt hoc fac vtilitati scolar volēs
consulere ⁊ super hoc a scolare requisitus psulit q audiat
alium doctorem meliorem bene facit. Et ⁊ icta in his casi
b⁹ sunt ceteris parib⁹ intelligēda. iste enim casus est ita va
rijs modis circumferentialis q vix potest dari certa regu
la. Hec ille.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quantum ad.iij.s.dānificando alios suo malo exemplo.sicut scādalizāt plati subditos suos pōpis ⁊ lasciuijs ⁊ alijs malis moribꝰ suis.mulieres suis supflui ornatibꝰ ⁊ fucis. ⁊ tripudijs ⁊ alij māifeste peccātes ⁊ peipue qui hoc intendunt l'pētenunt seu puipēdunt scādalū aliorū ppter qd alij ruūt in diuersa vitia.ō quibꝰ in euāgelio. Ve mūdo a scādalis.tales tenent ad faciendū bonis exemplis māifestis nō āt tenet ob hoc ad aliqz publicā pniā. vt dicit Alb.sz ad edificādū alios bōis exēplis māifestis.sicut scādalizauerūt p mala māifesta. ¶ Quātū ad iij.s.ō se ducēte vginē ⁊ corrumpentē ex mrimōium dr Exo.xxij. Qui seducit vginē ⁊ dormit.dotabit eā.⁊ hābit eā vrorē aut reddz ei iuxta modū dotis qz vgines solēt accipe. Dānificauit eā tal'illā in castitatē vginali auferēdo ei thezaurū irrecupabilē.vñ tenet ei saltē ad resti.castitatis pinga' accipiēdo eā in vrorē' dotando. Et siqdē pmisisz eā ducē in vrorē tenet ad hoc et rōe pmissiōis.nisi eēt nimis disparis pditōis Vñ fraus potuit depbēdi.⁊ tē satisfaciat ad arbitriū boni viri.⁊ idē forti qui violētauit eā Quāuis āt pceptū legis mosaice allegatū sit iudiciale ⁊ in qztū hoc nō obligz.tñ inqztū sūptuz est,p statuto ab eccl'a.l'aliq ciuitate obligat sic ptz ex de iniur.⁊ dāno da.c.i.⁊ c.ij. ¶ De ij.dānificatōe q s.fit corpi p lesionē aduertēdū est q qtuor modi pringit s.p occisionem.p mutilatōz.p percussionē.p incarcerātōz Si ergo fiat dānū pmo mō pm Sco.pt satisfacē sustinēdo pēaz talionis a iudice.nō aūt a se.nec et tenet iudici se offerre.sed captū nō lz se defendē aut carcerē infringē.sz inuēta oportūitate lz fugē pm Tho.⁊ Hen.⁊ pdēnatꝰ dz patiēt mortem ferre. Est ⁊ aliꝰ mōꝰ pm Sco.sibi vtil' ad satisfaciēdum qzuis ad hoc nō teneat necessario vt.s.expōat vitā suā in cā iusti belli.vt ꝝ inimicos fidei ⁊ eccl'e,p restitutōe seu satisfactōe fienda illi cui vitā abstulit. Dz si nec hoc vult facē tenetur ad satisfactōz spūalē,p aīa occisi.vt ad faciendas elemosinas,p eo.vl'ad sumēdā aliqz pegnatōz ad limina apl'orūz l'scti Jacobi ⁊ hmōi,p aīa eiꝰ.⁊ pcurādo aliorum orōz inqztū pt nꝰ hꝰ sufficit Dz si interfectꝰ hūissz aliquos vt prēz ⁊ matrē filios ⁊ hmōi.quos opibꝰ manuū suarū sustentabat.tenet interfector oibꝰ ill' ad tm̄ qztū illis abstulit subsidij p occisionē eiꝰ. Insup occisor tenet placare lesos

quantū pt. hec Sco. ¶ Quātū ad.ij.s. de mutilatōe dic idē
Sco. q p hmōi nō est statuta aliq pena in eccla nisi pecu/
niaria. ⁊ ista dz rsdē nō solū dāno qd qs intulit p mutilatō
nem, p toto tpe q vsur' eēt qs mēbro abscisso. sz ec expens
appositi in curatōe vt hēt ex de iniur. ⁊ dā da. c. i. Et vltra
hoc tenet ad placatōez lesi qztū in ipo ē ⁊ psolatōne ipius
afflicti. q afflictio ppetua est. pl' ec pōderāda ē mutilatio
paupis qz viuit, si magl egebat pte abscisa ad victū nece
ssariū. puta si abscisa eēt mā' dextera scriptori. q de illa ar
te viuebat. tē. n. magl tenet Quātū ad ij. videt deū optīe
imposuisse satisfactōz. s. in lesione l' pcussione l' vulnerātōne
corpali. Exo. xxi. vbi dr. Si rixati fuerint viri ⁊ pcussérit al
ter, prmū suū lapide l' pugno. ⁊ ille mortu' nō fuerit. sz ia/
cuerit in lecto. si surgerit ⁊ ābulauerit sup baculū suū. in/
nocens erit q pcusserit. s. a mortl pena sustinēda. ita tn q
opas qs interim sic neglexerit impedit' pcussura ⁊ impen
sas in medicos restituat cui pene addēda est recōsiliatio
qztū in eo est. Quātū ad satisfactōz d iij. lesione s. incarce
ratōe l' detētōe. sciēd q vltra recōsiliatōem ⁊ veniā petitā
leso fiet satisfactō iniurie, put sapiēs determīabit. ⁊ si le/
sus plus vellz exigē qz dēret ad illd pl' nō tenet ledēs. vt il
lū recōciliet. hec. Sco. sz b. Tho. in sum. ⁊ in. iiij. dic q in
oib' dānis vbi nec in se nec in eqlenti pt fieri restitutō. vt
in mutilatōm mbri. ⁊ hmōi. satisfactio fiet p recōpēsatōm
ad arbitriū boni viri Idē Uul. ⁊ qz tale exiliū reputat vt q
dā carcer in iure. iō q mittit aliqz in exiliū l' ad pfiniū q est
exiliū ad tps iniuste. tā ipe qz oēs hmōi cā dantes auxiliū
aut psiliū efficax ad hoc tenent exulāti de oi dāno inde se
cuto ex hoc ad satisfactōm. ar. ex de hōi. c. sic dignū. xi. q. iij
c. q psentit ¶ De tercia dānificatōe s. in fama ⁊ honore sci
endō q. iiij. modl pt pstingē. s. p pstuelie illatōm. p detractōz.
p detractōis ab alijs facte recitatōm p vitatl negatōem
cū qs accusat iuste. Quātū ad pmā dr qs pstueliari alteri.
seu pstueliā inferre cū puati ei l' corā alijs in faciē dic pstue
liā imptātē notabilē defcm culpe vocādo eū latronē. lenoc
nē. pditorē. adulterū ⁊ hmōi. l' cū dic vba exprmētia defe/
ctū nature. vt cū dic intēdēs iñ iniuriari. vt vocādo strabo
nē. l' illegittimū ⁊ hmōi. q ppe dr puitiū. Qñ igit qs hoc
facit animo iniuriandi vltra offensam mortalē tenetur sa/

tisfacere ꝓtimo leso. ⁊ ipm placare quātū pt petēdo veni
am l' alio mō. ⁊ hoc in ꝑuato l' publico ꝑm q ipe ꝑuatim l'
publice iniuriā intulit seu ꝓtumeliā. nā si in publico ꝓtūeli
am intulit. ⁊ hoc ꝓtūeliat⁹ reqrit vt in publico vēiā petat
tenet ad hoc Et si in ipa ꝓtumelia aliqō crimiale falso ex/
pressit tenet coā ill' q hoc audierūt expme se flm dixisse.
Aug. vbi pctm inortū fuerit ibi moriat. ij. q. i. c. si peccauerit
ꝑm si plat⁹ subdito pr filio. vir vxori. mgr discipl'o dns suo
dic ꝗba ꝓtūeliosa. faciēs hoc ex correctōe n tēt petē vēiā
a tali ꝑm Aug. in rgla dicēte de plat⁹. Si ipi modū vos ex
cessisse sentit⁹ n a vob exigit vt a nob s'bdit⁹ vēiaz postule
tis ⁊c. Sz si hoc facēt ml' tū iniuriose ⁊ liuore vindcē. tūc te
net plat⁹ subdito petē vēiaz ⁊ ꝓsiliare lesuz ꝑm Rai. Idē
tz glo. in. c. qn. lxxxvi. di. xm si ꝓtūeliā recipiēs in xb p⁹ cō/
tūeliā si dōestice puersat cū ꝓtūeliāte ⁊ familiarit vr ondere
sibi rēissaz iniuriā. ⁊ ꝓsiliatū fore. ⁊ pseqzter nō teneri al'a
ad peten. veniā ꝗz Duran. in sum. Quātū ad ij. dānuz. s. p
ōtractōz h⁰ ꝓtingit fieri pncipalit duob⁹ mōis Prio⁰ im
ponēdo alicui flm crimē xbo cātilēa. l' famoso libello. ⁊ ta
lis tētur ill' coā qb⁹ ōtrat declarare se flz dixisse. qztūcūq
ei exinde exurgat erubescētia ⁊ ꝓtusio. nisi ex hoc iminet
ei magnū piclm vite. l' aliqō magnū inpuēiens sequet ⁊ si
nouerit q is c⁹ famā abstulit sciuerit ōtractorē ipm tenet
detrahēs ꝓponere cū infamato p euz de iniuria sibi facta
⁊ veniā postulaē in ꝓpa ꝓsona si audz. l' p aliū si p se apte
nō pt. Sz si ignorat diffamat⁹ ōtrahētē ꝓsilietur ei tacito
nōie suo Secō⁰ ꝓtingit fieri detractō dicēdo aliqō crimi/
nale de alio. sz xe ppetratuz occultū tm. sz ꝗ debitū ordiez
infamie dcm. tal' tenet famā restituē infamato qztū pt si
ne mendatio tm. vt s. nō dicat mēdatiose se illū infamasse.
sz dicat se male dixisse ⁊ iuste diffamasse. l' alio ꝓgruo mō
vt nō credat⁹ ipz eē talē male dixi ⁊ stulte locut⁹ sum. ⁊ hu
iusmōi. Addit hostiē. ⁊ dixit hoc ꝗuāō. nisi ex tali publico
recognitōe ille infamat⁹ āpli⁹ infamaretur. Et Uul. hoc eē
addit nō tenet qn piclm sibi iminz ex potētia aduersarij.
Uidet insup ⁊ hoc ꝗuādus. qn crimē qō p⁹ erat occultū. p⁹
denūciatōez fcm ē mātfestū p aliū mod qz p xba ali⁹ nō te
net ad hmōi restitutōez. qn ec n pt qs famā restituē ꝑm
Tho. in sum. dz p aliuz mod rꝓpensaē dānuz illō. xm sicqs

crimē alicui occultus reuelat nō ex ex odio l' ex loq̄citate
ꝯ ex caritate l' iustitia. l' ex necēcitate puta diē ecclie. fm or/
dinē fraterne correctōis. l' accusat cū corā iudice l' pfessore
cū nō possit aliter pctm suus sufficiēt declarare l' ec vt con
fessor ore admōeat illū. l' plato vt meli' sibi prouideat. ⁊ gre/
gi suo tal' nō tenet ad fame ꝛstitutōs fm pe. Rai. ⁊ Alb. ¶
Quātū ad iij. dānus s. recitādo detractōes auditas coram
alijs nō ex se asserēdo. nec tāq̄s certū dicēdo ꝯ qd audiuit
tale l' tle crimē de aliquo q̄ nescit ab auditōib'. Dicit Sco.
in. iiij. q̄ talis incaute nic loquēs de alio fm crimē dicēdo
forte ille fec boc certe pt ee qd fecerit. aut dicēdo ego au
diui q̄ ille h' tec nisi ondet aliq̄s certitudinē maiorē q̄s ex
relatōe cōi nō aufert ex natura act' illi famā in opiniōe au
dētiū q: si illi turmit pcipiūt ⁊ credūt illus d q̄ ē fmo cri/
minosum. leues sunt. q: q̄ cito credit leuis est corde. puer.
xm q: a scādalo pupillorū cauere oz iux illud Math. xviij.
Qui scādalizauerit vnū de pupill' istis q̄ in me credūt expe
dit ei vt suspēdat mola asinaria in cello ei' ⁊ demerçatur
in pfundū. Et q: multi sunt tales pusilli ⁊ leues. iō piculo
sum ē corā eis talia audita referre. ⁊ si hoc fiat intētōe ma
la. s. ledendi famā ei' ñ facile pt excusari a mortli Si āt fiat
corā pusill' ⁊ leuib' ex inpsideratōe durū ē dicē q̄ sit morta
le. ⁊ dicūt aliq̄ q̄ siqs ex tali relatōe alic' notā incurrisse in/
famie tenet famā ꝛstituē corā ill' qb' locut' ē de illo. Ex si
nō est secuta infamia ñ tenet Quātū ad. iiij. dānus pti̇git
hoc qñ qs accusat in iuditio de crie qd pmisit ꝯ occulto.
⁊ nō sufficiēter pbabili negat se pmisisse. et indirecte cri/
mē impōit accusatori ondēs eū in hoc mēdacē ⁊ notat eū
de calūnia. vbi dicit Sco. in iiij. q̄ neçās sic nō tēt ꝛtractare
negatōs sua qñ negauit in publico xs crimē. t tēt tū p qdā
xba sobria ꝛstituē famā illi accusāti. q̄ indirecte notauit d
calūnia dicēdo ñ hēat eus p calūniatore. credo q̄ hūit bo
nā intētōs in accusādo. ⁊ hmōi. Econtra cūqs accusat ab a
lijs tlo d aliq̄ crie ex doloē tortue pfess' ē crien. qd ñ pmi/
sit cū se if āueit. tēt iq̄stū pt dclarare se fls dirisse. magl. n.
tēt qs diligē se ⁊ pñt pduatōs vite sue ⁊ f ae q̄s alios. ⁊ si ex
b' seqret if āia ymo cēt mors acusatorl ñ ei iputat. ꝯ mali
tie ipl' accusatorl si aduertēt hoc fec. l' ispiē tie. h ex ero
b' fec sibi g' iputs q: ad hoc ōbite se posuit cū picl' alī i'
f. p. q̄ ex iuryl illatl qb' cūs mōl solēt ta oria p ordies i lesa

Primū est rancor in affectu. scōm est signum rancoris in effectu. terciū est actio ꝑ iniuriātē Primū. s. rācorē statim dz dimittē iniuriāti. i. nū q3 bre. scōm dz dimittē cū iniuriās petit veniā ⁊ ista dimissio ext ior nō est aliō q3 accepta tio q̄dā satisfactōis l' indicatio recōciliatōis xbo l' facto ex pssa. vt cū offensus offendētē elenat genuflexū aī eū. l' cū dic. dns pca tvob ⁊ hmōi. t' ciū āt. s. actōm de iniuria nō tenet dimittē nisi facta satisfactōe Dz aduertēdū est circa signa rācoris q̄ q̄dā sunt remota q̄dā ꝓpinq̄ q̄ ingert ꝓ babile suspitōm de rācore. vt cū aliqs nū q3 vult iniuriāti loq̄ l' obuiās ei diuertit ab co. āt torno vultu sp aspicit eum ⁊ hmōi Et ista sig̃ nulli lz retinē nec aī nec p' satisfactōm si bi factā. q: ab oī spē mali abstinēdū est ꝗm aplm Ubi talis nō dz talia sig̃ facē ꝑ que credat ꝓbabil' esse in odio Sig̃ xo remota sunt que nō ingert de odio argumētū lz odiū seqrē. vt sunt subtractio familiaritat⁹. ⁊ huitiorū aliquorū ⁊ silia. ⁊ illa lz retinē oīb' siue post satisfactōm siue aī dū mō nō fiat malo aīo sz ꝓ maiori sui ⁊ alteri' pace. nō āt tenet iniuriat' q̄rē pacē l' recōciliatōm iniuriāt⁹ ipo nō penitēte nisi in casu. s. eū crederet ꝓbabl' q̄ ꝓpter hoc liberet aīam ei' a mortali odio ⁊ non essz occasio mali. puta q: ex hoc iniuriās supbiret l' audaciā sumēt silia faciēdi. l' oñderet ex hoc iniuriatū offendisse ⁊ hmōi. hec oñia Umbtus in exspōe regule. dz āt fieri satisfactio l' restitutio fame q̄z citi' pt. ⁊ adest optunitas sine alijs picul De q:ta dāni ficatōne s. rerū exteriorū. notanꝫ ꝓmo q restituēda est res rapta l' turata. l' alio mō vsꝑpatiue habita in ꝓpe spē immo in indiuiduo si ipa habet. nec pt dari alia ꝓ ea eiusdē bōitat⁹. nisi forte pecūia ꝑ volūtatē dñi ipi' rei. iij. q. i. c. reinte/grāda sunt oia spoliat⁹. ⁊ hoc xm nisi in casu cum vsꝑpatio rei aliene essz occulta. ⁊ ex restitutōe ei' in sua spē detegētur raptor. l' aliud incōueniēs seqrē. tūc. n. sufficēt dare ꝑciū ei'. scōo notādū q̄ si ipa res male ablata pijt morte. vt animal. vel sibi auferē. nihilomin' restituē tenet ꝗm Rai. ⁊ alias Si āt deteriorata est in bōitate l' diminuta in ꝑcio supplēdū est ꝑciū. q: dz restitui eiusdē bonitat⁹. ꝗm Rai. nā si equus vel bos ablatus est penes raptorem debilitatus ita vt extimetur. v. florenorum. qui prius valebat decē restituet decem non quinq̄

Similiter si furatus est sextarium frumenti valentem tūc
solidū.xl.cū vero restituit vt.20.duo sextaria tenet reddē.
vel.xl.solidos.nec sufficeret reddē sextariū ꝯm Ray.z alios
immo si illo intermedio.s.inter vsupatōm z restitutōm pi
valuit q3 tpe vsupatōis illi pluri pt.o restituet ꝯm aliquos
Tenet ec raptor p rest.tutōem dāni petet remissiōm de
iniuria saltē p imposita psonā.vel p se expsso nōie furti.l ta
cito ꝯm q ql.tas negotij requrit.s.si est manifestū l occultū
Tertio ꝛo si est res fructifcās tenet restituē rē cū omnib
fructib inde pceptis z q pcipi potuissent a diligēti posse
ssore puta vsupauit a grū alteri.exquo nō pcipit de fructi
b nisi.20.sextaria frumēti.qz male fec cultiuare vbi.30.pce
pissz diligens cultiuator annuatim tal restituē tenebit nō
solū.20.pcepta s.30. Si r si equū furat est cū quo lucrat
est mē.iuratim florenū vnū vbi dns lucrat fuissz vnū cum
dimidio tenebit restituē ad rōem vni florenī cū dimidio
p mēsem.z intelligit hoc de ductis expē facti in vtilitatē
z vsuatōm ipi rei necessarijs nō tm supfluis z expens ta
ctis grā colligēdorū fructuū.hmōi cm deducunt tā a ma
le fidei q3 a bone fidei possessore ꝯm Rai.z Tho ¶ Dāna
ec q passus est dns carētia rei sue tenet satisfacē.extra de
iniur.z dā.da.c.si culpa Tho.z Rai. ¶ Itē nota q si plēs
pcurerēt ad furtū.vel ad dānū aliqō faciendū ita q vnus
nō faceret sine altero.qlibz tenet insolidū.i.ad totū dam
nū restituēdū quousq sit illi satisfactū integre Illo āt re
staurato p vnū illorū tenet postea qlibz eorum p pte sua.
satisfacē ei qui totum restituit ꝯm Tho.Rai.Inno.Posti.
z Ill.ex de homi.c.sic dignū.puta cū duo vel plures vadūt
ad furādū aliqd.ita q vn nō iret vel facēt sine altero . seu
cū multi stipēdiarij bellāt iniuste.ita q vn nō faceret sine
altero pcipue in pncipalib ¶ Multi psiliū pstant ad facien
dā extorsiones vel expoliādū iniuste aliquē ciuē.ita q sine
assensu eorū non potuissz fieri oēs tenent insolidū.de hoc
tm plene hēs in.ij.pte.sum.ti.i.c.iij ¶ Quinto nota q cum
duob vel plurib existētib hēdibus vsurarij vel raptoris si
alter fact est nō soluēdo si vn est tenet insolidū . si plures
sunt qlibz tenet p pte sua ad restituendū que vsurarie z
vsurpatiue sunt accepta ab illo s.vsq ad qntitatē q puenit
ad illos de hereditate.nam oēs res hereditarie obligate

sunt.extra de vsuris.c.tua. Concor. Hosti. Ber. ⁊ Goff. ⁊
Io.an. Ad vltra ãt q̃z p̃cepit de hereditate p̃dicti vsurariꝰ
l'raptoris nõ teneꝯ.q̃ruis nõ esset p illa satisfactũ in totũ
creditoriboꝰ vsuraris l'rapine. ¶ Sexto qõ nõ recipiẽs a re
ligioso ꝗ volũtatẽ superioris sui teneꝯ illud restituẽ nisi extre
ma necessitate illud accepit.ar.xij.q.i.c.nõ dicatis.⁊ recipi
ens ab ipo p̃lato religioso sine cã rõnabili sz ex parẽtela vl
turpitudine teneꝯ ad restitutõem mõ alterio Filia religio
si eĉ abbatꝫ dotata notabiliter de bonis mõ alterij teneꝯ re
stituẽ dotes.⁊ vir eiꝰ eĉ si scit hoc,nisi per modũ elemosine
moderate dotalsz. Sz q̃riꝯ vtrũ oẽ lucrũ qõ q̃s fecit ex re
rapta furata.vel p fenꝰ acq̃sita teneaꝯ restituẽ.vel paupi/
bus erogare.ad hoc rñdeꝯ p distinctõem.aut eĩ tal' res
est ex se fructificãs que eĉ sui vsu nõ ꝓsumiꝯ nec distrabiꝯ
vt ager vinea plãte pratũ domꝰ iumẽtũ.⁊ hmõi.⁊ ꝗ hmõi
re dz restitui oẽ lucrũ inde pceptũ.hm Tho.⁊ omẽs alios
Aut tal' res nõ est ex se fructificãs.⁊ eiꝰ vsus est ꝓsumptio
vt granũ vinũ oleũ ⁊ hmõi.aut distractio.vt pecũia metal
la.⁊ circa hmõi res est tripler modꝰ dicẽdi nã q̃dã dicunt
q̃ oẽ lucrũ iñ pceptũ dz restitui vel pauperibꝰ erogari.q̃ ra
dice infecta nullꝰ bonꝰ fructꝰ seq̃ p̃t.vt dr̃.i.q.c.ferꝯ ¶ Cum
gꝰ radix illiꝰ lucri sit vsura l'rapina.videꝯ q̃ fructꝰ vel lucrũ
exinde sit infectũ ⁊ obnoxiũ restitutõi vel erogatõi Alij di
cũt q̃ ⁊ si pecuniã raptã l'fenebrẽ teneaꝯ indubie restituẽ
ac eĉ dãna q̃ passus est is q̃ soluit vsurã ex carẽtia ipiꝰ pe/
cunie solute.puta q̃ optnit eũ accipẽ ad vsurã p suis nece
ssitatibꝰ vel vẽdẽ res suas multo minori p̃tio q̃z valerent.
Lucrũ tñ pceptũ ex pecũia fenebri p licita negotia nõ te
neꝯ restituẽ vel erogare pauperibꝰ.⁊ hoc tenẽt Tho.ij.ij.q.
lxviij.⁊ Ric.⁊ Pe.de pal.in.iiij.Io.an ⁊ Io.cal.⁊ Abb.in
c.fi.de vsur. Et ad rõnem aliorũ dici p̃t q̃ radix iusti lucri
nõ est rapina vel fenꝰ sz industria vtentis ea ex se.n.illa pe
cunia nihil lucri attulissz.⁊ sic nõ est radix infecta.q̃ indu
stria de se est bona Sz si illa pecunia male acq̃sita vsus fu
isset in fraudibꝰ ⁊ in alijs illicitꝫ acq̃sitõibꝰ.tũc radice infe
cta tenereꝯ Alij dicũt vt Lau.de ridol.in sup̃ dcõ tractatu
de vsuris q̃ lucrũ ex tali pecũia acq̃sitũ trifarie diuidetur.
⁊ vnã q̃dẽ p̃tẽ habebit vsurariꝰ ipe vz tñ q̃ntũ debeꝯ ex
pẽse laboris ⁊ industrie qõ bõi viri dirumeꝯ arbitrio. p̃tẽq̃

aliam restituet creditori suo qui s. sibi dedit vsuras habito
respectu ad damnum quod ille sustinuit in bonis ex carencia illius
pecunie. vt dicit Tho. et sequces. residuum tamquam incertum dabit
pauperibus quod sic probat. penes vsurarium non debet remanere ne. s. ex
hoc pareret via vsurarum et inuitetur homines ad peccandum. nec debet credi/
tori restitui. quia tenetur recipiet vsuras de sorte sua. quia pauperibus est
erogandum et ita gaudium quia regula est quod quilibet est erogandum. et non appa
ret cui illud est pauperibus dandum. ar. xiiij. q. v. c. ii. Sane Rai. et psu
luit quod prestitutum solum vsure recepte petat vsurarius absolutoem ab eo de alijs si teneretur ad cautelas. magne equitati
videtur inniti ista vltima opio. tum sufficere videtur absolutum quod
dat a b. Tho. cum alijs in sua opi. Item quritur vtrum maiteslo vsu
rario plitate cautom de vsuris restituendis si ad pces eius aliquis
fide iubeat. p eo teneatur ipse fideiussor editoribus vsurarum. l
epo l pauperibus ad restitutom oim vsurarum extortarum etarum
et inetarum Ad quod rndz Lau. vbi sup di. q Lap. cum plibus ali
is doctoribus determinauit talia fideiussores non teneri vltra vi
res heditatis principalis et si se principalem plstituissz. Et addit
hac etiam qstiom disputauit Pau. de leaza. et determinauit quod non
obligatur fideiussor vltra facultates vsurarum habito respectu
ad tps cautois. quia si tpe cautois principalis eat soluedo. dato
etiam quod facultates sint postea exhauste non restitutoe vsurarum
nec est aliei sz p alios mos fideiussor remanebit ad oia obli
gatus. lz. n. exceptio inopie. psit principali. non tum fideiussori. sz si
tpe cautois principalis non eat soluedo non tenet vltra vies principalis
Jo tum pau. distinguit inter fideiubentem. p cautoe et se obligatem
ad restitutom vsurarum ex alia ca In pmo. n. casu non tenet fide
iussor vltra vires. quia nec vltra vires restituere l cauere tenebat
principalis In scdo casu sec. quia principalis est obligatus insolium lz
beat exceptos iopie l stile. quod excep. vtpote psoal non dirigit
ad fideiussorem Item Rm Ri. i. iiij. di. xv. q quod danificat aliquis iiu
ste in sua libtate s. iiuste, pcurando eum redigi in Fuitutem tenet se
facere Fuum. p eo si non pt eum alia restituere libtati. nec forte tal cessz p
ditio psoe quod homo danum itulit. quod nobilia redundarz in piuditium
boi pis. i quod cau non tenet se facere Fuum sz tenet ad oe aliud interee ad
arbitrium b. v. qntucumqz qs danificarz aliquis in alijs possessioibus
numquz tenet. p restitutoe se facere Fuum e l alterius. quia vt dr. ff. de reg.
iu. libtas iestimabil res e. quod at dr. Exo. xxij. si at non fuerit vnde
reddat venudetur Iuditiale pceptum fuit vnum mo. non obligat. hic
ille. quod emit in Fuum. quod ab iico cum fuit captus in bello iusto eat ra

quāuis heretica liberū dimittē debet. nec ꝓt petē ꝓtiū ab
ipso seruo. sed ab eo a quo emit si inuenit. alꝯ sibi imputet
sicut ⁊ qui emit rem alienā ignorāt cōperta ꝛitate debet
restituere dño eius. vel si ignorat dñm paupib⁹ erogare.
non sibi retinere. Si āt nō erat xpian⁹. ⁊ sarracen⁹. turchus
vel tartar⁹ ⁊ hmōi talē in ꝓuū emptū vendere pōt ⁊ postea
baptizat. ꝓnum est certo tpe ꝓuententi ex seruitio habito
eum libere dimittere. si tū bñ vtitur libertate non tū nece
ssarium. Itē siqs impedit aliqz iniuste ab offitio l' bñfitio
iā obtento. puta ꝓcurās sibi auferri ex aliq̄ sinistra causa
vel falsa tenetur ad satisfactionē de toto ꝑm Tho. ⁊ Ric.
in. iiij. di. xv. secus si iuste hoc ꝓcurat. q: meretur ꝓuari ex
defectu suo. Ez si impeditur a bñfitio ꝓsequendo nō tene
tur ad tm̄ qztum est bñfitiū sed ad arbitriū boni viri ꝑm
Tho. ⁊ Ric. qō intelligendū videt qñ hoc fāt ex odio vel
malitia. nam si facit vt sibi l' amico suo magl ꝓuidētur qz
illi. puta testator aliqs vult legare ti. c. ⁊ ego rogo q̄ magl
leget mihi. vel cuidā ꝓsone mihi magis dilecte. ⁊ Ille sic fa
cit talis ꝑm Pe. de pal. in. iiij. nulli tenet. q: nulli auffert
ius suū. nam illi nullum ius erat acq̄sitū. ⁊ nemini facit in
iuriam qui vtitur iure suo. cuilibet. n. licet se alteri cōmen
dare. vt donet sibi l' leget ꝓcipue cum indiget. ¶ Itē que/
ritur vtrū clerici teneant restituē illos truct⁹ quos volup/
tuose ꝓsumunt non facientes ꝓuitum in eccl̄ia. s. non offi
ciantes vel officiādo. R: ꝑm Archi. di. xliij. §. i. vtiqz tenē/
tur. ⁊ hoc tripliciter. ¶ Primo rōne dati. Secdo rōe sacrile
gij. Tertio ratione odij. ¶ Primo rōne dati. nam illa bo
na tali eccl̄ie iō data sunt vt offerāt ꝓces ⁊ sacrificia ꝓ ip
sis q̄ dederunt. ⁊ ex residuo alent pauꝓes. ad qō facit ver
bum Hyeronimi dicentis tibi. O sacerdos de altāri vtē
non luxuriari ꝓmittitur. di. xliij. §. i. ⁊ q̄ hoc non facit infi/
deliter agit ¶ Secdo rōe sacrilegij. q: defraudauit totā ec/
clesiā q̄ suis ꝓcibus ⁊ officijs iuuare dēbet ⁊ ei ꝓdesse. Unū
Alex. papa. Ipsi sacerdotes ꝓ populo interpellāt ⁊ pecca/
ta populi comedūt. q: ꝓcibus suis ea delēt. . q. i. c. ipsi. ¶
Tertio rōe odij q: ꝓuocant ira dei ꝑ pplm Greco. Cum
bis q̄ displicet ad intercedēdū mitt. t. irati animⁿ ꝓculdu/
bio ad deteriora ꝓuocat. di. xlix. §. i. qō verū est qñ pplus
est in causa malitie sacerdotis. Ez q̄d si facit seruitiū eccle

ste ſz in mortali pſeueras. ℣. non videtur teneri de fructi/
bus. ⁊ rō eſt q: ec̄ mali miniſtri oſoes ꝓēs vt offitiū ⁊ mi/
ſſe, pſunt viuis ⁊ defunctis. ſm Tho. in. iiij. Sz q̄d de bo
ris omiſſis nunq̄d teneť reſtaurare totū. ℣. ſm Archi. ex
equitate dēz ſibi iniūgi in pnia ſi poſſz ſz nō eſt neccariū.
ſz in hoc eſt pnia arbitraria ſicut in alijs. ⁊ idē videť ſenti
re Pe. de pal. in. iiij. ℣ Quātū ad tertiū pncipale ſ. vbi fiē/
da eſt reſtitutio Circa hoc diſtinguēdū. q: aut pſona cui fi
enda eſt reſtitutio ſciť. aut inq̄rendo ſciri pt. aut omino ig
norať Si āt ſciť aut inq̄rēdo ſciri pt ipſe. vl heres ei⁹ ipſo
mortuo in loco vbi facta eſt rapina vſura vel dānū ſi vl q̄
ibi eſt. vel vbicūq̄ ad inuicē ſe ꝓueniūt creditor ⁊ debitor
Si āt alter eſt abſens a loco vbi facta eſt vl patio vel dā/
nificatio mittet expenſis eius qui ſe abſentauit de loco. ſi
igit eſt abns is cui fienda eſt reſtitutio. puta q: mutauit
domiciliū mittet ſibi rē ablatā. vel pecuniā ipe q̄ abſtulit
expenſ illi⁹ cui hz reſtituē Si vero abſentauit ſe a dcō lo/
co is q̄ rē vſurpauit ipe ſuis ,ppriis expenſ trāſmittet rem
vel pecuniā ſm Hoſt. ⁊ Io. an. ⁊ hoc p talē modū q nō de/
tegať pctō: ſi pctm eſt occultū ar. ij. q. i. c. ſi peccauerit. l ec̄
pt creditori ſignificari pcipue qn eſt multū remot⁹ a debi/
tore occulte vel manifeſte ſm q expedit. ⁊ ſm q creditor
ordinat. vl demittēda illa re vel reſuāda. vel alit dāda. ſic
agat debitor ⁊ lib erit Si āt ſuo ,pprio motu rē illā deſti/
naret ſeu pecuniā debitor. ⁊ in via periret. vel auferet ſi/
bi. periret ei q ad hoc teneret ad ſatiſfaciēdū ſm Io. in gl.
Uel etiā ſi ſperať cito vētur⁹ ad locū pt ſibi rē ſuare. Et
ſm Tho. Hoſti. Io. an. in edē ſacrā deponē. vel alio tuto
loco. aut ſi res eſt parui valoris. ⁊ creditor diſtās multū. ⁊
abundās fuerit Poteſt etiā ſm Uul. p anima ei⁹ paupib⁹
erogari Idē tz glo. in. c. cū tu. ex de vſur Si vero ignorať
nec pquirēdo inueniri pt cui reſtitutio fieri dz. tūc erogan
da eſt res ablata. l ptiū ei⁹ paupib⁹ ,p anima illi⁹ in loco il
lo vbi facta eſt vſura rapina vel dānū. vel in loco in q̄ habi
tat is cui fiēda eſt reſtitutio. ⁊ hoc iō. q: meli⁹ eſt q vicini
inde ſentiāt cōmodū q̄z exnei. tū ec̄ q: veriſile eſt ibi repi
ri dānū paſſum. vel heredē ei⁹ Ita notat Hoſt. Io. an. ⁊ io.
de lig. Uel ſaltē fiat tal erogatio ad arbitriū dioceſani
loci vbi factum eſt damnum vel rapina. ſm

Rai. Si tamen cōmode fieri nō possit in dicto cū hoc non
sit necessariū. pt tūc ꝛ alibi fieri ꝗm Aul. sic ꝛ beat. Tho.
in hmōi casu nil dicit de loco determinato. sic q̄ p aīa illius
c'res erat ds pauperib' erogari. Uñ ꝛ M. Ugo. pitus in v/
troq; iure. ꝛ frater Nar' dicebāt q̄ cū pauperes sint ꝛ vnū
membrū in corpe ecclie. nec ab hac vnitate sequestrētur
ppt locorū distātiā sufficit si restitutō incertorū det qui/
buscūq; pauperibus et alteri' puinctie. q̄z vbi facta est rapīa
vel dānū. ꝛ maxime q̄ sunt pauperes xpi. ꝛ vtilioēs ecclie ōt
ꝛ saluti aīarū. ꝛ ex hoc apparet q̄ loc' nō est de necessitate
restitutōis sic de ꝓgruētia Idē tc Fede. de senis c. xxxij. cpe
ris sui Usure tū incerte extorte per manifestos vsurarios.
quō debeant restitui. ꝛ in quo loco. ꝛ p quē diotesanū bēs
in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Quānis enī qd habet in isto. S. nō
ptineat ad vbi. sic magis ad qd. tū ib notabilitē q̄rit vtrū
fideiussor possit repetē a debitore vsuras q̄s pro eo soluit
creditori penes quē, p ipo debitore intercessit ad qd rndet
Lau. ꝛ Jo. an. in q̄stiōe sup mercuriali. de regula dānū. de
reg. iur. in. vi°. hāc q̄stiōm explanat notabilr ꝛ ex ei' dictis
elicit. xi. ꝓclusiōs. q̄rū pma est tal' Non recipit fideiussor a
debitore obligatōem sciēte ꝛ ꝗdicēte vsuras suo solutas
debitori. nec ēt sortē. nec qd aliud inutilr impensum. pl' est
enī ꝓtradicē q̄s nō ꝓsentire. ex de sumo c. sicut tuis ¶ Ecōd
ꝓclusio est. nō repetit debitore sciēte ꝛ patiēte. sic nō mādā
te obligatōem fideiussor vsuras l' indebitū solutas. l' solu/
tū creditori. ꝛ sibi imputet q̄ se obtulit. ex de reg. iu. c. bo
na fides in. vi. repetit tū sortē indeb. tū qd soluit ¶ Ter tia
ꝓclo est. nō repetit a debitore sciēte ꝛ mādāte ipm obliga
ri, p sorte tm fideiussor solues vsuras. tū q̄ fines mandati
excessit. tū q̄ ad illas obligat' nō erat Quarta ꝓclo est. nō
recipit a debitore fideiussor vsuras sciēte ꝛ mādāte ipm i
oēm casum. l' simplr obligari siue fideiubē. ptz q̄ in gene/
rali mādato nō inclusit indebitū de q̄ xisilr in spē nō mā/
dass c. in generali. de reg. iur. in. vi. Quinta ꝓclo est. repetit
a debitore sciēte ꝛ mādāte ipm, p vsur. cū sub nōie sortis
inclusit eas. vt est moris obligari siue fideiubē ipe fideiu/
ssor vsuras. q̄m iuste credē potuit illā sortē totū debitum
n' psumē dūit illō indebitū sb nōie sort' pmittē. ex. ō psū. c.
q̄ xisile Sex ꝓclo ē. ꝓpetit a debitore sciēte mādāte nōiatū

p vsur⁄ fideiuberi ipe fideiusso⁄ ēditori solutas si iurauit il
las solue. ⁊ ista ē ꝓis opi. ex. ō fideius. c. ij. ⁊ ista opi. ap. pbat
Io. ā. hz tū fideiusso⁄ opiniōz solue di l' absolui ōz petēdi sic
hret debito⁄ Sep. ꝓclo est. repetit a debitore ec nōiatim
mādāte p vsur⁄ fideiuberi ipe fideiusso⁄ vsuras creditori
solutas ec si nō iurauit creditori illas solue. Si ipi fideiu/
sso⁄ debito⁄ indēnitatē iurauit. dūmō alias ppt pignora
data. l' aliā cām debitori fuerit expediēs vsuras solui. c. pe⁄
uenit. ex de fideiuss. Octaua ꝓclo est. nō repetit a debitore
sciēte ⁊ mādāte nōiatim p vsuris fideiuberi ipe fideiusso⁄
creditori spōte solutas. si nō iurauit creditori illas solue. n.
debito⁄ iurauit fideiussori indēnitatē. n. expediebat debi
tori, ppt pignora data l' aliā cām i pas vsuras solui. et ō iu
re fori Hz opi. theolo. q̄ p̄m Io. an. multū fauet eqtati ē q̄
vrgeat debito⁄ ad solue ō i foro ꝓscie. ō reg. iu. c. sciēti li. vi
ex. ꝓclo est. nō repetit a debitore sciēte ⁊ mādāte nōiatim p
vsur⁄ fideiuberi ipe fideiusso⁄ vsuras ēditori coacte solutas
si nō iurauerit ēditori illas solue. n. debito⁄ iurauit fideiu/
sso⁄ indētitatē. nec expediebat debitori, ppt pignora data
l' aliā cām vsuras solui. si fuit ipe fideiusso⁄ i culpa vt q⁄ ñ
excepit. sec⁄ si ñ fuit in culpa x. ꝓclo ē. q̄ i oi casu q̄ pt a de
bitore fideiusso⁄ vsuras repete hz intelligi si ñ incurrit fraus
ps ōe ad psonā s. ꝓtituēt⁄ ob h⁰ fideiussorē. ex. ō pui. c. q̄sto
ri. ꝓclo ē q̄ i oi cāu q̄ pt a debitore vsuras repete. fideiusso⁄
potest illas repete a ēditore cui soluit. ff. mād. li. si fideiuss. §
i oib⁰ Quātū ad q̄tā s. p q̄s hz fieri resti⁰ p̄mo dicendō ē de
inct⁄. ij. ō cert⁄. Quēit v. restituto inctorū dēat fieri p eū qui
hz restituere. l' p aliū cui ꝓmittit a' solū p violentiā. Ad circa
hoc sūt varie opi. ⁊ ꝓrie Rolt. sup c. cū tu ō vsur⁄. ⁊ in c. cū
sit. ō iud. ⁊ i sū. sua. ō pe. c. fi. iur. tīnē tz q̄ vn⁰ casib⁰ ptinē
tib⁰ ad ep̄m ē restituto male ablatorū inctorū qō ec tz Io.
ā. ex ō pe. ⁊ re. i c. si eps i gl. li. vi. ⁊ i c. pctīn. ō re. iu. li. vi. ad
qō vr facē qō hr. xij. q. i. c. p̄cipi⁰ Addūt ec aliq q tenēt hāc
rōz Cū hmōi bōa icta sunt, p aia b⁰ eor ē, ū fuerit fidl⁄ dispē
sāda ac p ꝓis iuit ad ōnū cultū eo ipo ⁊ sustētatōz pauprz
ordiata Sol⁰ āt ecclastic⁰ plat⁰ sit rēor ⁊ moōato⁰ diuī cult⁰
⁊ paup pauprz. ⁊ dispēsato⁰ rē diuīo cultui ordinādar. vtz
di. lxxxvij. c. diuīe. ⁊ in mult⁄ alijs c. iō p̄m iuditiū eius ⁊ e⁄
bita incerta sunt per eum dispensanda.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Archi. ãt in quadam questione disputata p eum ⁊ in rosa
rio. xxiij. q. v. c. nõ sane. tz ꝓriũ ⁊ dic sniam. Post . circa hec
supradicta esse verã in casu vbi nulꝰ deputatꝰ est a testato
re qui hoc exequat. vt. xij. q. ij. c. de laicis Vbi vero certa p
sona deputata est a testatore illa psona dz exeq. vt in d. c.
de laicꝭ et de testa. c. tua. immo credo q ipe raptor incerta
q dñt paupibꝰ erogari pt ipe paupibꝰ erogare absq licen
tia l' auctoritate epi. l' altenꝰ iudicꝭ ecclesiastici vt satꝭ colli
git in d. c. cũ tu Et hoc innuit et clare glo. in c. sic dignum
de homi. §. eos Nec ob. c. cũ sit de iude. p qd pbat Pollli.
suã opinionẽ Nã illud. c. loqt de iudeo non de xpiano cuiꝰ
actꝰ l' dispesatio merito habet suspecta ab ecclia quo ad
xpianos. iõ iuste ⁊ bñ dicit ibi pm prudentiã diotesani q
suspitõ cessat in xpianos. ⁊ sic non dubito q eps nõ habz se
intromittẽ de talibꝰ. hec Archi. Jo. de lign. idẽ sentit. ⁊ pꝰ
adducit hanc rõnem. Qui indebitũ extorsit obligatꝰ est ex
malefitio. vel q̃si illꝰ q̃bus extorsit. si extant alꝭ paupibꝰ Et
regula bz q debitor pt se p absolutõez liberare. iusti. q. mo.
tol. obꝰ. p totũ. Tu q̃ dicis ꝓrium da mihi casum expssũ
ꝓtra regulã. nec est verũ q sit in. d. c. cũ sit. qꝛ nõ loquit in
xpiano. sed in iudeo. vt dicit. Archi. hãc opionẽ seqt pau.
⁊ Gen. sup cle. i. de priuilegijs. Hoc et ꝓsiluerũt Jo. cal. ⁊ re
cupꝰ. Bz dñs Ego vtriusq iurisspitus. ⁊ frater Clarꝰ. vt
hẽtur in q̃dam summula ꝓcordauerunt in hoc q nullũ ius
expressum hoc dicit. nec in decretꝭ. nec alibi nisi q eps est
ꝓcurator paupm. Illud ꝓo adaptat q pt ꝓcurare de suo
pprio si hz. vel de bonis eccle. i. de fructibꝰ l' alijs modis.
Sed qꝛ sacerdotes simplices sunt imperiti, p maiori pte
epi ꝓo reputãtur sufficientes in scientia. hinc inoleuit q
hmõi restitutões remittũt ad eps. Qñ si ꝓfessor peritꝰ sit
⁊ sciat in hmõi sufficient psulẽ. non est necesse remittẽ ad
epos. hec ibi. ⁊ in hac snia est Jo. mo. hoc et innuit Inno. ex
de immuni. eccle c. qꝛ plerisq. ar. xxiij. q. fi. c. siqs romipetas
Ad rõez supius inductã, p alia opione posset rndẽri q q̃z
uis epi ⁊ plati sint dispensatores rerũ datarũ ecclijs. non
tñ seqt q sint dispensatores oim q pm deũ sunt in diuinũ
cultũ ⁊ in paupes erogãda. sz solũ diuinũ cultũ iam ordina
ta. vt reddit ecclarũ ⁊ hmõi. Nã si eẽnt dispensatoẽs ero
gandorũ oim supflluorũ q diuites ex diuino pcepto dẽrẽt

pauperibus erogare quod a nullo conceditur Ps 7 Tho-
sco a scoe.q.lxij.dic q si ille cui ds fieri restitutio sit omino
ignotus ds ei restitui sicut pt sc3 dado in elemosinas,p salu-
te eius siue sit mortuus siue sit viuus.pmissa tn diligeti inq;
sitoe eius.7 de auctoritate epi nihil dicit Scotus in.iiij.di.xv.
dic si queras p cui man debeat talia dispesari . si incerta
Ps q no inueni q necessario sit determinatus mediator. ista
paupib dispesando.videt at mihi q p se ipm filio nihil
omin boni viri pt hoc paupibus erogare.q: tali mediato
ri ad dispesandam tribui posse de cui fidelitate plumeret
7 no sibi ap,ppriaret vel in alios vsus puertet qs deberet
vn vbi lex diuina vel ecclesiastica no ligat secnda est ro na
tural Illa at dictat q q tenet restituē magl hoc faciat p
se qs p aliū.no ercludedo tn p hoc filiū boni viri.ls inclu
dedo.hec Sco. Quida alij faciūt circa hoc distinctionem
vis qntū eorū in qb cōpetit repetitio.vt furto.rapina.vsu
ra.fraude.7 hmōi dispensatio incertorū ptineat ad epm.
Ps aliorū vbi no cōpetit repetitio . 7 si erogatio fieda est
paupib.vt in ludo 7 iniuste acceptis a iudice,p iudicado
vel a teste,p testimōio.a metrite,p fornicatoe.7 hmōi.q ls
p se possit dispesare.l cū filio professoris Ego credo scdam
opiniōm s.archi.7 seqtiū oino verā. 7 simpl excepto vno
casu vis incertis publicorū vsurariorū.quum casum no du
bito oes illos excepisse intēdē.q: ibi expsse 7 clare ius,pui
dit.vt s.p dispōem diotesani talia incerta determinent 7
dispesent.ex de vsu.c.qs qs.li.vi.ibi tradit forma de hmōi.
de q hes in.ij.pte sum.ti.i.c. ¶ In hoc ergo casu tn pt intel-
ligi illud qd dr p tercia opinione s.in vsur publicis incert.
Et si qrat vtrū eps possit p sua sinodalia hoc statuere vt s.
sibi retineat dispesatōem incertorū 7 alijs non possit se in
tromittē.dicit in hoc Io.an.de lig.sup c.cū sit de iudeis.q
qtqd dicit Io.an.dubiū est an possit.7 Io cal.in quoda co
silio dic expsse q no pt Ugo 7 frater Clarus dicūt q non
pt eps excōicare de iur.sacerdotes.q se intromittūt de di
spesatoe incertorū Quātū ad fm p quos ds fieri restitu-
tio certorū bonorū Ad qd rndet q p eū q abstulit seu reci
pit vsuras.seu male ablata.pt ec 7 p quācūq psona aliam
face.in hoc.n.xa est regula iur.q p aliū facit p inde est ac
si p seipm face videat de re.iur.li.vi. Si tn vitiū p iij

vsure furti rapine. vel alterius damni est occultum ⁊ restitutio occulto mō ꝑ se l' per aliū fēda est. vt nō detegat' ꝑsona. ij. q. i. si peccauerit Caueat eē diligent' qō ꝑ aliū fcit ita caute faciat vt recipiat q̄ dz ⁊ non ille sibi retineat. q̄ nō essz per hoc liberat'. nec ꝓfidat de ꝓfessoribꝰ nec ꝑdicatoribꝰ nec q̄stuariis q̄ q̄rūt pecūias nō aiarū salutē. ⁊ si is q̄ rapinā vsurā l' fraudē fec nō restituat. cū heres teneat' ad oia onera defuncti in q̄ntū sufficiat hēditas. tenet' ⁊ ip se facē dictā restitutōm. de vsu. ca. michael. ⁊ eadē rōe hēs heredis. ⁊ sic in in infinitū cū scit ab eis hereditas obligata ad restitutōm, ppt vsuras ⁊ rapinas ⁊ dāna a ꝑoubꝰ fcā ⁊ vbi nō sufficēt hēditas ad satisfaciendū tenent' legatarij ⁊ dōatarij. q̄ legari nec donari ꝑt alienū. nec excusarēt heredes sciētes l' dubitātes. vl' merito dubitare debētes ex publica fama l' ex scriptur⁄ vel ex fideli relatu testatorē illicitos fecisse ꝓctꝰ vel vsurarios. ex hoc q̄ nullus ponit q̄rela sup hoc l' postulat aliq̄d ab eis vt debitū Dz dñt diligēter inq̄rē veritatē q̄z pñt. ⁊ si inueniūt sic esse notificēt. vl' notificē faciāt illis q̄bꝰ dñt se offerētes ad restitutōm. ⁊ si nō inuenirent' paupibꝰ erogādo alias essz in eis ignorātia crassa q̄ nō excusat di. xxxvij. §. fi. ⁊ q̄zuis defunct⁄ nō ꝓsit illa restitutio si decesserint impenitentes, ꝑdest tm̄. immo necēaria est ipis heredibꝰ si volūt saluari. q̄ nō remittit' peccatū ꝛē. de re. iur. li. vi. ¶ Si āt licitā artē exercebat. l' patrimōialia tm̄ hēbat testator. nec appet ex fama l' script⁄ ō il licit⁄ ꝓctibꝰ. seu aliēo ꝑsumē. dñt nō iuste acq̄sisse. q̄ nemo iudicādꝰ est immēor, ppe salut⁄ ⁊ diuini timoris. i. q. vij. c. sancimꝰ. ⁊ ꝑcipue in mort⁄ articulo. Itē nota q̄ dic Hosti. in sum. ti. de vsu. q̄ ⁊ aliq̄ hōesta ꝑsona. puta sacerdos vel eps tractet inter debitorē ⁊ creditorē de satisfaciēdo. ⁊ dicat creditori tal' mediator tm̄ faciā tibi reddi si ex corde residuū remittas nō decipias me. q̄ mediator sum. n' debitorē cꝰ aīe salutē q̄rō. ⁊ rñdz creditor se ex toto corde libē ipm debitorē q̄re nō dicā ipm iibatū. nō video. nec curo q̄ litercūq̄ sit satisfactū dūmō sit satisfactū ei Si q̄ mouent in ꝓriū hoc faciūt in odiū vsurariorū Siq̄s. n. ex alia causa alij iniuriet' eq̄dē hoc admittet q̄libz theologꝰ q̄ ꝓcordia int' ꝑtes possit tractari. ⁊ pars eꝰ qō dērz ex pacto remitti alias titulus de trāsactis inutil' essz ⁊ q̄re nō idē de vsura

Dicendum ergo ⁊ tenendum q̃ p̃cibus possit vel iussu iudicis vel pactõe partiũ remissio fieri ⁊ sic dicã vsurariũ absolutũ. ¶ Hosti. Que q̃dẽ intelligo verã eẽ in foro ꝓtẽtioso nõ in foro ꝓscie. l. eẽ in foro ꝓscie q̃ntũ ad ea q̃ dubia essent vtrũ dẽrẽt dari l. nõ. q: rões sunt ad vtrãq; ptẽ. l. cũ dubiũ est q̃ntũ dẽat satisfacẽ, p dãno dato. ⁊ ad hoc faciũt rões q̃s facit ipe Hosti. Ex vbi certũ l. clarũ est debitũ l. rõe vsurarũ. l. alteri⁹ vl patõis. nisi debitor libalr remittat illud qõ remittit. eẽ si de mille tm̃ decẽ remittẽt. si hoc facit q: putat se alr residuũ nõ posse hre nil vz illa remissio facta eẽ publico pctõ q̃ ad aiam Vñ cũ mercator infortũia passus tallit ⁊ occultat multa de bõis suis mobilib⁹ vt nõ pueniãt ad man⁹ creditorũ. ⁊ q̃rit cõpositõm cũ eis de minori q̃ntitate q̃z dẽat. puta puenit rndẽ singul. creditorib⁹ ad rõem xv. solidoꝝ, p libra. cũ tñ possz totũ dare l. cedẽ bõis. cui cõpositõi assentiũt creditores. ⁊ ita recipiẽtes liberãt eũ de residuo. cũ illi nõ spõte. sz coacte fecerint illã remissiõm volẽtes illa pte poti⁹ carẽ q̃z toto. ãnimo ⁊ si cedẽt bõis totaliẽ nihil sibi reꝑuãdo ⁊ nõ suffitiũt bõa illa ad satisfaciẽdũ si postea puenerint ad piguiorẽ fortunã tenenẽ de residuo de solut⁹. c. odoard⁹ De dãnis dat⁹ tpe guerre adinnicem inter ciuitates quõ ⁊ p quos p̃t fieri restitutio. qñ faciũt pactũ cũ cert⁹ pact⁹ ⁊ capitul⁹ ¶ Nota q̃ in q̃dã summula sic dr q̃ q̃zuis sint pupilli multi ⁊ absentes q̃ nõ assentiunt. ⁊ forte eẽ aliq; ꝑdict ex puect⁹ q̃ recepũt dãna iniuste. nr eis est satisfactũ nihilominꝰ tm̃ est bonũ pac⁹. q̃ q̃ hñt ĩ ẽ publicã gerẽ pñt cũ ꝓsensu maior⁹ pt⁹ subiectorũ sibi pact⁹ pacis subdẽ ⁊ licite relaxare inuicẽ dãna data. ⁊ si fiat relaxatio p̃dcã tz ⁊ vz ¶ Nã in hoc mõ pñt eẽ, p bono rei publice sibi tallias imponẽ ⁊ hmõi. q̃s gabellas vocãt De bõis ꝛo clicorũ ⁊ religiosoꝝ. ñ pñt laici facẽ ꝓlaxatõm. q: ñ sunt eorũ foro subditi. nr ō bõis ecciastic⁹ pmittir eis aliq̃ dispõ. vt. di. xcvi. Bñ pñt tñ hꝰ facẽ ꝓlati spuãles fraꝝ adinuicẽ ō ꝓsẽsu ⁊ puẽiẽtia clicorũ ⁊ religiosorũ q̃ dãna recepẽt ĩ guerra Hãc ãt relaxatõm q̃ ad laicos l. clicos intelligas ō dãda. ō rebꝰ ꝓsumpt⁹. nã res extãtes vt equos pãnos. ⁊ hmõi q̃ hñt ⁊ sciunt sua nõ eẽ. vt puta q: bellum iustum nõ fuit ex pte suorũ. l. si iustũ ab eis accepũt a q̃bꝰ ñ poterãt ipa tenẽ nõ pñt. vt si dños ꝓpos iuẽire pñt eis reddere. tenenẽ

alias si non inueniūt pauperib⁹ erogare. Idem videtur di
cendū. si de iust.tia belli dubitat. nā vbi clare bellū iustū est
res accepte efficiūtur capientiū. di. i. c. ius militare. q̄ tñ de
bent inter eos ꝓportionabiliter distribui p duces belli. vt
xxiij. q. v. c. dicat. nisi p publicū editū datū sit vnicuiq; qd ca
pit. ¶ Paupm āt innocentū nō videt tutū bōa auferre cuq;
sint sine culpa. ipsi sub sit cā. eū sit aliq̄s puniēd⁹. de re. iur
li. vi. ¶ Pena tñ tpali freq̄ter punit vn⁹ p altero diuersis
de caus. vt in. q. iiij. p totū. ¶ De tutoribⁿ curatoribⁿ nego
tiorū aliorū gestoribⁿ filijsfamilias ⁊ hmōi q̄ extorserūt vsu
ras. fecerūt rapīas fraudes ⁊ dāna nōie aliēo. s. ꝓ pupill
patrōis l patribⁿ suis. nil tñ eorū puēit ad ad eos. sq̄ ad pu
pulos dños l patres eorū. q̄ritur vtruq; p eos possit ⁊ dēat
fieri restitutō ipīs pupill. l prib⁹ seu dñis nesciētib⁹ ⁊ inui/
tis de bonis eorū ad quos puenerit taliter extorta. R. di/
cuut q̄dā indistincte q̄ sic in foro ꝓsciētie. dūmō nō immi/
neat iñ pcdm vte ꝓscie l fame. si deprehendēt aut scandalū
seq̄tur. puta q: aliq̄s creditur furat⁹ fuisse illa q̄ innocēs est
⁊ hmōi. tales. n. vt dicūt illi non puertūt furtū occulte illa
recipiētes. cū pecunia fruct⁹. l p rapinas ⁊ fraudes habita
nō sint eorū. ⁊ rō est cuq; p efficacē cāq; pdcōrū. s. tutorum
curatorū ⁊ hmōi. ⁊ p intermediū illorū tale iniustū lucrum
deuenerit ad mā⁹ pupillorū. patrōrū l prm. ⁊ ad restitutiōq;
sint obligati isti mediatores iustū eē videt. vt q̄ cā illorū in
iuste ablata sint. nūc iuste licētiā hēant illa satisfacē ne ipī
de ꝓprio satisfacē tēant. ar. ad hoc de re. iur. vbi dicit Chri/
so. ¶ Dis res p quascūq; cās ꝓhibē per easdē dissoluit. pptēa
ad hoc agēd pdicti tenēt. ⁊ in hoc gerūt vtilē curā sui. ⁊ il
lorū iniuste detinēt aliēa ¶ Alij āt perfecti⁹ ⁊ eq̄us rndēt
per distinctōes viz q: aut tles adhuc hñt in māib⁹ admini/
stratōes rerū illorū aut nō. ⁊ in p⁹ casu pñt ⁊ dñt restituē
de bōis illorū ad quos pueīt lucrū. qd hñt p māib si no/
lūt remanē ipī obligati ad satisfaciēdū de suo. ¶ Et hoc si
ue eccle siue māitenete cū sufficienti cautela. vt ab ipīs non
possit postea repeti. ¶ Et ad hoc videt facē rō pīne opiōis
cū regula illa Dis res. Si āt ñ hñt āplū⁹ admīstratōes tūc
subdistinguēd ē. q: aut pdcī tutores ꝓcuratores ⁊ hmōi. ñ
pñt illa restituē de suo. puta q: pauperes sunt. aut pñt. ⁊ si ñ
pñt sufficit q̄ denūciēt pncipalib⁹ p qb⁹ fecerit vsuras fran

des ⁊ hmōi. qui ignorāt quō fecerunt ꝑ eis talia illicita lu
cra q̄ ad eos deuenerūt. vñ ⁊ obligati sunt restitutōem. ⁊ si
nō satisfaciūt ipi ꝓncipales habeāt ꝓpositū satisfaciēdi ō
suo cū poterūt. Ad accipiēdū āt occulte a ꝑdictis ad hoc
tenenūr nec dñt. ⁊ rō est. q: quo ad se excusati sunt a resti
tutōe rōe impotētie. vt. xiiij. q. vi. i. c. si res. quo ad illos pro
quib⁹ fecerūt vsuras. l' fraudes auferēdo ab eis occulte. pro
hoc nō ꝓuidet saluti eorū cū remaneāt obligati in ꝓscia.
et quo sciūt talia fore facta. nec velint satisfacere. ⁊ sic nō di
ssoluit pcm̄ l' obligatio quo ad estimatōem. Es nec ꝑt q̄s
a ꝑuata persona cogi ad restitutōs male ablatorū. nisi per
iudicē ecclesiasticū. vl' ciuilē nec videt bñ posse excusari a
furto cū ꝓtractet rē alienā inuito dño. cum in vsura trāsfe
rat dñium per hoc eē exponit se multi pericul. Si āt tres
mediatores de q̄ ꝑdcm est. pñt restituē cum illi ad quos
exorta peruenerūt nolunt restituē q̄ ꝓncipali obligantur. po
ssunt petē humilr nō per coactōm l' fraudē a creditoribus
vsurarū. l' fraudum remissiōm. cum penes eos nō remāse
rit pecunia fenebri. ⁊ illi q̄ eā habuerūt remaneāt ꝓncipali
obligati. q: remissiōe obtēta libere ⁊ spōte amplius nō tene
buntur. ſs tm̄ ꝓncipal. nisi ⁊ eis fieret remissio. Q si remissio
nē facere nō vellēt tenerūt satisfacere de suo. ⁊ tunc vsq̄ ad
q̄ntitatē solutā ꝑ illi poterūt occulte accipere de bonis eo
rum. si alias per viā iuditij hre nō pñt. ita tm̄ qm̄ nō sequat
scādalum l' periclin q̄ semper vitāda sunt. Ubi āt media/
tor tal' sic satisfecit. dñt per aliquē modum cautum decla
rare illi q̄ sciebat se obligatum ad illō āpli nō teneri. vt pu
ta si dicat se nō curare ab eo illa recuperare q̄si ac si dona
ſs l' declare hēdib⁹ suis. Q nō recipiat a tali persona aliqd
vt debitum ꝑ tali cā ⁊ hmōi Bōa. n. fides nō patit vt sel
exactum bis exigat. de re. iu. li. vi. q̄ntum ad t̄cum s. cui fi
enda est restitutō seu datio rei ablate l' alias illicite acq̄si/
te. ꝑ fundam̄to notāda est distinctio q̄s pōit Tho. ij. ij. q.
xxcq. di. Tripl: ꝑt eē aliqd acq̄situm Uno mō q: id qd acq̄
rit illicite debet ei a q̄ acq̄situm exortum est. ⁊ siue nō trā
sferat dñum illi rei in accipiētē. vt in furto ⁊ rapina. siue
trāsferat. vt in vsura tm̄ ꝓpetit repetitō Secō mō ōr aliqd
illicite acq̄sitū. ita q̄ ille q̄ illicite acq̄siuit. nō ꝑt illō retinē
nec tm̄ debet illi a q̄ acq̄siuit. q: ille ꝗ iustitiā dedit. ⁊ ille ꝗ

lustitiam accepit. vt in simonia ⁊ similibus. in quibus ipa
datio ⁊ acceptio est ꝑ legē Tertio⁰ dr illicite acq̃sitū non
q ipa acq̃sitō sit illicita. sz illud ex q̃ acq̃rir est illicitū. et q̃
trāsferr dñiū nec cōpetit repetitō. vt ī mētritio ⁊ hmōi. nā
meretrix turpiter agit ⁊ ꝓtra legē dei fornicādo. sz ipa acq
sitio l' datio pecūie, p hmōi illicit⁄. nō est illicita nec ꝓtra le
gē dei. ⁊ hoc, ppe ōr turpe lucrū De illicit⁄ ergo illo tertō
mō acq̃sit⁄ fm Tho. ⁊ Rai. ꝑt dari elīa. ⁊ ꝑt ec retineri. ni
si supr luū p fraudē l' dolū ml̄r extorsit q: illō essz restituen
dū. ⁊ ad hoꝑtinēt lucra fcā ex histrionatu illicito ex duello.
ex fornicatio. ex sert⁄ fact⁄ de florib⁰. ⁊ alijs hmōi. quorū
vsus ē ꝓiter ad lasciuiā. ex ōcijs fact⁄ ex mathematica seu
arte diuinatoria. ex lucro negotiatōis aduocatōis l' medi/
cine in casu nō ꝓcesso q̃ ad clericos. in his dixerr aliq̃ non
posse fieri elīna. q: vt dr, puer. iij. honora deū de tua subā
⁊ iterū honora deū ō tuis iust⁄ laborib⁰. ⁊. xiiij. q. v. c. elīna. ⁊
i. q. i. nō est putāda Sz hoc nō est xm fm Tho. ⁊ Rai. ⁊ a/
lios ꝓiter Predcā ōt captla allegata hoc intēdūt. q nō lz
dare elīnā de male acq̃sit⁄. q̃ s. dñt cert⁄ ꝓsonis restituī. vl' q
nō dz aliqs aliqd̄ facē illicitū vt det elīnā Et q̃ruis q̃dā di
stinguāt vt dic Uul. q in his q̃, phibita sunt. q: mala ⁊ nō
puniunr a iure nisi infamia. vt mētritiū duellū. ⁊ hmōi. tlia
pñt retinēi Sz q̃ mala sunt q:, phibita a iure. vt fornicā/
ta. ⁊ negotiatio quo ad clericos. ⁊ hmōi. ⁊ talia nō pñt reti
neri ad vsum suū. sz dñt pauprib⁰ erogari. lz hc distinctio vi
deat esse, pbabil' tñ q: pene sunt restringēde nō āpliāde. ⁊
q nīs emūgit elicit sangnē. Credo q in p̄dcis oīb⁰ casib⁰ ⁊
sīlib⁰ bonū est ⁊ salubre q penitēs inducat ad erogādō pau
pib⁰. nō tñ cogēd⁰ ad hoc. nr si nō velit in hoc est iudicād⁰
nō esse in statu salutis si nō velit hmōi pñiā agē. vl' accipe
s. q hmōi lucra pauprib⁰ eroget nisi in casib⁰ a iure expssis
vt in simōia ⁊ iō ō eo qd̄ dat iudici ad corrūpēd̄ eū ⁊ hmōi
vt infra dicet Scōm g⁰ Tho. Uul. Rai. ⁊ Inno. de hmōi
dz dari elīna debito hōestat⁄ ⁊ psilij. nō debito necēcitat⁄ sa/
lut⁄. ⁊ si intelligir illō. xiiij. q. v. qui hēt⁄ Nō est ergo illud ac
ceptū sic restituendō ei a q̃ acceptū est. q: ī turpi cā melior
est ꝓditio possidēt⁄. ff. de ꝓditōe ob turpē cām l. si ob turpē
De illicite acq̃sit⁄ scdo mō. viz cū illō sit acq̃sitū nō debet
ei a q̃ sic est acq̃sitū. nec tñ acq̃rēs ꝑt, p se retinē. Illud ꝑt

z dz de necitate salutis nõ solũ de psilio z honestate pau-
perib⁹ erogari. z hmõi. rõ est ℣. Tho. ij. ij. q. lxij. q: ipa datio
z acceptio est lege ꝓhibita. vt in simõia Quidã tñ extẽdũt
istũ scõm modũ ad oẽ lucrũ in q̃ cõmittit pcñ in dãte z re
cipiẽte nõ solũ in simõia. sz eẽ in pecũia accepta ex adulte
rio. z ꝓ vsura. cũ q̃s accipit mutuũ sine cã rõabili. puta vt
ãpli⁹ ditet z iñ soluit vsurã Illã vsurã vt dict q̃ accipit reti
ne nõ pt. nꝗ tñ ei dz reddẽ q̃ dedit. q: turpit opat⁹ est. dãdo
mutuũ ei quẽ nouerat nõ indigẽ Bz Tho. nõ dic hoc sz cũ
datio est ꝗ legẽ In dcõ ãt casu datio pecũie ꝓ mutuo non
est pctñ. sz accipe illo mõ vsurario mutuũ est pctñ. q: dat
illi occasiõm mali. Vñ lz peccet mortaliter sic mutuũ accipi
endo. dz tñ poti⁹ reddẽ illi a q̃ accepit q̃z paupib⁹ erogare
nisi vbi nõ inuẽiret ille a q̃ accepit. l eẽ nõ vellz illã vsuraz
reddẽ nõ vsurario. sz bis a q̃b⁹ exto:sit ipe vsurari⁹ vsuraz ꝓ
eo satisfaciẽdo ꝓ illa pte. z tũc dz vsurario ꝗcare ne iterũ il
li restituat z pcipue dz hꝰ facẽ cũ licẽtia epi. vt si dict⁹ vsu-
rari⁹ vellz ab eo repetẽ eps cogat illũ desistẽ a receptõe. z
ex quo vtilz gestũ est negotiũ ratũ hre dz nõ tñ tẽt ad hoc
s. inqrẽ l dae his q̃b⁹ debitor est vsurari⁹. sz sufficit q̃ resti
tuat a q̃ accepit. paupib⁹ ãt erogaẽ nõ dz. cũ nouit eũ a q̃
accepit. z pt ei daẽ. qõ expsse Aug. d. Nolite facẽ elinas ꝗ
fenoẽ z vsurz. xiij. q. v. nã cũ dat paupib⁹ qõ debet cte pso
ne nõ libẽat a restitutõis obligatõe ad illã psonã. vt hr ex
ꝗ hõi. c. sic dignũ. ccã finẽ. sz in simõia ipa datio z acceptõ
pecũie est ꝓhibita Vñ dr. i. q. i. c. anathẽa dãti anathẽa ac
cipiẽti. z iõ nꝗ sibi retinẽ vz. nec illi reddẽ q̃ ꝗdit. sz dz ꝗ ne
cessitate salutz paupib⁹ erogaẽ si pt. l illi eccle in cꝰ iniuriã
data est pecũia applicari l alteri ꝓuideri ꝓut hẽs in. ij pte
sum. ti. c. i. Sil in iuditõ ꝓhibitũ ẽ iudici l assessori cũ hũt
ẽtũ salariũ accipe aliq̃d a ꝓtib⁹ ꝓ iudicãdo l nõ iudicãdo l
iudicãdo bñ l male. z testi ẽ ꝓhbitũ accipe ꝓ testimõio fe
rẽdo. vñ Aug. Iõ nõ dz vẽdẽ iuder iustũ iuditũ. a testiz x̃m
testioiũ. q: vẽdit aduocat⁹ iustũ pr̃ociniũ. z iuri cõsult⁹ x̃m
psiliũ Illi. n. i vtrãq̃ ꝓtẽ ad exam̃ adhibẽt. isti i vna pte psi
stũt. xiij. q. v. c. ñ sa. q̃ g⁹ r̃cipit iuder ꝓ b⁹ i. l testz ꝓ se r̃tinẽ
ñ pt. sz dz illi r̃stitui q̃ ꝗdit si iuste ꝗdit. puta vt iuste iudicaz
ũtẽdẽs r̃dimẽ q̃dãmõ veratõz suã Aug. ille solz male sibi ab
latã pecũiã r̃petẽ. q̃ iustũ iuditiũ emit. qm̃ vẽale eẽ ñ dũit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ds si pecunia data fuit iudici ad eum corrumpendum. vel
testi ad falsum testimoniū dicendū vel alicui ad falso accu
sandū. vel aduocato ad iniuste aduocādū. illi datori reddi
nō ds. qz turpiter dedit. nec sibi retinē ds. sz paupib⁹ elargi
ri. vel illi in cui⁹ iniuria data est. z pcipue si ex hoc amisisz
iustā cām. hētur hec in d. c. nō sane. put ibi notat Io. an. z
Archi. z. ij. q. iij. c. q recte. z Inno. ex de immu. ecc. c. qz pleri
qz Rai. z Hosti. in sum. Silr inferiores officiales vt nun
cij missi. z hmōi si aliqd extorquēt p im, pbitatē. vt denari
um paruū z hmōi. tenent paupib⁹ erogare z hoc vbi certū
salariū recipiūt vt dicit glo. in c. nō sane Nā cū salariū suffi
ciēs recipiūt. si qua extorquēt dñt restituē. si ē qd notabile
z idē videt dicēdū de notarijs cātrarijs z hmōi. qz officio
suo exercēdo exigūt aliqd a psonis Si. n. hnt sufficiēs sala
riū tenent ad restitutōem eorū q accipiūt nec videt excu
sare ꝓsuetudo cū sit irrōnabil. ar. xxiij. q. i. c. militare. vl pau
pib⁹ erogare. si de facili nō pt inueniri. Si xo salariū nō ha
berēt l nō sufficiēs credo q ꝓsuetudo excusart. qz nemo co
git suis stipēdijs militare. ar. insup de his q accipiūt pecu
niā ab accusat vl incarcerat añqz, pterat sniam ꝓ eos vt
intercedāt, p eis z liberent Sciēdū q si accusati l incarce
rati sunt culpabiles vñ z merito ꝓdēnādi. illā pecuniā nec
reddē dñt datorib⁹. qz turpit dedert. nec sibi retinē pnt. qz
turpit accepūt impediētes iustitiā. sz dñt paupib⁹ erogari
ar. xiij. q. v. q hēt Si xo sunt innocētes. z ad redimēdam
suā veratōem dedert z pcurādā sui liberatōm. si intercesso
res eorū sunt officiales salariati alias pecūiā, p hoc recep
tā reddē dñt l paupib⁹ erogare. nisi data fuissz p modū do
ni z liberalitat. z pcipue p liberatōm. qz tūc retineri possz
ar. i. q. ij. c. sic ep̄m z silr si intercessores nō sunt officiales sala
riati. sz pūate persone laborādo p hmōi iusta libatōe iuste
faciūt z qd eis daf iuste retinē valēt Itē de pecūia data, p
adulterio cōmisso l cōmittēdo q̄zuis qdā dicāt q ds dari
nō ei q dedit. nec sibi retinere. sz ei dari in cunis iniuria da
ta est. merito. si vxor ei⁹ ꝓmisit adulteriū. ex q pecuniā ha
buit videt q poti⁹ debeat pauperib⁹ erogari. nisi ille mari
tus esset pauper quia propter paupertatem posset etiam
confessor ipsi mulieri tanqz pauperi dimittere. z similiter
de viro conmittente adulterium quo ad vxorem

caste viuentem ⁊ videt esse in hmōi. quasi idem ius sicut
⁊ in turpi lucro. vt in meretritio. qd etiā pt retineri sic ac-
qsitū. nisi q leges ꝓhibēt adulteria ⁊ puniūt. nō āt simpli
cē fornicatōm ⁊ meretritia ¶ Nihilomin⁹ de pecūia data p
adulterio nil statuūt sicut de pecūia simōiaca ⁊ alijs hmōi
vū paupib⁹ erogari poti⁹ inducēdi sunt. xiij. q. v. c. non sa-
ne ¶ De acqsitis p ludos fortune ex illos casus in qb⁹ dz acq
sitū p hmōi restitui dēt paupib⁹ erogari. qūqs ec possz si-
bi retinere ¶ Dz de hoc sup. e. li. ti. i. ¶ De illicite acqsitis p
mo mō. i. cū debet illud acqsitū ei. a quo acqsitum est vt in
furto. rapina. vsura. ⁊ hmōi. ¶ Regula est qd hmōi sunt re-
stituēda spoliat⁹. siue sint dēi illarū rerū. siue ad eos spec-
tet rē nō fuisse ablatā. vt accidit in pignore deposito com
modato ⁊ hmōi. lz. n. tales q hēt pignora deposita ⁊ hmōi
nō sint dēi illarū rerū. tm ex honesta cā illa tenēt. iō his de
bēt restitui talia oblata nō dēis ipsarū rerū. ⁊ sic intellige
illud. iij. q. i. c. reintegrāda sunt omnia spoliatis. ex. de resti.
spo. p totū ¶ Si āt res ablata est ab eo qui iniuste habuerat
puta p furtū vel p rapinā restituenda est dño illi⁹ rei. nō illi
furatori qzuis āt malefaceret talis restituendo furatori a
quo ipse accepit. ⁊ nō dño rei ipsius quē nouit tm Pm Ub.
liberat⁹ est ab obligatōe restitutōis. qz reposuit rē in pisti-
nū statū ⁊ gradū ¶ Quidā tm dicūt q illud qd acqrit ex vsu
ra mētali tm. nō dz illi restitui q dedit. qz a se volūtarie ab
dicauit nec tū sibi dz retinē. qz ꝗ legē accepit. ex. de vsu. c.
Pseuluit. sz dz paupib⁹ erogari. ar. c. sicut dignū. ex de homi.
de vsu. c. cū tu. ¶ Dz ista iura inducta vident esse ꝗ talem
opinionē. nā ibi dz q dēt ablata restitui eis quorū fuerūt
si repiunt vel eorū heredib⁹. n⁹ aliqd ius. nec aliqs docto-
solēnis facit istā distinctōem inter vsurā mentalē ⁊ pactō
nalē. vt pma debeat restitui ei q dedit. scda āt nō. sz paupi
b⁹ erogari ¶ Dz sicut indistincte di. Aug. de acceptis p fur-
tū ⁊ rapinā q dēt restitui. nō dari paupib⁹ sic inqens ¶ Qui
ꝗ ius societat⁹ hūane furtis rapinis inuasiōib⁹ oppssionib⁹
aliq ab tulerūt reddenda poti⁹ qz donāda censemus exē-
plo zachei. xiij. q. v. c. nō sane. ita ⁊ indistincte dic idem de
vsuris ¶ Nolite elemosinas facē de vsur⁹. q. ea qsi dicat hec
reddenda sunt nō paupibus dāda. cū s. inueniunt q dede-
runt ipsas vsuras ¶ Et cū dr q qui dedit vsuras volūtarie

illud a se abdicauit. Ꝗ q̃ si dedit ex liberalitate ꝛ p̃ medũ
doni verũ est. ꝛ tũc recipiens hoc sciens nõ tenet restituẽ
nec paupib⁹ dare. Ez si dedit rõe mutua. p̃ncipaliter ñ abo
dicauit illud volũtarie. supple sz ꝓditionate. nec mutuans
reputaret se ḡuatuz. ꝛ istũ ingratũ. ꝛ sic alia vice nõ inue⁹
niret mutuũ. ꝛ iõ sibi dz restitui vsura. Si autẽ nil accepit
vltra sortẽ q̃zuis hoc nõ intendẽt in nullo tenet nec illi n⁹
paupibus. ¶ Pro hmõi ãt maiori declaratõe sciẽdũ q̃ in
re q̃ dz restitui se aliq̃s triplr p̃t hr̃e. q: aut verus dñs aut
heres ei⁹ aut solũ est dispensator circa illam rem ꝛ in p̃mo
casu cũ. s. est ver⁹ dñs rei ablate dz sibi restitui si p̃t. iij. q. i. c
reintegranda. ꝛ fere p̃ totã questionẽ. ꝛ hoc nisi iusto bel/
lo. vel iusto edicto impiali. vel ecclıastico illi cui res subla\
ta est. p̃uaretur iure rehabendi simpliciplr. l. ad tp̃s. nam
cũ ꝓtingẽt hoc. puta q: tãq̃z heretic⁹ ꝓdẽnat⁹ est dñs rei vi
de crimine lese maiestat⁹ ꝓuict⁹. in quib⁹ casib⁹ oĩa bñficã
post snĩam sup hoc nõ sibi sz fisco dz oĩa sua applicari. ex
de here. c. ercõicam⁹. Insup si dñs rei ãblate nõ hz admini
strationẽ bonorũ suorũ. vt pupillus dz illud reddi tutori vl
curatori. In scõo xo casu. s. cũ legimus heres est sibi dñs
ablata restitui. sed cũ tali distinctõe fm Rai. q: si heredes
sunt pluẽs vnicuiq̃ fm ꝓportões sue hẽditarie p̃tis resti
tuendũ est. Si ãt heres in aliq̃ determinata q̃ntitate con
stitut⁹ sit. puta in c. l. in domo ꝛ nõ plus. tũc restitutõ nõ
fiet hẽdi. sz illi l. illis q̃bus testator ꝓmisit dispensatõez bo
norũ suorũ. ¶ Si deo defunct⁹ in morte sua. oĩa bona sua le
gauit paupib⁹ ꝛ pũs locis q̃bus illa legata sunt acq̃ritur ius
in bonis defuncti p̃ntib⁹ ꝛ futuris vl ꝛ eis dz restitui. ¶ In
tertio casu. s. cũ est dispensatorũ rerũ. vt epi ꝛ alij p̃lati ec⁹
clesiarũ. ꝛ gubernatores hospitaliũ est distinguẽdũ. q: cum
dant aliq̃ alijs. aut dãt de rebus suis ꝓprijs. puta primõia
libus vel p̃ industriã acq̃sitis sic̃ scriptuẽ doctrine ꝛ hmõi
ꝛ de hmõi dãdo q̃buscũz ec̃ mal. vt meretricib⁹ ꝛ histrioni
bus q̃zuis ḡuiter peccent. vt illud. lxxxviij. di. c. donare. tũ ñ
tenet ad restitutõez. n⁹ illi q̃ hmõi recipiũt ab eis fm Rai.
ꝛ Ulri. aut dant de fructib⁹ ecclıarũ suarũ ꝛ locorũ pio⁹ũ
ad mẽsam eorũ seu vsum spetialiter deputatis. ꝛ tũc etiã
male vtendo ꝛ dando male faciũt. nõ tñ tenet ad restituti
onem ipi. nec q̃ recipiũt ab eis nisi recepent p̃ extõsiones

fraudes ⁊ violentias ⁊ hmōi. tūc tenerentur. ⁊ hoc ꝓm Tho.
scōa scōe. q. iij. q ⁊ ꝓm Ulri. ¶ Aut dāt de bōis ecclie de/
putatis ad cultū diuinū. vel. c. destruendis. aut pauperib⁹ ero
gandis spālr. vl cū ēt multiplicit ꝓmittunt dispēsatōi sue
sine distinctōe sibi deputatorū ad vitā ab alijs. ⁊ tūc si dāt
cā necessitatis l elemosine bōfaciūt. nec ipi tenēt. nec qui
recipiūt ad restituendū. nisi darēt de bis q̄ sunt distincte
deputata clericis. qr tūc tanent eis de eo q̄d abstulit abeis
qr non dāda est elemosina de aliēo. xiij. q. v. c. neq. Si dāt
psonis bōe.lis ꝓ ꝓcinio ⁊ laboris q̄s impēdūt ecclijs et
laudabiliter faciūt ꝓm ꝓntitatē laboris ⁊ industrie. Eccla
sticus enim vtilitatib⁹ seruiētes ecclastica optet renumerare
gaudē. xij. q. j. c. q̄cūq. ¶ Nec ergo plati dantes nec recipien/
tes ꝓ hmōi tenēt in aliq̄ restituē. Ex si dāt rōe pntele. cū
tū nō indigeāt l cā fauoris hūani erga pncipes nō facerēt
ad redimendā vecationē q̄ ad tyrānos ⁊ siles. l dāt cā tur
pitudinis vt meretricib⁹ ⁊ hmōi tenēt ad restituēdus. que
sic male dederūt. non q̄d de bōis eccle. sz de bōis primo/
rialib⁹ si hūt l ꝓ industriā acq̄sitis. Illi ēt q̄ sic talia q̄ alijs ō
bebant male accipiūt. tenent restituē. nisi ipe q̄ dedit sa
tisfecisset. Tho. vbi sup. dūt autē dare l successori ei⁹ qui
dedit l in vtilitate ecclie puertē cū licētia superioris. l paupe
rib⁹ debebātur. Qui āt recipiūt a religiosis ꝓpter iniustam
cāz l sine lītēria superioris dūt restituē plato ipi⁹ mōasterij
l puent⁹ l alis in vtilitatē mōasterij puertē l expēdē. ꝓcipue
si ipe plat⁹ fuit q̄ male dedit. In oī āt casu ex supdēcis dz fi
eri ita q̄ pctm q̄d ē occultū ñ mānifestet. ⁊ ita q̄ nō seq̄tur
mal⁹ scādalū. ar. di. xiij. c. duo. Qui āt tenēt alicui eccle vl
loco pio dūt illō dē gubnatori seu rcōri e⁹ loci. ñ il'e rcōr
ñ hēt iustū titulū sz vsūpatū l ꝓbabl: credat male vsurū tē
eim possz in vtilitatē illi⁹ loci puerti vel successori reseruare
Quantum ad sextum scilicet cur sit fienda restitutio. Ad
hoc beatus Tho. secūda scōe. q. lxij. assignat rationem. vi
delicz qr restitutio est actus iustitie. ad iustitiā autē bal ē
dam ⁊ exercendā quilibet tenetur. Cōsistit autem iustitia
in quadā eqlitate q̄ tollit per vsūpatōez ⁊ detēcōez aliene
rei. ⁊ reparatū ñ pt. nr ꝓ itēatā satisdatiōez. seu ꝓ assigtōez
rei ei cui⁹ erat si pt ⁊ ideo tenetur restituere. ¶ Sed nota q̄
sicut q̄libet qui est sui iuris pt donare ⁊ ē lūg. ita pt etiam

remittere rem sibi debitam gratis ⁊ relaxare suo debitori. q̃ remissio siue donatio libere facta sine fraude. ⁊ coactione postq̃ facta est p penitẽtiã non ꝑt reuocari. vt dicit Rai. ar. vij. q. i. c. q̃ periculosum. Ex sciẽdũ q̃ illi q̃ ponũt se in manib⁹ creditorũ, ꝓmittẽdo seu offerendo se ad dandũ qd̃ peterẽt. rogãtes tñ q̃ totũ vel ꝑte dimittãt s̃ nõ intendũt restituere. ymmo sperãt q̃ ꝑ nihilo vel modico quietabunt. alias nõ se ponerẽt in manib⁹ eorũ. a pctõ q̃dẽ rapine vsure seu alteri⁹ male vsurpatõnis non sunt absoluti. q̃ pctm̃ ꝑ pñiam ⁊ ꝓfessiõm dimittit. q̃ illi vere nõ bñt. Ex vtrũ absoluti sint a debito seu obligatõe restituendi distinguẽdũ ꝯm Egi. iu qnolibe. q̃ si creditor ꝓpria volũtate ⁊ deliberalitate dimisit ⁊ donauit nõ curãs q̃ debitor intẽderet nõ tenet ipe debitor ampli⁹ restituẽ si ei clare cõstat Sec⁹ãt si creditor decept⁹ vel coactus vel desperatus. i. q̃ nunq̃ sperabat se illud debitũ ab eo posse hre vl nõ posse hre totũ. ⁊ iõ potius voluit hre ꝑtẽ q̃ nihil dubitãs ne nihil hret si totũ vellet hre Talis. n. remissio nõ vz. ⁊ adhuc obligat ad restituendũ Ex hec materia est multum vtil ⁊ necaria sciri. ⁊ in frequẽti practica. ⁊ iõ serosius ⁊ plenius tractãda. ⁊ qd sentiãt doctores. in hoc referendũ Cum ergo querit vtrũ vsurario vel cuilibz alteri q̃ hz aliena suffitiat in foro ꝓscientie remissio sibi facta ab his a q̃b⁹ extorsit vsuras vel alia male ablata. vel ab heredibus eorũ si illi nõ viuũt. rñdet diuersimode a diuersis. vt in. §. seqntibus Girar. de senis or. here. asserit q̃ habens male ablata nisi reddat aut sufficientẽ faciat cautõm non ꝑt liberari a sua obligatõe ꝑ alium modũ. cũ ꝑt aliquo modo restituẽ nec eñ ꝑt debitum deobligari Et ꝓmo ꝑ viã remissionis. secũdo nec ꝑ viã satisfactõis. tertio nec ꝑ viã liberationis. qrto nec ꝑ viã translatõis. qnto nec ꝑ viã donatõis. sexto nec ꝑ viam renũtiatõis. septimo nec per viã ꝓuenientie ⁊ discretõis Inducit ad hoc has rões q̃ nõ vident multum vrgere. s̃ sine multa difficultate solui pñt ꝑ eos q̃ tenẽt q̃ absq̃ actuali restitutõe ꝑt tolli obligatio male ablatorum ab eo q̃ obligat ꝑ quelibz horũ modorũ. dũmõ nil fiat in fraudem. l. ꝑ metũ. l. ꝑ dispatõnem s. nõ rehabẽdi. s̃ libere spõte grat ⁊ scient Si em̃ fraudulent coacte l. hmõi fierz talis obligatio locum habet qd̃ dicit ⁊ non alit. q̃ nõ po-

sit tolli talis obligatio p viam remissionis nisi restituatur
pbat sic. ¶ Nullus est capax remissionis nisi a pctō prius de
sistat. sz bnīs rem male ablatā qz diu remanet obligat⁹ ad
reddendū. nō dr distincte a pctō. ergo nō est capax remi-
ssionis z p ꝓseqns obligatō illa tolli nō pt p viā remissionis
ad qō facit regula pctm̄. de re. iu. in. vi. ¶ Restitutio enī p qz
obligatio tollit est ꝑuia remissiōi. vñ nō videt remissio fie-
ri nisi p restitutōm tollat pri⁹ obligatio. Sz ad hoc rndet
maior pt intelligi duplr. Uno mō vt intelligat de remissi-
one debiti rei ablate z sic videt falsa. nā pt alicui remitti
debitū si vult creditor libere z spōte. q̄ quis ille debitor nō
intēdat dare z nō sibi ampli⁹ obligat ꝯm Legi. ¶ Secūdo
mō vt intelligat de remissiōe peccati. z tūc est ꝛa maior z
minor falsa. nā bnīs male ablata si nō pt restituere vllo mō
remaneat obligat⁹ ad restitutōm cū poterit. ex de solut⁹. c.
odoard⁹. z tn̄ desistit a pctō si penitet z ꝓponit restituere
in futurū Sz si pt restituē sz male. z hoc intēdit facē si cre-
ditor nō remittat. talis etiā adhuc remanet obligat⁹ ad re-
stituendū. z tn̄ desistit a pctō penitēdo. z qō pendet ex re-
gula Aug. pctm̄ de re. iu. in li. vi. q restitutio est ꝑuia remi-
ssioni verū est de restitutōe nō solū actuali sz ēc mentali. z
in ꝓposito z in equalēti ¶ Nō tollat p viā satisfactōis. pō-
bat sic Satisfacere est pctōrū casus excidere z eorū sugge-
stionib⁹ aditū nō indulgē. de pe. di. iij. satisfactio circa p̄n.
¶ Cū ergo ablatio z detētio rei aliene sit cā peccati nisi ipa
cā peccati excidat qō fit p oppositū suū. s. restitutōem nisi
restituat nō videt posse satisfacere q̄ntūcūq; acceptet cre-
ditor ¶ Insup cū p satisfactōm nō solū reparet amititia. sz
ēc eqlitas iustitie q ablata erāt p vsurpatōm z detentōem
alienorū nisi tollat cā iniustitie z ineqlitat⁹. q fit p restitu-
tionem subtractorū dū creditori reddit qd min⁹ hēbat qz
debebat ab ipo vsurpatore q pl⁹ hēbat qz dēbat. nō repa-
bit iustitie eqlitas. z sic nō fiet satisfactio nisi reddat abla-
ta Satisfactio. n. fieri dz p ipm debitorē q violauit iustiti-
am vsurpādo aliena nō per creditorē ¶ Ad hoc rnderi pt q
vtiq; peccati cā excidi nō pt nisi p restitutōm. sz restitutio
nō solū fieri pt actu sz ēc mente z ꝓposito alias q nō pt re-
stituere cū nil hēat seqret q nō possz satisfacē ꝓ peccatis
qō est falsum Sltr ēc eqlitas iustitie repari pt q]

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

non solum p actualem restitutionem. sz etiam p aliū mo/
dū p quē sibi creditor l'inturiā passus reputat sibi satisfac/
tū Fit q̃ in hmōi remissiōe satisfactio p debitorē q̃ viola/
uit iustitiā dū hz aīm paratū. ⁊ se offert ad restituēdū si nō
remittit Tertio, pbat q̃ nō tollat p viā libatōis sic Cri/
so. dic. eē de reg. iur. c. oīs res p q̃scūq̃ causas nascit p ea/
sdē dissoluit Hz obligatio tal' iniusti detētoris nascit per
solā eiꝰ deprinatā volūtatē s. rapiendo l'tenēdo l'detinēdo
rē alienā. ergo dissolui nō potuit nisi p volūtatē s. retifica/
tā s. in restituēdo ablata. ⁊ sic videt q̃ nō sufficiat volūtas
eiꝰ cui fieri dz restitutio ad tollen. obligatōm cū nō fuerit
causa ipsiꝰ Ad qd rnderi pt q̃ volūtas deprauata vsꝰpatio
nis rectificari pt nō solū p actualē restitutōm. sz p intētōz
volūtariā restituēdi si ille spōte noluerit remittē ⁊ sic nō so
lū volūtas creditoris. sz ⁊ debitoris volūtas. q̃ fuit cā oblī
gatōis p.ur.rit ad liberādū obligatorē dū se offert ad satis/
faciēdū creditori ad placitū Xtū ad. iiij. s. p viā trāslatōis
⁊ acq̃sitōis dñij, pbat q̃ nō possit tolli obligatio sic Pres
supposito q̃ in vsurra nō trāsferat dñiū ꝑm quosdā tūc as/
sumit tal' regula Nullꝰ pt in re detinēda iniustꝰ titulꝰ adue
nire nisi prius iustꝰ auferat titulꝰ. nā iniust titulꝰ auferri nō
pt absq̃ hoc q̃ iustꝰ titulꝰ acqrat ⁊ ecōuerso. ⁊ idcirco erit
alia actio p quā iniustꝰ titulꝰ tollit ⁊ p quā iustꝰ titulꝰ acqui
rit Nullꝰ ergo aduenire poterit iustꝰ titulꝰ p aliq̃m actōm
nisi ei auferat iniustꝰ titulꝰ p aliā actōem Hz ill' q̃ acq̃rūt
dñiū in re detinēda aduenit iustꝰ titulꝰ p dñij acq̃sitōm. er/
go si priꝰ habuit iniustū titulū p rei aliene vsꝰpatōem ⁊ de
tētōem optz q̃ dictꝰ titulꝰ iniustꝰ auferat p eiusdē rei restiꝰ
tutōem aut dñi acq̃sitōm. ⁊ sic nō est capax dñij aī restitu/
tōem. ⁊ multo fortiꝰ in furti ⁊ rapinis in q̃bꝰ ꝑm oēs nō trā
sfert dñiū Hz ad hꝰ rndet q̃ ad hoc vt dcm est. restitutio
p quā auferet iniustꝰ titulꝰ in foro pscie fieri pt nō solū ma/
nualr. sz et mētalr vū s. est gatꝰ reddē realr si ñ vult dimit/
tere. ⁊ sic ablato iniusto titulo p spōtaneā ⁊ liberā remissi
onē creditoris acq̃rit dñiū Quātū ad. v. q̃ nō possit tolli
p viā donatōis, pbat sic p has, pbatōes. Ille cui restitutio
fieri dz donare nō pt pus q̃z sit restitutꝰ. ⁊ ipe iniuste deti
nēs aliena aī q̃z restituat ablata certificari non pt de tali
donatōe vtrū sit ꝛa donatio. ꝑmā sic pbat Donatio nisi

sit libera non est donatio vera. ff. de iudimē. le. l. rē legatam
Iste ātē q̄ tl̄z donat s. aliq̄z sit restitut⁹ nō libē dōat. q̄z nō li/
bē illō bz. cū nō actualī bēat. ⁊ si dicat q̄ libē restituēd⁹ pt
bre. ⁊ p ꝓ̄ns libe pt donare. q̄z detētor bonorū suorū patus
est reddē. tal' initātia nihil vz. q̄z restituēd⁹ certificari nō pt
q̄ tal' bns sua male ablata sit pat⁹ ad ea restituēda. nisi ea
statim cū pt reddat. l'. p eis reddēdo sufficiētē cautōm faci/
at. qō ptinz ad scdam ꝓpositōem Nā ⁊ si videant aliq̄ sig
q̄b⁹ ie paratū ad satisfaciēdū oñdat nō ꝓbat eē sufficiētia
cū ill' vti possit. ita ille q̄ nō bz intētōm restituēdi sic ille q̄
bz. ⁊ tal' aliēorū detētor iniust⁹ cui dōatio fit aī restitutōm
nō pt eā vt verā dōatōm acceptaē l'accipē cū bona ꝓscia.
Ad qō rñdet q̄ dōari pñt nō solū res habite. sz ēt iura ⁊ a
ctōes ⁊ q̄ sperāt bri. n. ppt ea pt dici q̄ nō sit dōatio liba.
q̄z res actu ñ hēt. Et cū hoc negotiū agat ⁊ discutiat fm
forū ꝓscie. vbi credēdū est cuilibz ꝓ se ⁊ ꝑ se Et nēo sit ar/
bitrād⁹ īmēor ꝓpe salut⁹. vt dr. i. q. vij. sancim⁹. et q̄ ōbitor
offert se patū ad restituēdō si vult. rogat tñ vt donz ñ coaco/
t⁹ nō decept⁹ sz spōtāe⁹ pt sibi ꝓsuadē ⁊ credē libe dōasse ꝓ
cipue si ñ egeat multū. n. ꝓsumit de facili q̄s picē sua
⁊ dōaē q̄ntū ad. vi. q̄ ñ possit tolli p viā renūciatōis ꝓbat
sic. v' renūciatō ñ bz locū. obligatō tolli ñ pt p viā renūcia/
tōis. sz aliq̄z fiat male ablatorū rstitu° ñ pt ille cui rstitutō
fiēi dz rnūciaē. g° ñ pt tolli obligatō ōtinēt⁹ aliēa iniuste p
viā rnūciatōis. maior ē nō Maior ꝓbat. nā rnūtiatō illa q̄
fit a spoliatora ñq̄z restituat ipa decnit eē nlla. sic pz. 3. q. i.
c. epis. ⁊ ex ō rsti. spo. c. sollicite. ⁊ iō q̄z ꝓsūit ñ libe fiēi q̄z ñ
ē xisti'e q̄ spōte iuri suo rnūciaueit q̄ rnūciat spoliat⁹ Sic ī
ꝓpōito vr diceñ. q̄ cdito⁹ rnūciās ñ rstitut⁹ ñ vr spōte rnū
ciaē sz coact⁹ ⁊ hmōi Ad qō rñdet q̄ ea q̄ ꝓtinēt ī dcis c.
bñt locū ī foro ꝓtētōso v⁹ ꝓcedit p ꝓsuptōm. sz ī foro ꝓscie
ēt spoliat⁹ pt rnūciat iuri suo. vt ī ꝓpōito. pt ea eo ipo q̄ of
fert se ad restitutōz. si vult iā fuestit ⁊ rstituit eū ī suo q̄n
tū ad. vij. q̄ ñ possit tolli p viā ꝓueniētie ⁊ discrōis ꝓbat sic
Suppōito dce regle pcñ li. vi. obliga° illa q̄ iiust⁹ ōtētor a
liēorū est obligat⁹ ad restitutōz ncce ē q̄ tollat p viā rstitu
tōis. l' aliā eq̄pollētē. ⁊ q̄rēdo q̄ sit via eq̄pollēs rstitutōi. si
dicat q̄ sit remissiōis via l' dōatōis. seqt it alia istō ī ꝓuēiēs
q̄ pt dici rstitutō. ⁊ tñ ī possessiōe mie pōit⁹ q̄ pz eē flm p

qō habet. ff. de verbo. signi l. plus est. vt. n. ibi q̄ restituere
est nō solū pñtiā rei p̄bē. ſz ec possessorē facere fructusq̄ re
ddere. q̄ ppter nullū pt dici restitutū. nisi in possessiōe fuerit
restitutus. Si ergo remissio q̄ fit aliū restitutōm equipollz resti
tutōi ipi sequit hoc incōueniēs. q̄ ec nō ponit in possessio
ne dicet restituti. Sz ad hoc rndet q̄ in foro ꝓscientie ⁊ ab
Aug. nō sumit ista stricte restitutio sicut in foro ꝓtētioso.
Fm iura Nā quōcūq̄ impleat voluntas creditoris a debito
re vt restitutio facta. ⁊ cū q̄s cedit bona etiā aliq̄z ponet
eos in possessionē nō restituit quo ad ꝓsciām Qd ergo di
cit pfat Girar. l. q̄ nō sufficit remissio. nec pt liberari. nisi
restituat si pt. videt hīe locū qn̄ remissio fieret nō libere ⁊
sincere. ſz remittēs induceret ad hoc vi: fraude. vel timore
seu despatōe s. nil inde ꝓsequndi Hāc eādē q̄stionē formās
Lauren. de rodul. in tractatu de vsur pri recitat opiniōm
doctorū. dicit ergo glo. ⁊ in regula pctīn tz q̄ sic. Sz dici/
m ibidē ꝗ s. q̄ nō sufficit nisi pecūia sit restitutōi parata.
Aliquorū vero theologorū opi. fuit. q̄ ec nō sufficit q̄ res
sit pata restitutioni. ſz ec optz q̄ offerat Io. an. ibiō super
glo. demū assumit viā mediā dicens. q̄ aut gerit in mente
vsurari restituē. ⁊ remissio sufficiat aut nō ⁊ tūc sec. Sed
Fede. de senis in ope suo firmat indistincte opinionē dcē
glo. sic di. si is cui dnt restitui pecūie l. male ablata nō coa
ct l. decept nō circumuēt ⁊ omni dolo ⁊ vi ⁊ calliditate ⁊
metu cessantib ec pcibus vel fruitionum exhibitōe induc\
t debita sibi pecuniā nō oblatā nec restitutioni pata vsu/
rario dimittat. liberat est vsurari a restitutōe. nō tñ a pec
cato qō ꝓtrarit exercendo vsuras. nisi ⁊ de illo pctō pñiam
agat Poteit ec dici q̄ pl eit q̄ si vsurario pseuerante in
crimine ⁊ nō disposito ad aliq̄z restitutōm is qui dz recipe
vsuras remittat illas. ppo motu. l. ad petitōm vsurarij li/
berat est. vsurari a rest. tutōe rei. ⁊ si non a pctō q̄ de hoc
optz satisfacere deo per pñiā Dec ille. Hāc opiniōm vide
tur firmāt Host. in sum. ⁊ Archi. in c. ij. de vsuris li. vi. sup
xbo satisfactū di. Satisfactū accipim quōcūq̄ voluntati
creditoris satisfiat Idē Lapus de colt. Idē Gof. ⁊ Guil. ⁊
demum idē Lau. sic ꝓcludit. vt tollat oīs dubitatio an sit
l. non sit liber animi remittēs. ⁊ per ꝓseqns clara ꝓscientia
vsurarij. ⁊ vt facili inducant hōies ad ꝓtritionē. ⁊ decete/

ro a talibus abstineant. cautum est predicare q̃ non suffi-
cit remissio fcā q̃zuis se dispōat ad satisfaciēdū. si nō remi
ttēt creditor. ⁊ cauti⁹ q̃ optz q̃ pecūia sit restitutōi pata ⁊
cautissime q̃ offerat pecūia. l' q̃ plʒ est q̃ ponat in māib⁹
creditoris Sz de iure ⁊ in foro ꝓscie puto illā gl. c⁹ opionē
seq̃t Fede. vt dcm̄ est esse verissimā. ⁊ adhoc inducit ipse
Fede. plures rōes Et p̄ma est tal'. In maioribⁿ crimib⁹ sic
est in crimīe furti l' rapine l' violētie. re furtiua vl' rapta re
manēte apud furē l' raptorē de voluntate dñi purgat vitiū
furti l' rapine sine aliq̃ restitutōe. vt li. si fur. ō vsur. in p̄n. ⁊
ff. ō p̄cario li. si certe. g⁹ purgat vitiū vsure remanēte vsura
apd vsurariū de volūtate dñi. ⁊ q̃ illa sint maiora crimīa.
pz ex maioritate pene siue agat ciuil: siue crimīal' Graui⁹
āt est pctm̄ qd̄ gui⁹ pūit. vt. xxiiij. q. iij. c. nō offerā⁹ Sccā rō
est. q: in crie vsurarū ⁊ in alijs maioribⁿ sufficit facē ꝓdignā
satisfactōm l' eīndatōm. ex̄ de rapto c. i. vt si q̃s libat⁹ a pcō
e. q̃nto. ex̄. ō vsur. Sz satisfactū intelligit quōcūq̃ desive-
riū creditor. impleat. ec si nō soluat. ff. q satisfda. co. li. i.
Tercia rō est q̃ videt v m eū insolubil'. Sūt q̃dā spāles ca-
sus in q̃b⁹ obligat. ad restitutōm nō sufficit remissio. vt. c.
exigit. de cēsi. li. vi. ⁊ ibi de hoc. ergo in alijs casib⁹ stabit r̄
gula q̃ sufficit remissio Iō tz pe. de pal. in. iiij. di. xv. q dic q̃
obligat⁹ restitutōm excusat, ppt remissiōm creditor. q: p
acceptatōm tollit. ⁊ hoc nisi sit tal' psona q̃ nō hēat admi-
stratōm l' q̃ nō pt donare. nec p ꝓ̄ns remittē. q: remittē est
dare Itē qñ in iure, est cautū q̃ remissio nō valeat. tc nō ex
cusat sic in iudice delegato q̃ mūera ⁊ expēsas recipiēs vl'
extorq̃ns tenet redde nulla partiū remissione sibi, p futura
ex̄. de rescript. c. statutū. li. vi. Et de visitāte iure ordinario
recipiēte mun⁹ ad c⁹ duplū restituēdū tenet. ex̄. de cēsi. c. ex
igit. li. vi. Hec pe. q̃ siq̃s obijcēt regulā. Nō remittit pctm̄
nc. qd̄ est xbū Aug. ⁊ restituē est rē in pstinū statū reponē.
vñ nō videt satisfacer remissio. ad qd̄ rndēt p̄dci pe. Lau.
post Fede. q̃ Aug. ī dc a regula nō habuit respectū ad stri
ctā v̄catōz xbi. sz eiⁿ mēs q̃ est xbis p̄ferēda. ex̄. de xbo sig.
c. intelligētia fuit q̃ si offendisti, primū tuū rapiēdo. furā-
do. vsuras extorq̃ndo. recōcilies te cū ipo. ⁊ ꝓit q: hōies ñ
iactāt pecūias suas. sz volūt sibi restitui res ablatas. ppte
rea Aug. se retulit ad xbū restituat q̃ āt sic in-

testetur Aug. ostendit multipliciter. hec ille. Quod autem
dicit Lau. sup. s. esse pdicandū nō sufficē remissiōm nisi fiant
ea q̄ dicūt diuersi nō videt tutū l' cautū. nā ex tali pdicatō
ne ita pt seq̄ piculm aiarū sicut cautela Dic. n. pdicator dz
sibi caue a pdicādo ea q̄ bnt hōies inducē ad malū. ⁊ ab al
legādo mala. ita dz cauere a pdicādo scrupulosa ⁊ ardua.
qm̄ ꝓis opio est in ꝓtrariū hoc. n. essz inūcere laqueū aiab⁹.
qd fieri nō dz. xxvij. q. i. c. viduas Audiēdo. n. talia ⁊ nō fuā
do cū ex auditu format sibi ꝓscīam. hoc sibi necariū fiēdū.
q̄ bz bmōi remissiōm. ⁊ ex difficultate nolit ponē se ad fa/
ciēdū erit in malo statu rōne ꝓscie sibi facte sup eo in q̄ bn̄
poterat trāsire cum bona ꝓscia Preterea si pdicator hoc di
cat in pdicatōe s. sibi nō sufficere remissiōm nisi ꝛc. ⁊ postea
in audiētia ꝓfessiōis faciat ꝓtrariū ⁊ dicat illi sufficē. nō ne
ec hoc pt seq̄ magnū scādalū ꝓtra doctrinā pdicatōis. Ex
hoc. n. poterit credē hōies sic esse de multu alijs q̄ pdicato/
res dict. s. q̄ nō sunt simpl⁹ xba. sz ad terorē dcā. ⁊ sic peri
clitabit fidei doctrina. nō video ec cū bona ꝓscia q̄ absq̄
sui magno pctō possit hoc dicē in pdicatōe si sentiat ꝓriū.
qr hoc ꝓiter tenēt doctores Bz ⁊ si tenerz aliq̄z aliā opi/
nionē cū ille sint scrupulose. nō dz velle inducē hōies ad su
os scrupulos. nō ergo pdicando dicat q̄ sufficiat remissio.
ne inducat occasiōem mali. ⁊ apiat via vsur. neq̄ dicat q̄
nō sufficit ne dicat mēdatiū l' scrupulos ⁊ laqos inūtiat au
ditorib⁹ Bz dicat qd dic Aug. q̄ optz q̄ restituat si pt. xiiij
q. vi. c. si res. ⁊ in restitutōe includit remissio. Bz qd si post
remissiōm libe facta ⁊ ver vsurario. vsurari⁹ mādat in te/
stamto suo reddi vsuras. nunqd qd sel' remissum est. dz resti
tui his qb⁹ tenebat pus Diceñ. sm Fede. q̄ in hoc dissing
uenō est. qr aut tal' tenor locut⁹ est p xba trāsferētia se ad
factū vtputa qr iubz vsuras restitui his qb⁹ dēbat eas risti
tuē. ⁊ pbarēt eas soluisse. ⁊ tūc nō obstāte remissiōe tēbit
satisfacere heres ⁊ hoc casu loqtur. c. ad uram de iure iur.
Aut loqt p xba trāsferētia se ad ius nō ad factū. vt puta
qr iubz ea restitui qb⁹ dz. ⁊ tūc sec⁹ dicēdū est. hec ille Item
scienō q̄ cū alicui fit remissio libē ⁊ sine fraude. nō tē tal'
illō qd sibi remissū est paupib⁹ dat sibi. n. acqrit illud ius si
ue debitū nō paupib⁹. sic n' qs tenet paupib⁹ dare qd sibi
donatū est Hosti. in sum. ti. d vsur. dic q̄ si fenerator pteq̄

pecunie fenebris restituat ei a quo habuerat l' hēdi suo ⁊
de volūtate eōrtē retineat. vi. thologi indistincte q̄ nō est
libat⁹ n' totū offerat. Tu dicas q̄ si ex pacto fit nō est liba
t⁹. ar. c. veniēs. ex. de simo. Si āt vsurari⁹ ptē sine pcō libalr
soluat. vt offerat ⁊ de alt'a pte miam petat ⁊ ēdito: libalr
remittat. libat⁹ est debito:. n' tēr vlteri⁹ ad restitutōm. sic
n' tenetur si ḡtl accepisz ḡtl oblatū ꝓm Gof. h tn bō⁹ iuder
ex certl ꝓiectur motū sui ai informabit. Nā si creditor est
paup ⁊ inops. ⁊ vsurari⁹ diues ⁊ potēs. nō ꝓsumo q̄ ēditor
ipm vsurariū spōte ex corde libet sz b⁹ faciat q: vltra recu
pare nō pt. vt illō tātillū qō offert recuparz. ⁊ nō amittēt.
Si xo creditor sit diues ⁊ potēs q̄ ec ꝓsueuit histrionib⁹ ⁊
ioculatorib⁹ tātūō de suo dōare l' pl⁹ freqnt ꝓsumi pt. q̄ ex
corde hoc faciat. h' ille. Itē in q̄dā sūmula dr. q̄ si vsurari⁹
offert libe totā summā pecūie creditori oñdēs plēariā vo
lūtatē cū nō hēat. q: si ēderet q̄ aliq̄d accipet nō offerrz. ē
dito: nihil penit⁹ vult accipe. sz libalr dimittē totū. iste ple
narie satisfec ꝓrio sz nō deo. ⁊ iō postea sufficit sibi sola cō
tritio. vt satisfaciat deo Vñ ꝓsulenō ē nō ꝓtl vt haud mi
n⁹ hac liberā satisfactōm faciāt ꝓrio Itē sunt aliq̄ vsurarij
q̄ nitunt decipe deū. q nūeratā pecūiā ⁊ acceptā tē expo/
nūt ēditorib⁹ credētes q̄ illā nō accipiāt. q: si crederēt q̄
illā recipēt. nō illā repūtarēt. ac ille tiore l' xecundia tuct⁹
nihil l' parū recipit residuū dās ⁊ sic isti tres dicerent se sa
tisfecisse. qō nō est ꝓm Itē no. ꝓm quosdā q̄ sunt. v. mōi sa
tisfaciēdi Prim⁹ est cū pecūia libe offert Secūs est cū pe
cūiā nō bz offert pignora Terti⁹ est. cū pecūiā nō bz n' pig
nora ꝓgruētia. fac tn intīm. vt hēdes cōp ellant ad satisfa
ctōem ⁊ ec ipemet Quart⁹ ē cū mediāte sacerdote l' aliq̄
alio religioso fit volūtaria ⁊ liba ꝓcordia. iste tn mod⁹ bz sp
oñdē creditori velle ⁊ posse liberū ōbitor Quint⁹ ē cū ꝓsen
su ⁊ mia creditorl pōit ēbitor aliq̄z possessiōm ī mānu alic⁹
bōesti viri. ex c⁹ fructib⁹ soluāt p tps ōbita. ōiū possessio ad
hēdes fuerat. l' ita bz pmanē, p icertl. h' ibi Itē A: ch. ī ro
sa. xiij. q. v. c. nō sa. dic q̄ Ro. dicebat q̄ in his ī qb⁹ ē pcm
mortle ꝓm legē diuiū. vt ī furto l' rapiua dispēsaē ñ pt eps
imo n' ec papa vt aliq̄ dict. q̄ mi⁹ pñiā egat. ⁊ filio fiat li pt
ex. ō vsu. c. cū t In his xo ī qb⁹ ē pcm m. ꝓm ius positm. ⁊ cū
epis seu ifeior⁹ pape it dcā ē dispēsa⁹ ullē dispēsa ē l' dilatō

nec ꝓ prestare potest nisi sol' papa. iij. q. c. reintegrāda. vel
hi q̄bus spāliter ꝓmiserit. Si xo non est interdctā potēt
hec ibi. Sz q̄ dr papā nō posse dispensare in his restituti
onib'. vbi est pctm̄ mortale ꝓpetrādū in vsꝑatōe ꝑ legem
diuinā facta. vt furto. rapina. vsura ⁊ hmōi. quomi' restitu
tio fiat si ꝑt videt intelligendū q̄ ad restitutōez certorū si
sciūtur ꝓsone l' quo ad incerta. cuz dispensaret absq̄ cā rō
nabili vel saltē dubia ꝓ libito volūtat'. Nō. n. ꝑt tollē que
ꝓpa hōim ⁊ dare alijs sine cā. sz cū cā rōnabili ꝑt puta ꝓ
modū pene. vt cū aufert regnuz l' imperuz alicui ꝓpt de
merita sua. q: eēt inimic' ecclie hēticus l' scismatic'. nec se
vellet corrigē. l' faceret mouere bellū ꝑ aliq̄z dm̄ l' ciuita
tem pseq̄ztē eccl'iā. vt fauēte heretic' l' detinētē bōa eccl'e
⁊ tradent alijs dig̃tatē iura ⁊ bona illorū. sic factū est pluri
es. Nec ꝑt papa cū bona ꝓscia q̄ paupib' dēret dispensaē
dare diuitib' sine cā rōnabili. sz cū cā rōnabili ꝑt talib' ob
ligatis remittē. seu vt paupib' dare ea q̄ acq̄sierūt ꝓ furta
rapinas ⁊ vsuras cū sunt incerta ꝑm oēs als cuz sit sup̄m'
⁊ vlis pr̄ pauperuz magisq̄z ep̄i. q̄ hmōi solēt dispēsare. vt
lxxxvij. di. c. eps. ex̄ de. ¶ Quia eē hz plēitudinē ptātis in
dispensatōe bonorū ecclesiasticorū. ⁊ plenā iurisdictōez in
terris eccl'e forte ō hmōi bonis. s. eccl'iarū ⁊ horū q̄ hītant
in terris eccl'e posset remittē debita ex furt' rapina. ⁊ vsu
ra eē cuz sciūt ꝓsone sine eorūz ꝓsensu. ⁊ ex aliq̄ cā rōnabi
li. nam quotidie hoc fit vt iura vni' eccl'e ⁊ fruct' auferat. ⁊
det alteri q̄z curato illi' eccl'e cuz cā tm̄. vt creditur rōnabi
li. ⁊ sic multomag' in hmōi ꝑt dare dilatōez. q: plus est re
mittē debitum q̄z dilatōez dare ad soluendū. ¶ Queritur
vtruz sup incertis cuz epo q̄ est pr̄ pauperuz possit fieri cō
positio l' trāsactio. Rndet Lau. Sciēd q̄ pau. in cle. scōa
de pe. ⁊ re. hunc passuz examīat. ⁊ final'r determiat q̄ non
per illuz tex' ⁊ ꝑ c. fi. d of. vica. li. vi. vult eim̄ q̄ sine mandato
ap'lico id facē neq̄ant ep̄i. nisi ꝓponerēt de tāta q̄ntitate
q̄zta est illa ad q̄z ascendūt. ⁊ nō de minori. Cōtra seruatur
lz facta tacita ꝓpositō ne ferat' demū snia taratiua ipōrum
incertorū. ⁊ si xa sunt q̄ fat' est pau. qd̄ videt de iure. nec
videt' ꝓria ꝓsuetudo valē. als m'rorū aīe illaqueaēnt. Ex
tm̄ i'li videt meo non ꝓbāt ita clare. Vm̄ forte possz rnderi
q̄ non est credendū q̄ pficit epos pr̄es paupm in

distincte nō ꝓcessisse eis in spē q̃ et cā possit cū altib⁹ transi
gere. ⁊ isti bīnt maiorē ptātē q̃z illi qb⁹ libera administratio
ꝓcessa est. Item nō simplicit dōauit. Itē papa scit hāc ꝓsue
tudinem ⁊ diu tolerauit. Fiūt tū taratōs p sniaz. hec lau.
Forte posset dici q̃ ec q̃ ad ecclīam militātē viz dcīm lau
⁊ ec q̃ ad deū ⁊ eccl'a triūphātē cuz ex cā rōnabili fac ꝓpo
sitōz de minori q̃ztitate q̃z sint incerta. puta q̃ residuū di
mittit ei vt paupēi. cuz al's nō possit viuē sine indecētia sui
stat⁹ notabilr. Bz absq̃ cā eps scient ꝓpōat de minori q̃n
titate notabilr viz dcīm pau. in foro dei. nō enīm credenduz
est papā fecisse eōs dispensatorū bōruz paupm. vt possēt
p libito volūtat⁹ remittē l' ꝓpōere sup incert⁹ vt ō his post
moduz pompose viuāt. Nec ipe papa possit cū bona ꝓscia
absq̃ ali q̃ rōnabili cā facē hmōi taratōs lōge min⁹ q̃z sit
debitū incertorū ⁊ residuū. sciēt ill' debitorib⁹ dare. cū oia
bīn ⁊ plēe possit restituē. Nec⁹ cū dubitat vtrū restituere
possit debitor, p incert⁹. nā in dubio est sp int ptāō fcm pa
pe p maxime in bonū vt dis. xl. c. nō nos. cū glo. Papa. n. ⁊
si bēat plēitudinē ptāt⁹ errare pt vt hō. ⁊ int cetera sue po
testat⁹ ñ auferēt sibi ꝓditō ista coīs hoīm q̃n possit peccare
mortlr. ⁊ dīnde ad inferos ⁊ gū⁹ ceter⁹ puniēd⁹ si delinq̃rit
vt dr di. xl. c. si papa. ⁊ in glo. Insup cū restitutō certorū dē
at pcedē restitutōz incertorū. q̃ epi circa vsurarios publi/
cos. vt licētiēt ad sacra eccle ⁊ sepulturā p⁹ ꝓpōant sup cer
ta q̃ztitate, p incert⁹ q̃z sibi solēt in bursaē magl q̃z paupe
rib⁹ dare. ⁊ de ceter⁹ ñ puideāt sufficient. vt reddāt integ
lit mi⁹ bīn faciūt. q̃nimo si nō sufficerēt bōa q̃ rēanēt vsura
rijs vel heredib⁹ eorū tenēt q̃ acceperunt, p incertis ꝓtri/
buere, p restitutōe certorum. al's fures sunt ⁊ latrōes aufe
rētes q̃ dīnt certis pſonis. ex ō vsu. c. cuz tu. xiij. q. vi. si res
Bz ꝓsuetudom hoc non excusat. q̃ poti⁹ dicēda est corrup
tela. q̃ ꝓ ius diuinuz. di. viij. c. q̃ contra mores. xxxij. q. vij. c.
flagitia. ¶ Quātuz ad vij. s de mō restituēdi seu ordie cir/
ca qd ꝓsiderāda sunt tria. ꝓmo est q̃ restitutō certorū pre
ponēda est restitutōi incertorū. Sciend igit q̃ certa oia
obligat restitutōi. i. cuz sciunt pſone qb⁹ est faciēda prius
integralit soluēda sunt q̃z soluātur incerta qm. s. scitur l' du
bitatur bona restituētis nō sufficere ad vtrum q̃. nā tunc
restituēda sunt plene pus ⁊ integraliter certa. ⁊ hoc tripli

ci ratione. primo rōe successionis. scōo rōne obligationis.
tertio rōe silitudinis ¶ Quātū ad pmā rōem s. successiōis
aduertēdū diligēter q nō succedit in paupib⁹ ipe xp̄s nisi
qm nō repiunt plsone certe qb⁹ restitui dnt certa. vt q̄si per
substitutōm succedē videat. ac si diceret testator dimitto
meos hēdes tales ⁊ tles qb⁹ dēo. l'ec si nō dēo. Dz si eos nō
repiri ptingat. substituo m⁹ xp̄m cū paupib⁹ suis. ¶ Quātū
ad scōam rōm obligatōis, pbat hoc sic. nā paupib⁹ nō te-
nent hēdes dare s. p restitutōe dcōrū incertorū nisi vnica
rōe s. in foro dei. sz creditorib⁹ certis. tenent duplici rōe. s. in
foro dei. ⁊ in foro mūdi. q hēdes pnt a creditorib⁹ in iudi-
tio pueiri ¶ Quātū ad terciā rōm. s. silitudinis, pbat idē a
sili de voto simplici ⁊ solēni Nā votū simplex nō ita obli-
gat sic id q ē solēne. nā q ad deū simplex obligat. ⁊ solēne
q ad deū ⁊ mōm. i. forū mōi. vñ simplex votū impedit ma
trimoniū ꝯhēdū. sz nō dirimit ptractū Solēne āt impedit
ptrahēdū ⁊ ptractū dirimit. vt 3 di. xxvij. p totū. ⁊ rō h⁹ est.
q in voto simplici est vnū vinclm ligās in solēni duplex. ¶
De restitutōe xo certorū scienō q restitutio ec fieri dz cū
quodā ordine. p c⁹ declaratōe scienō q ꝑm triplicē volūta
tē creditoris ptingit debitorē hre subām ei⁹. pma est violē
ta. scōa est pditionata. tercia pformata. pma repit in furto
⁊ silib⁹ scōa in vsura. tercia in ptractib⁹ licit. siue iust. ⁊ ꝑm
hūc triplicē volūtat gdū varie pus ⁊ potest⁹ hō restituere
obligat. Cū igit pma volūtate s. violēta debitor tenet. vt
puta q abstulit p furtū ⁊ rapinas ⁊ hmōi violentias. talia
pus restituēda sunt q̄z vsura ⁊ alia debita. ⁊ hoc, ppter tria
s. ppter offensiōm. ppter ex, pbatōm. ⁊ ppter cōpulsiōem.
Propt offensiōm qdē nā maior in eis fert iniuria. q illa
penit⁹ sunt inuolūtalia. s. rapina furtū ⁊ hmōi. vsura xo alī
q mō est volūtaria. s. volūtate pdcōnata, ppterea de sui na
tura minorē iniuriā in, primū sapit. alia xo debita sine in-
iuria fūt. q sunt volūtaria. puta id qd debet rōe emptōis
facte alic⁹ rei l'rōe mutui liciti ⁊ hmōi. ⁊ iō rapina ⁊ furtū
pus restitui dnt q̄z ipa vsura. ⁊ alia debita licito mō ptra-
cta. ⁊ ea dē rōe pri⁹ rapina. q gnior in ea fit violētia ⁊ iniu-
ria q̄z in furto. scōo dz ꝑuari tal'ordo, ppt exprobatōz Nā
in rapina ⁊ furto ꝑm oēs dñiū nō trāsfert. ⁊ iō talia nūq̄z
total fūt possidētiū In vsura xo dñiū trāsferri videt. ter-

tio Quād' est tal' ordo, ppter cōpulsiōem. magis. n. debitor
ppellit' z artat' a iure restituē q̄ extorsit p furtū z rapinā q̄z
q̄ hūit p vsurā. nā ad ristitutōz vsure ppellit' diuīo z ecclāsti
co iuē. sz ad restituēdō rapinā ppellit' l artat' iure diuino ec
cliastico z ciuili Ex q̄b' seqt' q̄ ōbitor si ñ pt insoliō ristituē
q̄ extorsit p rapinā z furtū z ec qō hūit p vsurā. z b' cū rōe
volūtat' pcurēt' qr ī soluēte vsurā aliq̄' volūtas e' pcurrit
ad illā expoliatōm vsure Bz expoliate p furtū seu rapinā p
oēm suā volūtatē expoliat'. tū ec rōe iur' coartāt'. nā a iure
ciuili bō ppellit' ad restitutōz rap̄ z furti ī soliō ec si ñ hēat
ad restituēdū vsuras z hmōi snie est. Biz. or. hemitar'. q̄ vi/
dent' rōnabl' dcā hoc excepto. s. q̄ dñt pus restitui rapina
furtū z vsura q̄z alia debita mō licito ptracto. hoc. n. essz of
fere holocaustū de rapina Bic. n. iniuste accipet' ab aliq̄ di
uite vt daret' elīna paupi. vt d. Aug. xiiij. q. v. c. forte. ita
z iniustū videt'. vt de eo qō iuste dēt' alt' i. puta hōesti mu/
tui l' ēptōis l' alic' liciti ptract' restituat aliēa hoc. n. essz ra
pe alienū vt reddat alienū. z nō sunt faciēda mala. vt eue/
niāt bōa. ait Apl's ad Ro. Ad hoc. xiiij. q. v. c. neq̄ enī. q̄n
tū ad scōam volūtatē q̄ dr pdcōnata. q̄ s. cadit in vsura. dic
Ale. lōbard' q̄ pus tenet' ēs restituē q̄ habuit p vsurā q̄z q̄
habuit p alios ptract' factos volūtarie Et h' rōe. qr in' resti
tutōe ōbitor solū fuat' iustitia. sz in restitutōe vsure z male
ablator ñ solū iustitia fuat'. sz ec iuria deo fcā z prximo ad
mouet'. z iō ristitutio vsure pterēda ē Bi tñ ptraziū obfuet'
qr s. talia iusta ōbita in satisfactōe pponēt' male ablat'. ad/
uertēdō q̄ duplici cāu hoc fieri pt. s. qñ ōbita sunt clare māi
festa. z ristitutō male ablator ñ sic sz obscure sic ī qrēdo Se
cūdo qñ res q̄ dēt' ē det'mīata puta. qo. l' 100. z male abla/
ta indētermīata. nā clarū sp pcedit obscurū ī iure z ōtermīa
ta rō iñ termīatā. sz illō pīter ñ obfuat' ec ī pdcos duos ca
sus q̄ ec vr rōnabl' fieri. qr indecēs vr vsurā dre ristitui ō re
iuste alteri obligata Nā p hoc ñ tollt' iuria fcā prio z deo
sz addit' noua q̄ alienū auferet'. n'. n. tēt' deo z prio rōe vsu
re ppetrāte. l' alteri' male ablati n' in q̄ntū pt ō iure. ar. ex' de
re. nēo ad ipossibile obligat' Bi q̄' ñ pt ristituē vsurā n sōtra
hēdo ius altēi' p tc excusat' a risti. ppt' a b' magl' ēit violētū
seu p volūtatē e' cui dēt' aliq̄d rōe pct' iusti siue liciti. s. sub
trahere suum creditor q̄m fuerit accipe vsurā ab alio pp/

terea nō videt rōnabile vt de iusto obsequio quō fecit primo
s.ei mutuādo seu expectādo pciū rei vēdite reportet incō/
modū ⁊ dānū. q ptinget hoc fuādo cū q dedit vsurā reci/
pit iā cōmodū magnū ex mutuo sibi facto ⁊ iō dz sibi suffi/
cere vt vsurar⁹ restituat sibi cū poterit de suo ⁊ nō alieno
q; fm regulā nēo dz locupletari cū alteri⁹ iactura l' dāno. ō
re.iu.li.vi. ⁊ hoc nisi iura ꝓia l' mūicipalia aliter disponerent
q; in hmōi fuāda sunt. nā iure būano possessiōes ⁊ alia vt
ꝓpa possidentē. vt pz. di. viij. c. q iure. ¶ Quātū ad terciam
volūtatē q dr ꝓformata hec reptē in ꝓctib' licit⁹ vbi volun/
tas ꝓhētiū ꝓformatē insil' In restitutōe ēt taliū aliq pus re/
stituēda sunt. nā pus restitui dñt oīcūq certa debita. qm
q cūq ad pias cās relicta atq dōata. c⁹ rō est q; donatio ⁊
ad pias cās largitio sunt ex sup erogāt⁹ ꝓsilio vl' sunt forte
bona incerta. ¶ Restitutio āt male ablatorū seu aliorū debi/
torū certor sunt obligatōis pcepto ¶ Pri⁹. n. restitui dñt q
sunt fm necitatē pcepti q; q sunt sup erogatōz ꝓsilij. huic
sntie ꝓcordat Archi. in. c. nō sane. xiij. q. v. ¶ Hinc ēt Rai. ait
q si creditores l' legatarij sil' venerāt ad hēdē pmo satisfact
endū est creditorib⁹. sz si veniūt separatim libabit heres sol/
uēdo p ordinē cuilz venienti siue creditorib⁹ siue legatario
dū tm nil in dolo l' in fraudē opet. verūtm si legatarij pueni
ant creditores ⁊ accipiunt. l' posteriores creditores. pores
⁊ posteriores in iure pueiunt Creditores postmodō venien/
tes heredē inqetare nō dñt n' tm de l' ēditate remāsit ei.
vm posit ad⁹ satisfacere ill'. sz bnt tāq potiores ius suum
salū ꝓtra legatarios q pmo accepert Sil' ⁊ creditores ā
teriores ꝓtra posteriores q accepert Iō q Vul. ait ⁊ addit
q si heres scit l' credit hereditatē vltra debita nō extēdi si
ue ex ꝓtractu l' qsi. seu ex malefatio vl' qsi nihil legatarijs
dz dare Si vo qntitatē debitor nescit dz creditorib⁹ satis/
facere pmo. ⁊ si legatarij p⁹ l' sil' cum creditorib⁹ legata pe/
tāt ⁊ creditorib⁹ potiorib⁹ pmo soluēdum est Si āt de here/
ditate nihil remanz p⁹ solut⁹ debit⁹ legatarijs ñ tenet. Si
vo hunc ordinē mutauēit heres pmo. s. soluēdo legatarijs
seu scdarijs creditorib⁹ porib⁹ in foro ꝓscie mīme libat. nisi
hoc faciat ignorāt reputās. s. hēditatē sufficere ad oia sol/
uēda. l' nesciēs hunc cditorē esse potiorē. his āt ꝓcor. ¶ Post.
Item nota q ceteris paribus seruanda est regula.

Qui prior est tempore potiorem in iure de regl. li. vi. Ubi
ãt sunt pvilegia paria. s. psonarũ ⁊ actõnũ insimul. ⁊ equa
liter satisfatiendus est nisi de aliquo illorũ pbet q alteri
pferend' sit ꝑm legẽ pacti l' scripti l' vsus, pbati. Hec ãt no
tari solent. C. de bo. auc. iudi. possi. l. p ōbito. Cũ ergo mer
cator l' ali' strangit. vel vt vulgariter dr tallit non sufficiens
satisfacẽ creditoribꝰ oibus ex integro vẽientibꝰ cũctis vt si/
bi satisfatiat. ꝗ ordo suat ꝑm Bal. in. l. p debito. C. de bo.
auctoritate iudi. pos. pmo ds satisfieri dñis rerũ. Vbi gtia
deponentibꝰ si depõita erãt sibi facta. vt. ff. de pvil. credi. l.
si. ⁊. l. veteri Secõo satisfit mertius vẽditori si extãt merces
hoc est ipe merces restituũt tanqs singulariter, p ptio ob
ligate. Si ãt plus valerẽt id plus reddit ad pmodũ credi/
torum. vt. ff. de ac vẽ. l. iulianus. ¶ Si autẽ ipe merces non
extant ⁊ vẽdite sunt ꝭ loco earũ alie subrogate tales sub/
rogate nõ reddũt loco earũ. q nõ sunt, p ptio obligate vt
ff. ō in rẽ vso. l. qdã. Hꝰ rõ assigtur. q ptiũ ex illa re redactũ
obligatũ nõ erat. ergo nec ec res q emit ⁊ hẽt ex eo. Idẽ
quos in pmutatões dcm est. q vbi spes in obligatõe est ñ
succedit loco lateri' altera. vt nota. ff. de vbo. sig. l. labeo.
Tercio ceteris pibꝰ pfert vxor. q hyppothecam hre cẽse
tur. ⁊ iõ pfertur. ne dũ ptẽdentibꝰ psonalẽ obligationes. sed
ec ptendẽtibꝰ tacitã hyppotecã. l. l. assiduis. C. q pt. in pi
ba. nõ tñ pfertur creditoribꝰ hñtibꝰ hyppothecas expẽsas
Fiscus quos sile hs pvilegiũ cũ mnliẽ. C. de pvil. fisci. l. q
uis. ⁊ de hoc ec hẽs ex de pig. c. ex lris in gl. qm. Quarto
pꝰ hyppothecas vẽiũt deponẽtes. s. si nõ extat depositũ. ff.
depositi. l si hõis. §. fi. hoc ei pvilegiũ dat cãe depõiti, ppt
frequentiã pctuũ depositoriũ tñ sicut in. l. pdctã pts tali p
vilegio non gaudẽt q sub nõie deposito mutuãt ad vsurã
hyppothecã ãt est potior. q ptinẽt ad ipas rem. ff. ō pac.
l. rescriptũ. Quinto vẽiũt simplices pvilegiati. i. hñtes pri
vilegia. psonalia ñ realia. Sexto ⁊ vltimo vẽiũt chirogra/
phariꝰ, p rata non attenta porritate ptractum. q licitũ est
debitori, p cumulo creditorũ tacẽ detẽiorẽ cã increditorũ
porũ nõ hñtiũ dñius nec hyppothecã. nec pvilegiũ hñtiũ
vt. ff. de sepa. l. i. §. prio. Et ista est rõ. q in chirographarijs
creditoribꝰ nõ attendit tps. hec ille verũ vbi lex mũicipal'
seu statutũ ciuitatis alit disponẽt. illi est standus ec in foro

conscientie. si nō sit expsse ꝓtra deum. q̃ non de facili iudicādū est. q̃ nemo est arbitrād⁹ immēo: diuini timoris ⁊ sue salut⁹. i. q. vij. c. sancim⁹. nihil euident apparz ꝓriū. Ūn in aliq̃b⁹ ciuitatib⁹ vt florētie failēte mercatoē p sindicos institutos a cōitate sup hmōi. vbi nō sufficiūt bōa debito/ris fallēt⁹ ad plene restituēdū oīb⁹ satisfacit vnicuiq̃ q̃ rata vm facultatē bonorū illi⁹ ⁊ nō pus vni q̃z alī nisi aliq̃b⁹ psonis p̄uilegiat⁹ in hoc. vt ī mlierib⁹. p dctib⁹ rebūdis ⁊ hmōi. qb⁹ plene satisfacit aūq̃z cuiq̃z aliorū Ite p̄mo nota q̃ hi q̃ tenēt restituē. si oīo nō pūt soluē l̄ restituē sufficit cō tritio ⁊ ꝓpositū restituēdi. qn ⁊ cōmode poterit. xiij. q. vi. c si res. qd xm est cū nota sit pauptas. tal̄. n. nō dz excōicari vt dr ex. d solu. c. odoard⁹ n⁹ aliq̃ pēa mulctari. ex d vsu. c. cū tu. ⁊ dr nota paupertas qn cedit bōis. iōq̃ tl̄i dz ꝓsulē sacdos. si d paupertate dubitat q̃ cedat bōis. nota tn q̃ nō sufficit h⁹ cessio ita q̃ nō sit ei aliq̃ pnia iniūgēda. q̃ nec solutio n⁹ satisfactio plēaria sufficerz Nā lz cessio seu solutio q̃ ad satisfactōm hōi sufficiat. adhuc tn eccl'e nō est satisfcn. ergo iudex ecclīastic⁹ seu sacdos p vsurpatōe rei aliene intūgat sibi pniā. ⁊ in hoc offēdūt plīmi pcōres delinqntes q̃ putāt sufficē qd satisfaciāt nec trāsgssiōm q̃z fecerit p⁹mo dū ꝓfiteē. h⁹ host. in sum. ti. d pe. ⁊ re. Ecōo nota q̃ si tal̄ peruenerit p⁹ ad piguiorē fortunā tēt satisfacē ec si cesserat bōis. q̃ p hoc nō sunt libati. lz tal̄ cessio ad hoc eis ꝓdest ne iudicati trahēt in carcē. L. q̃ bōis ce. pos. vbi ec di. glo. q̃ cessio ī hoc ec ꝓdest q̃ postea nō poterit ꝓuēire. n⁹ in qn tū facē pūt. ⁊ sic bēt rō ne egeat ⁊ ptēa ꝓuēiri nō dz. n⁹ tn sit id qd acqsiuit. q̃ merito videat debē ꝓuēiri. hec in glo. Dz q̃ bn̄t restituē si ꝓuēiāt ex malefitio si nō sunt soluēdo xberādi sunt p dbito Dz si ñ ꝓuēiunt ex malefitio nō dn̄t tl'es xbari. lz sufficit q̃ cedāt bonis. Archi. xiij. q. vl. si res. No. tercio q̃ is q̃ aliēa abstulit pt restituē ⁊ ñ restituit ñ ē in statu salut⁹. xiij. q. vi. c. si res Dic ēt Rai. in sum. sua q̃ dns alic⁹ t:e tēt restituē indbite exacta a se l'a suis directe l'indirce. glo. su. indirce. vt qn dnegat eis iustitiā l' ñ defendit eos vt dz ⁊ sic extorqt aliq̃ Si tl'i dno ex aliq̃b⁹ cōstātis appareat multū difficile l' impossibile tal' restitutio sat⁹ videt q̃ possit ꝓsuli hm oi q̃ in pēsatōe l'remittat eis ꝓter cū eorū ꝓsensu ⁊ lba volūtate aliq̃z kuitutē vel annua

pstantiã in perpetuũ l' ad tps.ita q̃ plenissime videat eis
satisfactũ.l' ec faciat in remissione pcorũ illorũ qb' tet ali/
qõ hospitale l'aliqõ sil'e op'pietat' cũ psesu.tũ eorũ ds si pt
reqri.hec ibi ¶ Quarto ñ q̃ is q̃ hz aliẽa restituẽ z et/
sonis si pt in totũ l' ĩ partẽ.sz ñ pmode.sz cũ multa sui in/
moditate.tẽ pponat l'pueiat cũ ipo leso l' spoliato amica/
bil' õ redditib' suis modate.ita q̃ vict' sibi remãeat assign
do sibi quousq̃ fuerit plẽarie satisfactũ.l' paulatĩ singul'ã
nis l' ñnsib'.l' alijs tpib' emdz qõ pt.z hoc cũ voluntate illi'
cui ds satisfacẽ.qz si nullã inueirz mat'iã apõ eũ absz dila
tione tet satisfacẽ l' bonis cedẽ.qz tal' pcor sp est in mora.
Hosti.z Rai. Hz hoc meli' declarabit in vltio.§.se. Si ãt
pdict' inueiat gram apõ editores suos faciẽtes sibi remi/
sionẽ l' dilationẽ tẽ pt ea vti.z inẽ bono statui aie.si tñ hz
in pposito faciẽdi qõ debuissz.si ñ potuissz obtinẽ ipsã rmi
sionẽ l' dilationẽ. ¶ v.nota.q̃ vbi eent plres creditores ali
c'.z obitori petẽti dilationẽ aliq̃ creditoẽs volũt dare.aliq̃
ñ.sz q̃ cedat bõis stabit maiori pte creditorũ.z intelle ma
iorẽ ptẽ.v'ẽ mai'z forti' obitũ.ec si vn' essz cui pl' q̃z oib'
deat? Si xo par sit obitũ stãdũ ẽ maiori nũero editorũ Si
xo sunt paria eligẽda ẽ clemtior sntia s.dilatio dãda. C.de
cessi.bono.l.fi. Rai. No.hz q̃ io.ã.sup c.q̃zq̃z.o vsu.li.vi.mo
uz q̃sti.an hẽs vsurarij qñ hẽditas ñ sufficit oib' deat satisfa
cẽ p' veniẽtib'z fert se dixisse q̃ ñ.imo fiet eisz alijs satis/
factio p rata vnũ quẽq̃z pfigẽte.ar.sup o testa.c.flatũ.ĩ fi.
Hz dic ipe sat' vr hoc cãu hri debẽ psidatio tpis.vt ille q̃ p
us soluit vsuras recipiat qõ suũ ẽ integlr et' o singul' fm re
gulã.i.o re.iu.q̃ por cũ istorũ ps sit cã.vt diri ibiz ĩ hyppo
theca hoc psidam'. C.q̃ pt ĩ pig.ha.l.sz si fud'.z hõa vsura
rij vr eẽ hyppotheca.o vsu.c.cũ tu.multi tũ doctoẽs tenẽt
priũ in hoc s.q̃ hõa vsurariorũ sint hyppothecata.vt host.
Arch. Fe.gos.z Io.ã. ec dic q̃ o hac hyppotheca ñ hẽm'
certũ expressum. ¶ Sexto nota q̃ vbi aliqs institutus tit
heres.z nõ sufficit hereditas ad soluendũ oia legata z de/
bita dicit Rai.q̃ credit in iuditio aie q̃ nõ teneat.nisi in
q̃ntũ hereditas se extendit.l' sufficit ec si non fecit inuen/
tariũ Iõ Io.an.z Fede.sec' in iuditio pctentõso.si nõ fecissz
inuentariũ.sz si fecissz nõ tenet nisi durante hereditate ¶

Distinguit tamen inter legata ⁊ debita. quia debita sine
diminutõe dz psoluē durante. s. ad hoc hēditate. de legat⁹
xo si tot sunt q̃ non remaneat legittimā. pt detrahe suā
legittimā. ⁊ iterū q̃tā ꝓm quosdā si fuit institut⁹ heres Et
nota q̃ hēs pt deducē aī oia expensas fnueris ⁊ alias nece
ssarias q̃s fecē cā hereditatis vt in testamēto ⁊ hmōi. Ex/
pensas tñ q̃s fecisset supfluas ad honorē ⁊ pompā mūdi
nō possz cuz tuta ꝓscia trahē de here alieno. sz facē intelli
gētur de suo. pe. de palu. in iiij. Si āt sunt plures heredes
ad debita l'legata regulariter tenē q̃lz, p hēditaria pte.
C. de her. ar. Exipiūt v. casus ꝓm ipz Rai. Prim⁹ est si ali
qō indiuiduū est in obligatõe faciendi l'nō faciēdi. tūc eīm
q̃lz tenē insolidū. ff. de ver. ob. l. in executõib⁹. §. ij. glo. po
nit h exīm. vt si testator, pmittit se aliqō cp⁹ facturū ⁊, p/
misit p se l'hēdem suū non fieri q̃ mi⁹ pfundū suuz tibi ire
liceat. h q̃lz hēdum erit insolidū obligat⁹. Hcōs casus est
si res q̃ dz restitui ab vno insoliduz possideat. C. de acq̃rē
hē. li. ij. §. nemo. Terti⁹ est in aliment⁹ legat⁹ q̃, p volūtate
detūcti l'iudicis vl'ab vno insolidū l'a plurib⁹, p ptib⁹ de\
sig̃tis petūt. ff. de alimē. se. l. z. Quart⁹ ē si testator ab vno
hereduz legauerit creditori hereditario aīo ꝓēs ādi. tunc
eīm hēs ille vsq̃ ad q̃stitatē legatõis illi⁹ debiti sustinebit
ff. de le. iij. l. cuz ab vno. Quint⁹ in expens funer⁹ vxoris. nō
tñ abstrinxit heredes, p hereditarijs portionib⁹. sz ec virū
, p portõe q̃ pueīt ad eū de dote vxoris sue. puta si ad eum
puenerit. 100. ⁊ in hēditate sint. 200. ipe vir tēbitur, p ter/
tia ⁊ heredes, p duab⁹ ptib⁹. ff. de reli. ⁊ sumpti. fune. l. quo
tiens ⁊. l. veluti. hec oia etiā hosti. Quō dēat fieri restitu/
tio vxor⁹ ꝓcipiēt⁹ filiū p adulteri q̃z v. r reputatū suū ō bis
q̃ ꝓsumit ipe filu⁹ spuri⁹ de bonis pris putatiui. ⁊ hēditate
tota l'parte ad euz pueīēte. Prio videō ē de ipa vxore ad/
ultera quomodo tēat ad q̃d. Hcōo de ipo filio spurio si te
netur ⁊ quomodo Tertio xo ō ipo pre q̃ ex adulterio talē
filiuz habuit quomodo ⁊ ad q̃ztum tēr. Hilis casus videt
qui ponit ei ō pe. ⁊ re. c. officij. s. ō muliere suppone ēte sibi
alienuz ptuz q̃z vir ei⁹ reputās suuz nutrit ⁊ heredē institu
it. vñ idē vt dicēduz q̃ztuz ad restitutionē ō ipa muliere ⁊
filio supposito. ⁊ huic fraudi dātib⁹ operā efficacē. ⁊ ō mu/
liere adultera q̃rit pmo si dēat reuelare marito. ad hoc di

cendum q̃ aliquando non. aliquando sic Nam vbi immi-
neat aliqd̃ eorũ piculorum nõ dz reuelare marito Primũ
piclm est infamie s. mulieris. qz talr reuelãdo cũ essz antea
bõe fame seipsam pessime ac turpissime diffamaret. qd̃ q̃-
dem magnum periclm est mlieri Nã qd̃ puer. xxij. scriptũ
est meli? est bonũ nom̃ q̃z diuitie multe. lz intelligat̃ de vi-
ris. tm̃ z piculosius in honesti infamia mulierib? ingerit no
tã Scdm est piclm scãdali s. viri ꝓsanguineorũ z amico-
rũ ei? si illis hoc innotesceret malũ. nã nõ solũ apud se tu-
bare ex eo. sz vix extũc possent cũ ea amititiã z pacem z
ꝓcordiã z societatẽ bre. immo forte eã marit? dimitteret.
iõ nõ valẽtes forsitã ꝓtinere vterq̃ adulteriũ ꝓpetraret. z
sic innũerabilia z irrecupabilia inter eos orient̃ mala Ter
ciũ est piclm mortis s. z vxoris z sue spurie, plisq̃ adulte
rij sui. nã pbabilr timẽ possz. q̃ ei? marit? seu q̃cunq̃z alius
dũ occidẽ aliũ q̃rerz necaret ꝓm Sco. in. iiij. Cõcurrẽtibus
ꝑdictis piculr q̃ videnr valde pbabilia. z in pluribus euenie
tia. nõ dz talis mlr suo ꝓuigi reuelare, ppr̃ bonũ incertum
restituendi hereditatẽ talib? piculr se exponere manifeste.
Quartũ ppr̃ piclm in pbabilitatis. nam nr vir nec fili? nec
ec̃ publicus iudex hoc mulieri reuelãti credere obligant̃. nisi
si pbet dicta sua p ineffabilia signa. aut p violẽtas pbatõ
nes. siue p testes idoneos Nam ex solo ei? dicto non ꝓt ex
hereditate talem filiũ. maxime in terris in q̃b? ꝑmogenita
ex ꝓsuetudine in toto l in pte succedunt Insup ꝓm Scotũ
in talib? terris. si pr̃ crederet vxori sue in hoc non possz tm̃ a
spurio auferre hereditatem. nisi in publico foro. cũ pbarz
talẽ. z tũc opteret mulierẽ nõ tm̃ apud maritũ. sz apud to-
tã pr̃iam diffamari z illo ꝑsupposito s. q̃ nõ debeat reue-
lare rõe malorum grauiorum erinde ꝓtingentiũ. Quõ de
beat talr mulier sat. ifacere dicet̃ infra. vbi tm̃ nõ imminẽt
aliud piclm lr malũ nisi infamie ipi? adultere vl mortis sue
videt̃ q̃ si ꝑmoriat̃ viro suo debeat aũ mortẽ ordinare cũ
ꝓfessore suo lr alia ꝑsona matura. q̃ si moriat̃ postea reuelz
ex pte sua viro qm̃ s. ex hoc ꝓt obuiari ne putatiu? filius ha
beat hereditatẽ totã lr ptẽ Aliqm̃ xo hoc marito lr alijs p
sonis ex ꝓfessiõm tenet̃ mlr reuelare. viz si hec tria ꝓcurãt
sil. ꝑmo si apud maritũ z alios forti z g̃uis suspicio impssa
essz z occasio suspicãdi talr. Secõ si ex certis r 1

z sufficientibus cauſis pt z ds vehementer z valde probabile cdl
q nihil ō p̄mis picul' sup̄dictis h subsequeret a'cescers sz poti'
minnere Ter'si firmit' psuat q fili' bōis mariti volūtarie
cedz.sz si puul'e fili' cessz ista rō q: mittē pt illū ad hospitale
cū ñ teat' alē aliēos n'i extrēa ncitate cū aliq desūt q puide
at Vis ät ēb' pcurrētib' fuelari dērz z possz Si vir ista pcur
rūt z rarissime plumdēū est q pcurrāt Insup dici possz fm
Vul.q ec reuelare possz si nō timet maritū.l' aliud immi
neret picl'm Sūt qdā vtiq viri scient vxorū adulteriū sus
stinētes vel ec psentiētes.immo qñq vxores suas ad hoc
hortātes.l' q: ppos filios nō pnt bre l'alia q̄cūq pudenda
occasiōe. Facta ec hac notificatōe añq̄z vir ei' p edificaz
tōe tal' filij expēdat.videt obligari a restitutōe aliq fiēda.
q: fecit qō in se fuit vt vānū euitaret viri expēsarum in e
ducādo.z hēditatōnis q̄ ad alios.ar.ex.de iniu.z dā.da.c.si
culpa. Nec tñ ds manifestare adulteriū ppt picl'm pſone
z infamie detrimitū.z odiū ad eū euitanō.z si añ manifesta
tōm iā aliq psumpsisz hmōi putatiu' fili' tenebit ipa mr
ingntū pt satisfacē si aliqd vt suū possidz z si magn' exns.
qñ notificat nollz ipe fili' credē hoc.n' cedere bōis putati
ui prīs petēs saltē legittimā q̄ sine caus expssis a iure au
ferri nō ds vt legittim' fili'.nec pztariū pt pbari tenebitur
nihilomin' ipa mlier hēdi b' de portōe illa ablata sibi ō eo
tñ q pt z nō plus.ex.de reg.iu.li.vi.c.nemo. z hoc q: fuit i
mora notificādi.qñ potuit puideri. Ez nunqd mr tal' ds
reuelare crimē sūū filio suo spurio z inducē eū ad dimittē
dū hēditatē xo hñdi. Ad hoc dicenō fm Eco.vbi sup.q
aut fili' credēt mri a'nō Si ät crederz.nō ät pble est q pp
ter dcm dimitteret hēditatē Nā paucos repire pztingit q
ita pfecti sunt q ppter pfuādā iustitiā in foro dei dimittāt
mags possessiōes.qs retinē pnt iure exteriori.z vellēt spu
rij reputati.n' hoc mr p̄sumere pt. nisi antea multū fuisse
expta de bona volūtate filij sui Ō ergo ds se exponē picl'o
certo diffamatōis apud filiū ppt incertā correctōm illius
Si xo nō crederet.tē seqret iñ dupler malū Primū q: ip
sa diffamaret Secōm q: ab illo sic antea hēditas possideret
Siqs ät instet q tali filio dēat reuelari.ne si ignorant sor
te copularet p mrimōiū sue sorori aut alteri sue ppinq.seu
alia faceret q̄ a iure spuris pbibita sunt. dicēdum q tales

Ignorãtia dũ pseuerat oio excusat cũ sit Ignorantia facti.
Si qũ tũ factũ veniꝫ ad lucẽ tale mrimõiũ dirimendũ essꝫ
Si xo qrat an dato q tal filio ex xb mris se spuriũ credat
teneat reddẽ bona q̃ habit e marito mris ceteꝫ filijs atq
hẽdib alijs pdicti mariti. dõ q sic hoc indubitanter cdit. 7
rõem illõ credẽdi bꝫ tenet fm deũ nõ tũ hũano iure Si tũ
nõ bꝫ sufficiẽtẽ cãm 7 rõm credẽdi illõ tẽ reddẽ nõ tenet
ex q̃ p se l p alterũ sibi claret q nõ bꝫ sufficiẽtẽ cãꝫ seu cõ
dignã rõm cdẽdi But ãt int cet a q̃tuor sig q reddũt suspe
ctũ tale mrem. ita q ei de facili nõ dꝫ credi. pmũ est amor
i. si pdiligit aliã, plẽ viri sui. scõm est odiũ. viꝫ si psuit mres
ipm l eo vxorẽ odire. kciũ est stultitia. qz mlr tatua 7 leuis ẽ
7 ptinaci sensus. q̃ tũ est incertitudo cũ nõ pstat ipam esse l
fuisse certã q hũc pcedit de adulterio l de viro. nõ. n. hoc
pt oi adultẽ eẽ certũ Bꝫ qõ remediũ tali mlieri dꝫ adibẽ
dicẽdũ q ei s. Bco. vbi sup ẽ plex remediũ dari pt Primũ ẽ
q inducat filiũ intrae religiõm. 7 tũ tale q possit ptessiõꝫ
sua fuae. ne s. incidat in syllã volẽs vitare caribdi. fm est q
clericus fiat. vii vꝫ tũ fm deũ ecclãstica bnfitia acceptare. 7
bis qsi sufficiẽtibus merito iã ptẽrus dimittat hedítatẽ alteri
f ri laico in sclo remanẽti Si tũ p nullã psuasiõm bõestam
cor tal filij mr flectẽ nõ ptvt hedítatẽ dimittat nõ. videt q
dẽat se, pdẽ illi cũ certa nõ sit q tal ab ea ipsuasibil i alijs
tã licit 7 bõest flectẽt ex i°. imo forte tenaci retinerꝫ. ne
spuri putaret cũ talẽ notã multi caueãt male nati Tẽ de
mũ. iij. fmediũ addẽdũ ẽ. s. q saluo iure hũano 7 absꝫ infamia
sua pt 7 dꝫ dõ sua dote cũ eã hẽbit i ptãte l dõ patrẽalibus si bꝫ
7 cti bõis 7 laboribus 7 sudoribus suis idẽnẽ facẽ virũ 7 legit
timã e, plẽ Obligat. n. satisfacẽ viro dõ supti ab illegittio
filio Bꝫ tal filius ñ tẽt satisfacẽ q̃ psupsit q̃zdiu bõe fidei fu
it De hedítate ãt mlr obligat hedibus viri ab intestato l he
dibus scpti l qbus xisil cdit q reliqssꝫ hedítatẽ q si nescit dꝫ
paupibus erogari. tẽt inq̃ꝫ fm considẽtiã iustitie ñ. n. dico q
tẽat ad filii. equales hedítati. qz su. dcm ẽ. plimũ qõ differt
int bre 7 ppe eẽ. sꝫ qz iste legittimus hẽs vtrãq buit hedítatẽ
lꝫ fm iustitiã fuerit, ppe, ppt a mr qꝫ equales hedítati suffi
cit sibi, p hedítate fiẽda. illõ ãt mr determiet fm arbitriũ
boni viri Nõ si nec hoc fieri pt q tẽ nõ obligat. tenebit tũ
cũ puenerit ad piguiorẽ fortunã. et de solu. c. odoardus

Si vero talis mulier nunq̃ hꝫ vnde possit restituere. tũc
ex impotẽtia excusat̃ si habeat satisfaciẽdi ꝓpositũ.xiij.q
vi.si res ¶ De adulterio ãt eiꝰ est filiꝰ dicẽdũ videt̃ si scit vl
credit verisiꝫ illũ esse suũ.vbi mr̃ filia satisfacẽ nõ valeat
videt̃ q̃ teneat̃ de expẽsꝫ pri putatiuo.qꝛ causam efficacẽ
dedit tali dãno.ex̃ de iniur.ꝛ dã.da.c.si culpa.fm tñ possi/
bilitatẽ suã.ꝛ si mitteret ipa adultera ad hospitale.l' quia
fuerit mortuũ pepisse.l' qꝛ notificauit sine sui pic'o nõ esse
filiũ suũ tenebit̃ hospitali de nutrimẽto ꝛ alijs expensꝫ.nisi
notabil' pauptas excuset eã cũ de iure naturali ad hoc te/
neat̃ di.i.c.ius naturale.ꝛ hospitalia ꝓpt̃ pauperes nutrien
dos sunt facta nõ ꝓpter diuites Hꝫ ꝛ de hereditate l' do/
te si dotaret̃ a pre putatiuo teneri videt̃ ad arbitriũ boni
viri attẽta sua facultate.q̃ tñ satisfactio occulte fieri debꝫ
cũ sine piculo manifestari nõ possit.ar.ij.q.i.c. si peccauerit
Si ãt dubitat adulter ex eo q̃ mulier leuis est ꝛ cũ alijs a/
dulterat̃ l' eẽ qꝛ ipa adultera dubitat vtrũ sit eiꝰ vl' mariti
relinq̃tur iuditio dei cui oĩa nuda sunt ꝛ apta.ꝛ q̃uari nõ
videt̃ de restitutõe Indecẽs est.n.vt in re dubia certa det̃
sm̃ta ait Grego.ij.q.iij.ꝛ di.xiiij.habuisse. In nullo tñ casu
ad obuiãdũ hmõi pericul' l' mal' dꝫ adultera vel adulter q̃/
rere abꝛsum l' mortẽ puuli.xxij.q.iij.c.faciant.

¶ Capitulũ Septimũ s. qñ debeat fieri restitutio. qõ
ꝓtinet in se magnã difficultatẽ Quãtũ ad octauũ s.qñ dꝫ
fieri restitutio.dic̃ Tbo.scõa scõe.q.lxij.q̃ statim.qꝛ sic̃ ac
cipe rẽ alienã est ꝗ iustitiã ita ꝛ remittẽ eã qꝛ ꝑ hoc q̃ ali/
q̃s detinet rẽ alienã inuito dño impedit eũ ab vsu rei sue
ꝛ sic facit ei iniuriã Manifestũ est ãt q̃ nec ꝑ modicũ tps
lꝫ alicui in pctõ morari.ſꝫ q̃libꝫ tenet̃ statim pctm̃ dimittẽ
vel deserẽ Vñ dr̃ q̃si a facie colubri fuge pctm̃ Et iõ q̃libꝫ
tenet̃ statim restituẽ. l' dilatõem petẽ ab eo q̃ ꝑt vsum rei
ꝓcedere.ꝛ siq̃dẽ teneant̃ de incert? cũ illud essꝫ erogandũ
in pias cãs cũ ꝓsilio eccl'e si hmõi ꝑsone hñtes restituere
remaneãt ita pauperes cũ filijs ꝛ familia q̃ nõ habeãt vñ vl
uãt.fiat dic̃ Rai.vt dixi in casu sili s.in ti.de decimis Ibi
ãt sic dic̃ Si qs retinuit decimas lõgo tpe ꝛ tẽ veniat ad
satisfactõm.ꝛ postulat intuitũ dei ꝛ eccl'e.ꝛ qꝛ hꝫ quã sub
stãtiã sibi remitti q̃ accepit tpe ꝑterito cũ alt̃ optẽt cum
sua familia mẽdicare.q̃ꝛuis eccl'a oẽs decimas possꝫ petẽ

si viderit istum ꝓtritū ⁊ ꝑces eiꝰ inniti ꝓitati. dz ei tanq̃z
pauperi dimitē vñ viuat cū hoc eēt ei datura postea. xvi.
q. i. c. qm̃ hec Rai. q intelligēdum videt. vbi datur decime
de more, put est de iure cōi. Nā secꝰ vbi de more nō dant
l' valde diminute videt excusari. de hoc tam plene hēs in
i. pte ti. i. ⁊ dicit ibi glo. Vul. q illi q resignt in mānu pniarij
q̃ hoc nō facerēt nisi pniarij restituerēt eis, p pte l', p toto
qm̃ nescitur cui fiēda est restitutō q nō credit eos eē in sta
salutis dicit ec paulopost q non est necesse. q fiat hmōi
restitutō in mānu pniarū dūmō tm̃ sit patꝰ ad arbitriū eiꝰ vl'
alteriꝰ bōi viri satisfacē. dic ec q in hoc casu eps q est dis
pensator paupm pt dilatōz dae l' ptē dimittē l' ec totuz si
videt se expedire ad necessariā sustētatōz illiꝰ tanq̃z alt iꝰ
paupis. ita tm̃q q̃zto vtiliꝰ pt gēat negociū illiꝰ cui faciēda
eēt restitutō. si psona eiꝰ eēt nota. viz exponēdo illa q̃ essent
restituēda in vsus tales q̃ magꝰ ei possent, pficē q̃ ad deū
hec ibi. Si tenet certis psonis q̃ nolūt dare dilatōz. dz ad
petitionem ipōrū abs dilatōe satisfacē l' credē bōis. q fur
⁊ raptor sp est in mora. ⁊ iō sp augēt pctm̃. ff. de cōdi. fur. l.
in re fur. vbi lesi egent ⁊ fame peunt. ne interueniēte pau
lulū mora inueniri nō valeāt q̃ redimant. di. v. Semp. n. vi
tāda est mora vbi est piclm. di. xxviij. c. de siracusane ⁊ hoc
ec si optet ipm mendicē Vñ nō dico habito respectu ne
egeat Nā ꝓtra hoc nota. ex de vsur. cū tu. tm̃ Vul. addit si
ne culpa pt accipe vite necessaria s. extreme Rai. modera
te sibi vita retenta quousq̃ plene sibi satisfaciat Post. xo
sic dic Dz q̃d si nō immineat tale piclm necessitatꝭ ⁊ is q̃
tenet restituere nō pt induci ad restitutōem statim facie
dam. puto q discretꝰ sacerdos pt ꝓsciām suā informare. ex
eo q intēdit vtiliter gerē negotiū ēditoris Nā si videt q
aliter nō pt recupare in ppetuū l' nō ita cito. l' ita comode
pt recepto iuramto l' alia sufficiēti cautōe si hre pt dilatō
nē ꝓcedere. ⁊ sub hac ꝑditōe si hec adimpleuēit in talē diē
pctōrē absoluē. ⁊ sic creditor qd ei debet recupet. ⁊ pctōr
nō recedat a psbitero despatꝰ. hc ille Dz q in fine hꝰ. §. s.
q absoluat sub ꝑditꝭ. ꝓriū asserit Vul. di. q absolutio pec
catꝭ nunq̃z dz fieri sub ꝑditꝭ. ⁊ iō pt dici q absoluat simpli
citer si est absoluēdus. sz declaret q nō valebit ablolutio.
nisi adimpleat, pmissum Vul. Archi. xo sup r iij

c.si res.xiiij.q.vi.q̃rit vtrum hñti restituere debeat hr̃i re/
spect⁹ne egeat Et dic̃ videt̃ q̃ sic.ff.de re.iur.l.in ꝓdēnati
ff.de cessi.bo.l.ij.z sic nota p.B.de solu.c.odoardꝰ. z facit
ad hoc qd̃ habet̃.xiiij.q.ij.q̃cūq̃ Ez Innoc.p nota.in.c. cū
tu.ex̃.de vsur.secꝰ credit ꝑm canōes.vt ibi notat Ala.B.z
Hosti.q̃ insolidū tenent̃ detētores vsurarū.z nō solū inq̃n
tū facē pñt.q Hosti.in sum.di.q̃ q̃ hñt restituere paulatim
singulis m̃sibꝰ soluāt creditoribꝰ. si alr nō pñt sine magno
sui detrimēto ,put potert.vel cōponāt se cū exspoliat⁹.q̃ si
nullā pñt inuenire mis̃cordiā apud eos absq̃ dilatōe tunc
tenet̃ satisfacē l'bōis cedē.q: pctōr sp est in mora.ff.de con
di.fur.l.in re furtiua.ex̃ de si c.cū in eccl'ia Multi tenēt di
ctū p̃cedēs tanq̃z equū s.q̃ tenent̃ solue q̃ntū pñt retenta
sibi vita cōmoda.ar.de cō.di.v.c.discipl'os.cx̃ de fur.c.siq̃s
Ez Archi.ꝑ sup xbo reddē eiusdē.c.ibi dic̃ q̃ statim dz red
dē totū qd̃ p̃t.allegās Tho.scda scde.q.lxij.q dic̃ q̃ statim
est fiēda restitutio.dictū tñ Tho.p̃t dici non esse ꝑ si sane
intelligat̃.vt infra dicet̃ Ez in q̃dā summa dr̃ q̃ q̃ hñt
restituē vsuras z male ablata.z pponunt firmiter reddē.z
nō pñt statim.q: nolūt cū familia egere vl' mēdicare.z tñ
incipiūt iux̃ posse satisfacē.vtrū tales pñt absolui z cōicaē
Rx.aut sciūt psonas certas aut nō.z si sciūt ipi hñtes male
ablata.z ipi ec̃ qbꝰ debent̃ hmōi nolūt tutū est.q̃ de ꝓscia
eorū stēt ad terminū iporū z volūtatē Si xo tales nesciūt
dāna sibi data z reuelatio possz esse piculosa ill'q volūt re
stituē tc̃ nō est reuelandum ill'.z psumendū q̃ ꝓfessor cau/
sam illorū vtil'r agat.z ꝓfitēs intēdat z,pmittat satisface/
re q̃zcito p̃t.q: hic hz locū ratihabitio de bono z equo.tc̃
ꝓfitens absolui z cōmūicare p̃t.q: est in via salutis Si ve
ro oīo nesciant̃ psone q̃bus est restitutio fiēda.tūc est libe
in ptāte plati l' discreti cōfessoris dare z cōstituere termi
nū ꝓfitenti.sic̃ viderint necitatē z cōtritōem eiꝰ z volunta
tē pmptā restituēdi.z infra iustū terminū tal' p̃t absolui z
cōicare Itē vbi maior est ꝓtritio.ibi maior mis̃cordia z ve
nia est fienda z remissio.z q: totꝰ mūdꝰ fere est inuolutꝰ in
rapinis.sic,pposse tuo curre per mediū ne nimia securitas
vel remissio pire faciat.quos discreta eq̃tas poterat reuo
care Item semper iniuriās z spoliās l' cōplices eorū debēt
humiliter postulare veniā ab eis quos offendert.ne illi re-

maneāt in rancore ⁊ mala voluntate ¶ Quid autem dēat
facere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vsurarij ⁊ hmōi. qui non
hāt nisi de obligatis restitutioni. habes sup̄ in c. de rapta
§. rij. in fi. ¶ Nota q̄ Rai. ⁊ Host. circa istā materiā restitu
tōis dicēt Hoc notēt sacerdotes ⁊ retineāt q̄ p̄m maior vl
minor fuerit fraus vel dolus l̄ violētia maior. vl minor dz
esse discretio iudicant. ⁊ p̄m hoc in vsuris q̄ fūt indeposi
tis vt dictū est sup̄. in. c. de vsura q̄ omino sunt restituende
tn̄ q: minor est ibi violētia q̄z incertē poterit ꝓfessor ec̄ cū
scit̄ ꝑsona cui sēda est restitutio magē moderare tp̄s resti
tuēdi retenta sibi vita cōmoda ⁊ familie sue Quidā cir
ca materiā istā dicūt ⁊ in eo iudico sat. rōnabilr q̄ incert.
casib⁹ nō tenet̄ q̄s ad statim restituendū actualr etiā si hz
modū aliq̄lē ad restituēdū. ⁊ ab eo cui tenet̄ inuenire non
possit n̄ dilatōz n̄ remissiōz. ſz subitā velit fiēi sibi restitu
tōz qn̄ vz ex ꝛstitutōe statī l̄ statī ꝛstituēdo seq̄ret̄ in̄ euidēs
l̄ ꝓbabile dānū spūale l̄ tpale notabile ipsi⁹ restituēt. l̄ ali
orū qō ꝓpōderaret dāno ei⁹ q̄ dz hr̄e ex carētia illi⁹ rei. p̄t
tale dānū esse triplex. seu scādalū notabile vl dānū. piculū
mortis infamia q̄uis piculū notabile mortal̄ culpe. Rō āt
hmōi est q̄. s. tal̄ restitutio possit differi. q: p̄m Sco. credi
tor q̄ dz hr̄e magis dz velle in hmōi casibus vt maximū in
cōmodū seu dānū ei⁹ q̄ hz restituē euitet̄ inmodica restitu
tionis dilatōe q̄z suū modicū incōmodum l̄ dānum ex ca
rētia ad tp̄s sue rei. Et si obij̄ciat̄ q̄ restituē est act⁹ nega/
tiui p̄cepti q: reduct̄ seu explicat̄ p hoc qō est nō retinere
alienū. ſz p̄ceptū negatiū obligat ſp ⁊ ad semp Rñdet̄ p̄m
Sco. q̄ alienū iniuste ⁊ inuito dño retinē simplr ꝓhibetur
ꝓpterea semp ⁊ ad ſp illo mō ncē est saluti alienū nō reti
nē. ſz qn̄ q̄s hz volūtatē ⁊ ꝓpositū restituendi alienū p tp̄e
opportuno ex tc̄ tenet̄ dño rei volēte. i. velle debente Vult
āt hoc dn̄s rei ⁊ si nō actu. i. licito. tn̄ actu debito ⁊ hōesto
q: velle dz q̄ q̄ sun̄ hz retineat quousq̄ potuerit opportune
Et si dicat dominus rei hoc agit inuite. ⁊ quia non vult
q̄ per quātumcunq̄ tempus suum retineat̄ Dicendum se
cundum Sco. q̄ domino etiā inordinate volente statim
rehabere suum. ⁊ per cōsequens cōtra rectam rationē no
lente, primum retinere suū. tc̄ tenēs nō est detētor iniust⁹
nā ⁊ depositum dz redditōe strictissima reddi cū repetit̄

vt. C. depositi. l. fi. ⁊ tñ inuito dño volūtate inordinata cū repetit. vt cū eo malū faciat sibi l' altēi pt retīeri Et Aug. dicit q multa bona sunt pstāda inuitis dū eorū potiʳ vtilitati q̄z volūtati ꝓsulit. di. xlv. c. ⁊ q̄ emēdat. ⁊ extm̄ ponit. xxiij. q. iiij. c. ipa pieta. de eo. s. q ꝓ volūtatē suā extrahit de domo ruitura qd laudabiliter fit. Est ergo vnʳ casus cū imminet ex eiʳ restitutōe subita picūm dāni inꝓpabiliter pualentis dāno qd iñ hz creditor ex carētia rei sue. puta cū ipse creditor impugnet bonū cōe. ⁊ hndo illā rē seu pecuniā q̄z qs de suo retinz. magl possz impugne ⁊ pualē ꝓtra bonuz cōe. Nā tūc ꝑm Ric. in. iiij. nō tenet illō ēstituē illi. sed fideliter rehuaē vt restituat sibi l' hēdibʳ suis. qñ hoc fieri poterit sine piuditio hōi cōis. vt depositare illō ordinādo ⁊ puidēdo q tpe suo restituat. Idē videt dicēdū. cū quis male vtētur re sua rehīta. puta gladio ad occidēdū se l' alium l' hōmōi. Idē videt dicēdū cū ex subita restitutōe. ille qui restituēt rem ablatā p furtū l' aliud vitiū detegēt ⁊ iñ infamaret. cū fama sit qd notabilʳ suba tpali. vñ guʳ reputat pctm̄ ōtractōis q̄z furti ceterl paupibʳ ꝑm. Tho. scda se. cūde. q. lxxiij. ⁊ vi. q. i. c. deteriores. Cū ergo qlibz dēat puidere ꝓhuatōis fame sue. ar. xij. q. i. c. nolo. pt tal' deferre restitutōnē vsq̄z ad tpꝰ q nō deprehēdat in crimine ⁊ infametur si aliter puideri nō pt. Idē dicēdū est cū id qd dz restituī non possit restitui. nisi faciēdo magꝭ expensas ad mittendū sibi. q̄z in remotl est creditor. Tūc. n. qd agēdū hēs sup. et eo ti. c. iij. Et idē dicēdū qñ mlr hz filiū p adulteriū nesciēte viro. l' supposuit. sibi alienū ptū q nutrit de bōis viri. l' etiā heres dimittitur vt ppriʳ filiʳ cum teneat matr talis de omnibʳ q̄ pcipit talis filiʳ bonis. s. putatiui prīs. nō tamen dz reuelare factū. qñ ex hoc seqretur l' seq ꝓbabilr posset mors sua vel plis talis. vel etiā notabilis infamia seu alia grauia scandala secūdum Ray. ⁊ Joh. neapoli. in quolibet. de quo habes supra. plene eo. li. ti. c. de furto. ibi vide. ¶ Alius casus quando ex huiusmodi restitutis subita possz seq mors spūal' seu pctz mortle ꝓbablr ī ēstitutōe l' t ālia eiʳ. puta restituēʳ q hz aliēa ad tātā vēit pauptatē l' miseriā q ñ pt viuē l' puidē filijs suis ō victu ⁊ vestitu. ⁊ cū sint alicʳ nobil' ꝓditōis mēdicaē nis erubescūt. ab amicl ad sufficiētiā nō inueniūt. laborare nesciūt vel nō possunt

quia puuli vel infirmi. ⁊ sic restituēdo exponitur periculo
ipe cū familia sua furandi vel pstituēdi filias l' despatōis
vbi retinēdo qd hz alienū cuz ipo ⁊ industria sua puidz. ⁊
pcet sibi ⁊ familie sue. ⁊ dispōit ad satisfaciēdū paulatim.
Hoc sentire videt Sco. in. iiij. Sen. in qlibet. vi. q. xxiiij. ⁊
idē vī dicendū cuz qs hz instra artis sue vñ ex labore suo
gubnat se ⁊ suos. ⁊ vēdendo l' tradēdo ea vt restituat suis
creditorib' nō poterit laborare ⁊ iñ lucrari. puta libros q
ad iurispitos ⁊ medicos. seneamēta quo ad artifices. La
borādo āt cū pdict' vltra sustentatōz suā potēit in futurū
paulatim satisfacē. Nec credo eē ꝗ hoc qd dic Tho. scda
scde. q. lxij. s. q statim ristituendū est alienū simplicit. Non
eñ ita amare ꝗba accipiēda sunt. dic lex sz ciuilit. ⁊ in sa
cra scriptura statim dz fieri qd in pliro tpe vt ptz Mala
chi. iij Statim vēiet ad tēplū ē. ⁊ pcipue cuz ex cā ita vrgē
ti differt vt dcm ē. Pōt eē m'tiplicit capi in iure. ⁊ nō so
lum p potentiā facti sz iur' ⁊ ꝗmoditat' vt ptz. xxij. q. iij. c.
faciat in glo. Hec tñ nō sunt pdicāda ne aperiet via detē/
tioni aliēorū ad qd nīs psone sunt inclinate se cū mag dis
crepatōe in ꝗfessiōe ⁊ ꝗsiliis tractāda: ⁊ cū m'ta circūstan/
tijs ꝗsiderāda q hōestēt fcm. Ad hoc eē fac qd dic Jo. ne/
apoli. in quolibz. ix. q. xxij. ⁊ Ric. in. iiij. ⁊ pe. de. pal. Jtē po
tenti ristituē. male ablata statim vtrū sufficiat relinquē. in
testamēto l' instrumento q hēdes ristituāt. Rndet ad hoc
Jo. neapoli. in. ix. qlibet. q. xxij. q hoc sufficit in duob' casi
bus tm. Prim' ē qñ hñs male ablata credit ꝗe ⁊ p cer
to vel quasi p certo q talis retentio nō sit ꝗ voluntatem
dñi. talis eñ retētio non est iniuriosa l' iniusta null'. n. pati
tur iniusticiā volēs vt dr. v. ethicorū. Scōs casus qñ talis
retentio rei aliene est ꝗ volūtatem dñi sz inordinata. puta
cū nō reddit gladi' furioso cū repetit ipm in furia. hoc eñ
iuste sit. vt. xxij. q. ij. c ne qs. Et sil'r hoc est qñ vult rē suam
statim hre qz retinēs non pt dare sine notabili dāno suo ⁊
extra ille cui' est pt sine dāno ⁊ inꝗmodo care ad tps. Ex
tra istos casus non sufficit ad salutē nisi statim restituat.
Rō est. q: de necessitate salut' est vitaē pcñ mortl'e. sz nō
solus auferē alienū. sz eē detētio rei aliene ex pdctōs casus
est mortl'e q: ꝗtra iusticiā. q: cū faciat iniuriā primo ⁊ h°
cū pt restituē Ulñ non sufficit ad salutē tali relinquē in in/

strumento. vel per testamentum q̃ heredes restituant. sed
de necessitate salutis est statim restituē si p̃t. Ex si ille cui
est res l'cui obligat non p̃t illa re carē sine in⁹modo suo
ēc ad tp̃s oportz q̃ restituat etiā cū magno in⁹modo suo
nec sufficēt dimittē p testamētuz. Tertiꝰ casus excusāt a
restitutōe subita est cuz ex hoc imminēt pericl'm mortis cor
poralis. Et nota ꝑm Ric. in. iiij. di. xv. q̃ si ille q̃ dānuz in/
tulit hz aliq̃d vltra necēcitatē sustētationis natuē q̃zuis sibi
necessariū ad victū ꝑm decentiā sue p̃sone restituē tenet
Non em licitū est de alieno viuē cū secularī bonore Si āt
non hz nisi necessaria ad sustentatōz nature. tūc subdistin/
guēdum est. qz aut iste q̃ est passus dānū nō indigz ad sustē
tationem nature eo q̃d ab eo ablatū est. z ille q̃ abstulit
p̃t retinē. z restituē non tenet qz ex iure natuē licitꝰ est vni
cuiq̃ vsus possessiōis necessarie ad sustētatōez natuē. Ex/
trema. n. necēcitas facit oīa cōia. ff. ad legē rhodiaz de iactu
l. ij. §. cū in eadē. in tex. z glo. Aut indigz ad sustētatōz na/
ture eo q̃ ablatū est. z tūc subdistinguo qz aut ꝑm⁹. i. dñs
ipius rei indigz ista re ad sustētatōz sue natuē priusq̃z fuit
necessaria ad sustētatōz nature illiꝰ q̃ abstulit aut eodē tpe
vterq̃z indigēs factꝰ est ista re ad sustētatōz sue nature. aut
iste q̃ abstulit factꝰ est indigēs re. iste ad sustētatōz sue na/
ture pusq̃z iste a q̃ ablata est. Primo mō z scdo p̃t dici si
ne p̃iuditio. q̃ iste q̃ abstulit rē istaz teneat restituē illi a q̃
abstulit. qz nūq̃z fcā fuit res illiꝰ q̃ eā abstulit. sz sp remāsit
illiꝰ de iure postq̃z em̄ sum in statu in quo res mea necessa
ria est mihi ad sustētatōz nature. nō p̃t fieri alteriꝰ me ꝑdi/
cente. Si tertio mō. tūc ille q̃ abstulit restituē nō tenet. qz
ab ūto tpe quo facta est necessaria sibi acq̃sitū fuit. ius in
illa re illi q̃ abstulit. Et iō q̃zuis dānū passus vēiat postea
ad statū in quo sibi res ablata eēt sibi necessaria ad sustē/
tatiouē nature. nō ꝓpter hoc hz ius instare q̃z iste q̃ eam
abstulit. nisi iste q̃ eā abstulit deuenisset ed statuz in q̃ am
pliꝰ res ista nō eēt sibi necessaria ad sustētatōz natuē. Idē
per totū pe. de pal. in. iiij. z Sco. Ex p̃dictis hozū p̃z q̃ tales
qui hnt restituere z retineāt sibi quodāmō necessaria ad
sustentatōez sui z familie ad vitādū multa pericl'a anime
z corporis q̃ ꝓxisiter seq̃ possent bōis suis cedēdo z oībus
expoliādo ꝓ restitutione fienda. q̃d forte tutiꝰ eēt restituē

z in deo considere. etiam si oporteret mendicare fm Rai
Ad hoc nō videt teneri de necitate salutis. tm dnt tles lau
te viuē z pōpose vestiri cū familijs. z filias suas cū magis
dotib' nuptui tradē. sic si nō eēnt obligati restitutōi. sz pce
viuē z paruas dotes tradē. z si nō pnt nobili l' mercatori
nuptui dare. dnt artifici z plebeo tradē. z alia superflua
resecare cum multa ergo prudentia hoc negocium agen
dum est. cum efficaciter vident facere qō possunt ad resti
tuendum z in alijs se bn hre cum timore dei. credo q̄ pos
sint absolui z ꝓmunicari. Qui āt z de eo qō possunt sem
per pcastunant z annuatim reperiunt, pmittere ꝓfessori
bus restitutionē facere. z postea nō faciunt mō vident ab
soluendi. nisi prius faciant vel disponant efficaciter nego
tium vt habeat executōem. z multo min' ei permitti dz
ꝓmunio sumi. q̄ntum dico spectat ad consilium ꝓfessoris.
Nam q̄ntum ad sacerdotem qui habet ꝓmunicare cum il
le se in manifesto ad hoc ingerit. q̄d iuris habes in. iij. par
te ti. e. ¶ De vsurarijs autem manifest' quō sit agendū
cum eis in restitutōe z collatōe sacramentorum. habes su
pra. e. c. de vsur. Possent etiā tales petere remissionem a
creditorib'. quā si sine fraude z spōte obtinent. nō ipsi am
plius obligant, nec etiā pauperib' illa remissa eis dare te
nent. Nō tm decēs esz vt diues a paupe. z indigēs parū a
multū indigēte peteret remissiōm Querit vtrū ēps elapsis
xxx. l' xl. annis possit agere ꝓtra heredes vl' possessores bo
norū quōdā iuli' q̄ in testamto reliqt mille libras soluēdas
nōie vsurarū incertarum cū de extorsione dictarū vsurarū
non appareat nisi p ꝓfessiōem dicti testatoris. Rndz Lau.
post Fede. q̄ cum actio que competit ex testamto vel ꝓdi
ti que competit ēpo p. l. nulli. sit personal' z spatio. xxx. āno
rū claudat p ꝓns. C. de per scrip. xxx. vel. xl. annorū iō ꝓtra
heredes bona fide possidētes. que semper psumit nō cō
petit actio ad dictas mille libras. nisi pbaret hēdē malam
fidē habuisse. z sciuisse vitiū z crimē defuncti. quo casu dz
intelligi. c. tua nos. cū si. Et iō si de extorsiōe appareat p
aliō q̄z p testamtū Quo āt ad possessores bonorū in quos
per testatorem vel eius heredem bona sunt alienata. nō
est aliquod dubium si possiderūt spatio decem annorum

q: actio ꝑsonalis non cõpetit cõtra successorem singularẽ.
vt li.i.§.si heres.ff.ad trebel.nec ob ꝓmo dicta s. q actões
eꝑo cõpetẽtes duran.xl.annis.q: intelligit hoc de actioni
b⁹ cõpetẽtib⁹ eꝑatui l' ecclꝑ collegiat⁹.sz h nõ cõpetit ac
tio eꝑo vt eꝑo.sz vt iconomo ⁊ administratori bonorũ pau
perũ ¶ Querit qd sit ꝑmisso generali edicto q q̃cũq; de
derit vsurarũ nõie aliq̃d tali veniat infra tot dies ⁊c Si ne
mo veniat nec eĩ aliq̃s vsuras certas vsurarius assiguerit
infra terminũ sibi ad id statutũ lataq; est sententia ꝑ eꝑm
declarãs illas esse certas.vtrũ vsurari⁹ sit tut⁹ si postea ap
pareãt ꝑsone certe q̃bus est restitutio fienda Federic⁹ de
senis sentit q sic.eĩ quo ad illos q̃ tunc erant ex diocesim.
fateẽ tñ q talib⁹ cõpetit remediũ ꝓtra eꝑm l' paupes. Sz
cogita dic Lau.an sit ꝯm.⁊ ꝓtrariũ practicat qñ non est
determinatũ q oñia veniãt sub nõie incertorũ.hoc est qñ
nõ fit taxatio vere.⁊ ꝯm q̃ntitatẽ ad quã ascendunt.sz mi
nor.⁊ ꝯm q inter eos ꝓuentũ est.⁊ de hoc iudici ꝑ cui⁹ sen
tentia alio non dato ꝑsumit q stat legittime. An ãt talis
practica sit iuri ꝓsona.tu ipe vide. Prompti sunt tñ eꝑi
ad eius obꝯuatõem.q: ꝑ seipis incerta bursant.nec ad il/
lorum volũt restitutões venire l' teneri.sz sit certa taxatio
ꝯm ꝓuentõnem ꝯm qõ moris est.q̃ tñ an possit de iure fieri
videndũ est. ¶ Querit etiã Archi.q siq̃s decedẽs ꝯlinq̃t
sibi hẽdem ex testamẽto l' ab intestato.⁊ ordinauit q̃dam
executorẽ tñ ad emẽdã suorũ fore factorũ q̃ decedẽs tpe
mortis sue creditoribus tenebatur ⁊ iam termini solutõnis
fluxerant. ¶ Dicit rñdendo q iste executor debita hmõi
soluẽ tenetur.⁊ potest ꝓueniri.quia elapsꝯ terminis solutõ
nis cepit iniuriari creditorib⁹ in non soluendo defunctus.
Ex ꝑcepto ãt dñi est solutio facienda.ar.ij.q.i.c.magnum.
xxiij.q.vel.c.tributũ.q: peccat in termino nõ soluẽdo.tum
quia frangit ꝑmissum.ex de pact.c.i.⁊.ij.tũ q: illo elapso
inuito dño detineat alienũ.ff.de excep.doli.li.ij.§. circa.⁊
hoc tenent quidã.s.vt nõie forefactorũ hoc casu veniãt de
bita.quorũz termin⁹ solutõnis tpe mortis elapsus erat ⁊
ꝑ illis agi posset. Secus de debitis quorũ termin⁹ non ad
uenerat. Et ita notat Spe.in rubrica qualit scripta in iu/
ditio ꝓferri.§.nũc xo ¶ De eo xo demũ cui datũ est ali
quid ꝑ errorem dic Io.de rip.in tractatu de ꝓtractib⁹ qõ

in tali datione aut est error persone vel fortune vel alterius ꝓditois apposite. Si primo mo. puta intendo dare Petro ꝛ do l Martino. tunc martin⁹ tenet acceptu restituere l dati l illi cui intendebat dare. ar. xxix. q. i. §. i ¶ Si vero error fortue. puta intendo tibi dare vt pauper. ꝛ tu es diues. dr q sic acceptum tenet restituere dati l alicui pauper nisi recipies interim effect⁹ futiliꝫ pauper Si xo sit error alic⁹ alterius ꝓditois alterius. puta credo te sctm cu tu no sis. ꝛ ideo dono tibi. vel credo te celebraturu missas. io do tibi dr q si receptor ꝓstat de pcisa intentone. dat ꝫ. q alias no daret nisi ista ꝓditio subesset. talis error obligat ad restituendum receptu. aut ad sufficient supplendu p se l p aliu intentonem datis. quoru ro est q cu res in istu no transeat nisi eo mo q vult dans transferre si no exigat ꝓditio in ipm res no transfert Alij at dicut q ad tale restitutoem tal error non obligat. nisi ipa ꝓditio circa qua erat esset ca motiua ꝛ final talis datois q ꝓbat p sile Do tibi libras centu q credo te esse amicu meu dato q accipies no sit amic⁹ me⁹ no obligat ad restitutoem. ¶ Si at amititia sit causa ꝓpter qua do tibi centu libras. i. si sis amic⁹ me⁹ ꝛ no amic⁹ fueris obligaris ad restitutoem. Ex his ptꝫ q questores sancti Antonij. vel alij quicuq nullo mo pnt sibi retinere ea que illis pauperibus vel locis ꝓ qbus petut dant. q hic est error psone ¶ Verum tu q nullus tenetur ꝓprijs stipendijs militare nec causas aliorum. agere ad suas expensas. dico q tales pnt viue sup quest⁹ quos faciut. ꝛ pt eis moderatu salariu dari hec ille. ¶ Illa xo q dant eis ex medatijs eorum questorum videlꝫ q asserut q dicent multe misse ꝓ datib⁹ vel habebut tale indigetia. l absoluent a vot ꝫ eorum l a casib⁹ refutatis l q fiet lectisternia in hospitali de hmoi ꝓ qb⁹ illi dat alias no daturi. cu nec talia fiut. l xa sunt. totu est rapina ꝛ restitui dnt dantibus ea vel pauperibus erogari. ar. xiiij. q. v. c. non sane

¶ Explicit titulus de restitutoib⁹ fratris Antonini archiepi Florentini in quo diffuse tractatur de hac materia.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf